

Sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperta atzinums par dabas lieguma “Platenes purvs” dabas vērtībām un nepieciešamajiem sugu un biotopu apsaimniekošanas pasākumiem

Atzinums sagatavots: 23.03.2020.

1. Biotopu grupa, suga vai sugu grupa, par kuru sniedz atzinumu

Atzinums sniegts par sugu grupu vaskulārie augi, kā arī par biotopiem purvi, meži un virsāji.

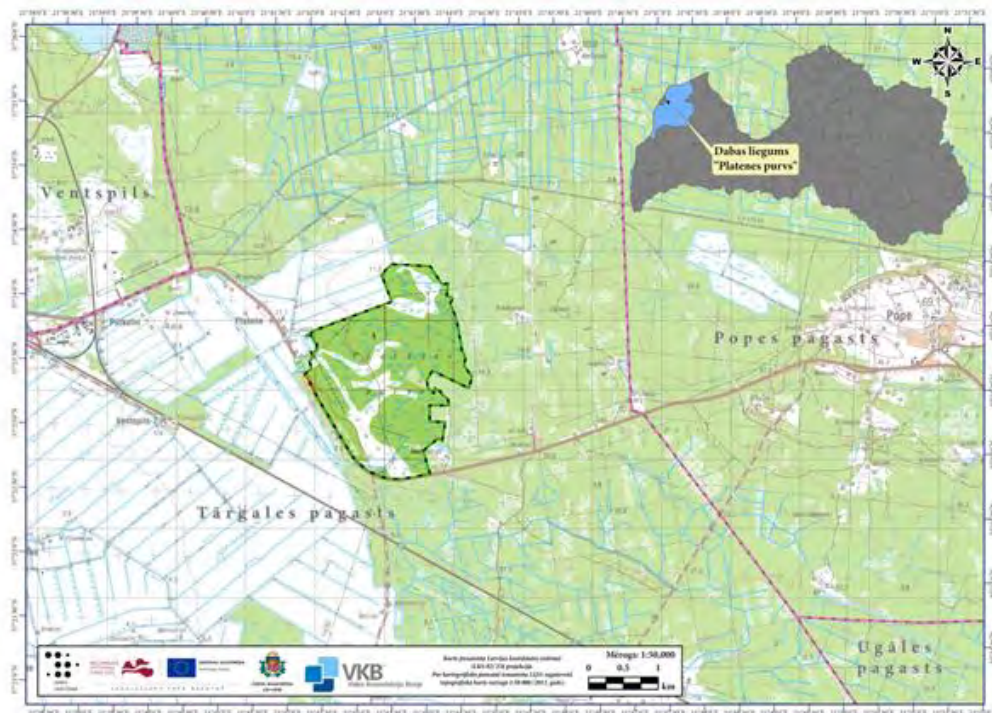
2. Dati par pētāmās teritorijas apsekošanu

Dabas liegums “Platenes purvs” (turpmāk - DL) apsekots 13.07.2019. (~8h), 07.09.2019. (~8 h), 08.09.2019. (~4 h), 19.11.2019 (~6 h). Izvēlētās dienas bija saulainas, bez nokrišņiem, izņemot 08.09.2019., kad lija, un 19.11.2019., kad laika apstākļi bija mainīgi. DL atrodas Ventspils novada Tārgales pagastā, tā platība ir 455 ha (1. attēls). DL ietilpst šādas zemes vienības: 98660150043, 98660150101, 98660150103, 98660150110, 98660150115, 98660150150, 98660150101. Teritorijas apsekošana plānota, izmantojot Dabas datu pārvaldības sistēmā OZOLS pieejamo informāciju par reto un aizsargājamo sugu atradnēm un biotopu poligonu robežām, izvēloties konkrētas vaskulāro augu atradnes, kā arī jau esošus ES īpaši aizsargājamo biotopus vai potenciālas teritorijas, kur, iespējams, ES īpaši aizsargājamie biotopi varētu tikt konstatēti. Apsekošana veikta arī pēc nejaušības principa zigzag veida maršrutā. Biotopi noteikti, izmantojot ES aizsargājamo biotopu noteikšanas rokasgrāmatu (Auniņš, 2013).

3. Teritorijas aizsardzības statuss

DL dibināts 2004.g., aizsargājamās teritorijas kods: LV0531700. Teritorija iekļauta ES nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju tīklā Natura 2000 kā B tipa teritorija, kas noteikta īpaši aizsargājamo sugu, izņemot putnus, un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai. DL aizsardzības mērķis ir saglabāt teritorijas galvenās dabas vērtības – ES nozīmes aizsargājamus biotopus 7230 *Kaļķaini zāļu purvi*, 9010* *Veci un dabiski boreāli meži*, 91D0* *Purvaini meži*, kā arī īpaši aizsargājamo sugu, piemēram, Lēzela lipares *Liparis loeselii* un rūsganās melnceres *Schoenus ferrugineus* atradnes. Līdz šim DL funkcionālais zonējums nav noteikts, tādēļ spēkā ir Ministru Kabineta noteikumi nr. 264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (16.03.2010.).

Galvenie teritoriju negatīvi ietekmējošie faktori ir zāļu purva aizaugšana ar zilgano molīniju *Molinia carulea*, parasto niedri *Phragmites australis*, kokiem un krūmiem. DL teritorijā atrodas vairāki grāvji, bet DA daļā dabas liegums robežojas ar šoseju Rīga-Ventspils. DL joprojām ir sastopamas dažādas dabas vērtības, tomēr, lai nodrošinātu īpaši aizsargājamās dabas teritorijas ilgtspējību, nepieciešams veikt biotopu apsaimniekošanas pasākumus. DL ir viena no lielākajām biotopa 7230 *Kaļķaini zāļu purvi* atradnēm valstī.

1. attēls. Dabas lieguma “Platenes purvs” novietojums.

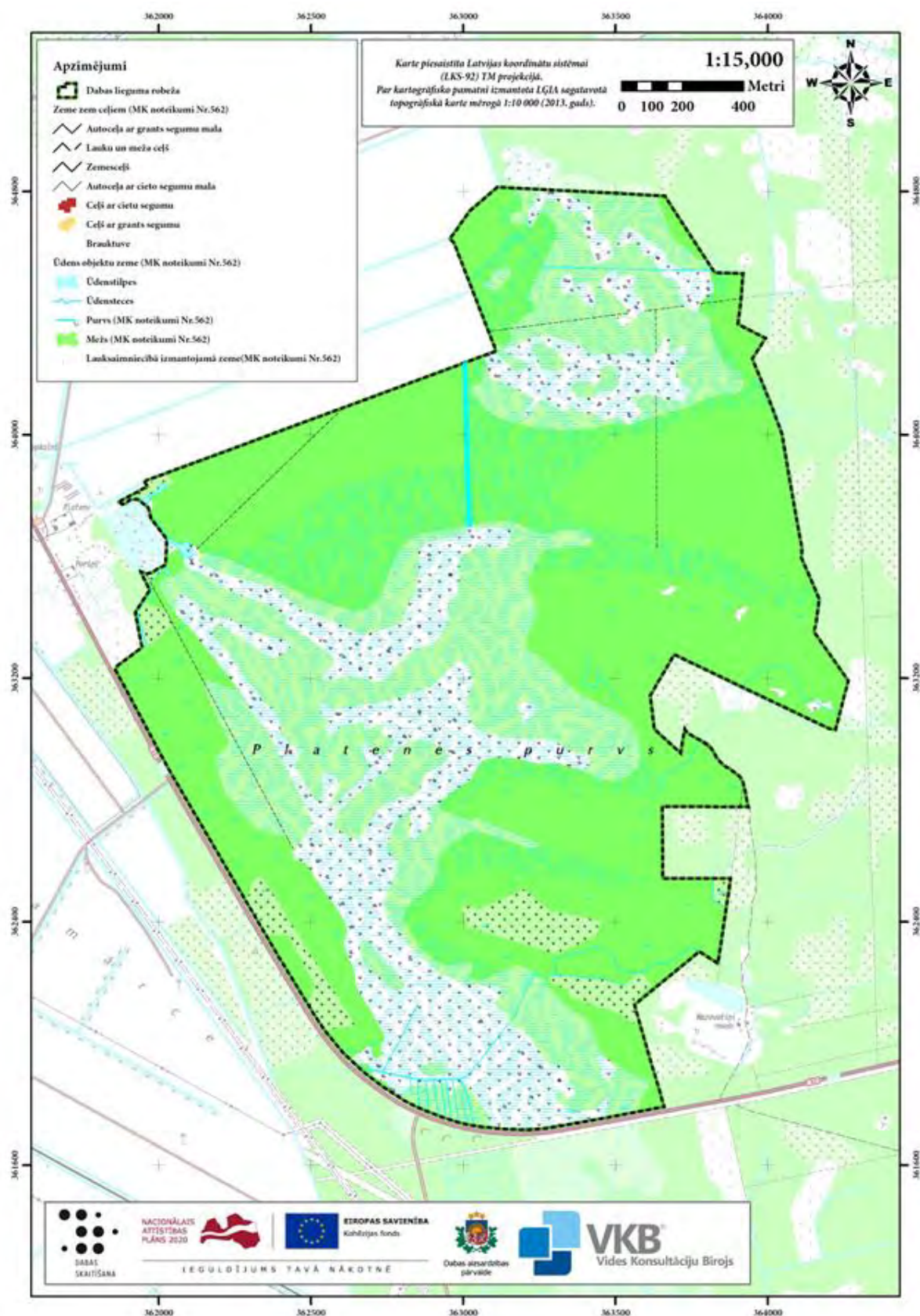
4. Atzinuma sniegšanas mērķis

Atzinuma sniegšanas mērķis ir DL esošo dabas vērtību un nepieciešamo apsaimniekošanas pasākumu izvērtēšana, iekļaujot šo informāciju dabas aizsardzības plānā. DL dabas aizsardzības plānu izstrādā SIA “Vides Konsultāciju Birojs” Eiropas Savienības Kohēzijas fonda projekta “Priekšnosacījumu izveide labākai bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un ekosistēmu aizsardzībai Latvijā” ietvaros.

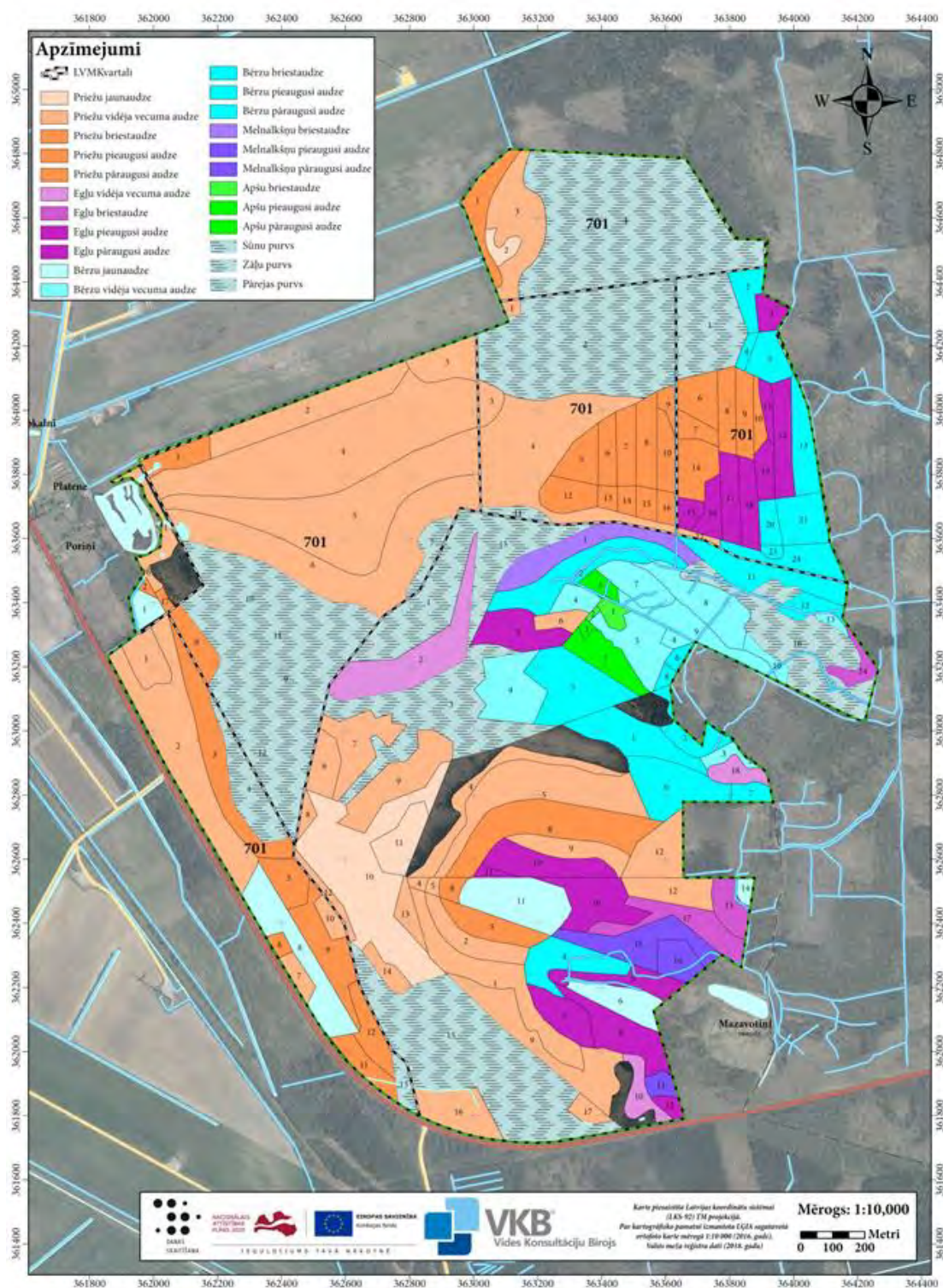
5. Vispārīgs teritorijas apraksts

DL atrodas Piejūras zemienes un Zemgales līdzenuma klimatiskajā joslā, Piejūras zemienes apakšrajonā. Teritorijai raksturīgs līdzens reljefs vai viegli viļņots līdzenums, kur dominē plaši mežu masīvi. DL klimatiskos apstākļus nosaka Baltijas jūras tuvums, šeit dominē sauss un silts klimats, bezsala periods ir salīdzinoši garš - no 160 līdz 170 dienām. Gada vidējā gaisa temperatūra ir 6 °C, jūlija vidējā gaisa temperatūra ir 16,5 °C, savukārt, janvāra vidējā temperatūra svārstās no -3 °C līdz -4 °C. Ziemas ir maigas, ar nestabilu sniega segu, vidējais sniega segas biezums ir 16 cm. Gada kopējais nokrišņu daudzums variē no 600 līdz 700 mm (Strautnieks, 1998; Kalniņa, 1995).

DL meži sastopami 371,2 ha lielā platībā, purvi – 81,8 ha, lauksaimniecībā izmantojamā zeme – 1,1 ha, bet ūdens objekti – 1,2 ha (2. attēls). Savukārt, pēc Valsts Meža dienesta datiem DL mežaudzes aizņem 314,2 ha lielu platību, bet purvi – 129,8 ha (3. attēls). DL visbiežāk sastopami purvainu meži - 67%. Teritorijā dominē priežu meži, retāk sastopamas arī mežaudzes, kur valdošās koku sugas ir bērzi, egles un melnalkšņi. Aptuveni puse no DL mežiem ir vidēja vecuma audzes, bet pieaugušas un pāraugušas audzes sastopamas 36% no mežu kopplatības. Mežu izcelsme ir dabiska, sētas un stādītas mežaudzes sastopamas tikai 1,6 ha lielā platībā. Pirms DL izveides kailcirte veikta 8,1 ha plašā joslā pie Rīga-Ventspils šosejas DL DA malā, 9,9 ha platībā veikta izlases cirte, 1,3 ha platībā - kopšanas cirte un 1,9 ha - sanitārā cirte. Pēc DL izveides 23,5 ha platībā veikta kopšanas cirte, 4,4 ha - sanitārā vienlaidus cirte, bet 12,7 ha - sanitārā izlases cirte.

2. attēls. Zemes lietošanas kategorijas dabas liegumā “Platenes purvs”.

3. attēls. Kokaudzes pirmajā stāvā valdošo koku sugu un mežaudzes vecuma klašu sadalījums dabas lieguma “Platenes purvs” mežos.

Platenes purvs ir topogēns purvs, ko ieskauj meži, purva centrālajā daļā atrodas salas ar parasto priedi *Pinus sylvestris*. DL zāļu purvā dominē *Schoenetum ferruginei* Du Rietz 1925 asociācija. Latvijā šī augu sabiedrība sastopama zāļu purvos, ap ezeriem, avotiem, kā arī starpkāpu ieplakās (Pakalne, 1994). Šo asociāciju pētījusi arī L. Salmiņa (2006) savā promocijas darbā “Limnogēno purvu veģetācija Latvijā”. Latvijā asociācijai raksturīgās sugas

ir rūsganā melncere, purva atālene *Parnassia palustris*, bezdelīgactiņa *Primula farinosa*, atrofītā sirpjlapē *Drepanocladus revolvens*, kā arī starainā atskabardze *Campylium stellatum*. Konstantas pavadītājsugas ir zilganā molīnija, parastā niedre, Hosta gīslis *Carex hostiana* un Sāres grīslis *Carex panicea*. Latvijā šī augu sabiedrība sastopama gan limnogēnos, gan arī topogēnos purvos. Platenes purvs ir topogēns purvs, tādēļ zāļu purvā bieži sastopamas arī nabadzīgiem augšanas apstākļiem raksturīgas sugas, piemēram, polijlapu andromeda *Andromeda polifolia* un lielā dzērvene *Oxycoccus palustris*. Kaļķainos zāļu purvos šādi apstākļi veidojas vietās ar biezu kūdras slāni, kas apgrūtina gruntsūdens pieplūdi.

Izmaiņas Platenes purva veģetācijā konstatētas jau pirms vairāk nekā 30 gadiem; M. Pakalne (1994) savā doktora disertācijā raksta, ka Platenes purvs ir tipisks kaļķains zāļu purvs, kurā dominē rūsganā melncere, pūkaugļu grīslis *Carex lasiocarpa*, parastā niedre, bezdelīgactiņa, purva atālene, parastā kreimule *Pinguicula vulgaris* un citas kaļķainiem zāļu purviem raksturīgas sugas. Savukārt, purva daļā, kas atrodas otrpus šosejai, purva dabiskais hidroloģiskais režīms ir izmainīts, kā arī iegūta kūdra, bet veģetācijā dominē zilganā molīnija *Molinia carulea*, retāk sastopama bezdelīgactiņa un parastā kreimule. Sūnu stāvs purva nosusinātajā daļā ir retāks un sugām nabadzīgāks. Veģetācijas aprakstos, ko 2003.gadā veikusi Liene Auniņa, aprobējot purvu biotopu un sugu monitoringa programmas metodes, iekļauti arī tādi parametri kā koku un krūmu segums, kā arī parastās priedes, melnalkšņa *Alnus glutinosa* un bērza dīgstu skaits parauglaukumā. Lielākajā daļā parauglaukumu konstatēti priedes un bērza dīgsti, bet šīs sugas nav sastopamas lakstaugu, krūmu un koku stāvos.

Platenes purva apkaimes nosusināšana uzsākta 20.gadsimta 30.gados (skatīt sadaļu Piegulošās teritorijas raksturojums). DL teritorijas D atrodas meža grāvju sistēmas, savukārt, uz Z un R no DL teritorijas izvietotas drenu sistēmas. Projekta “Latvijas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju sistēmas saskaņošana ar EMERALD/Natura 2000 aizsargājamo teritoriju tīklu” (turpmāk – EMERALD) ietvaros 2002.gadā veikta Platenes purva apsekošana, anketās minēts, ka pašvaldība ir iznomājusi teritoriju, lai teritorijā uzsāktu kūdras ieguvu. Līdz ar DL dibināšanu kūdras ieguve tika aizliegta.

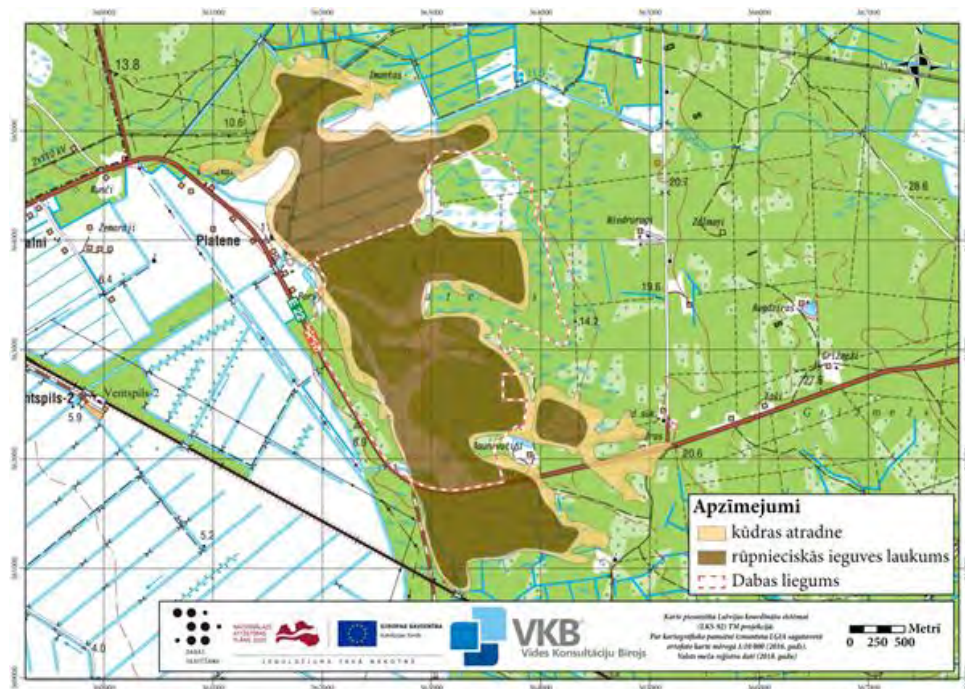
Zāļu purvs agrāk ir ticis apsaimniekots, pļaujot sienu, vietām arī ganot (Edgara Dupuža pers. ziņ.). Apsaimniekošana pārtraukta, mainoties sociāli ekonomiskajai situācijai kā rezultātā purva atklātā daļa aizaug ar kokiem, krūmiem un ekspansīvām lakstaugu sugām. Apsaimniekošanas atsākšana ir nozīmīga, lai uzlabotu kaļķaina zāļu purva kvalitāti.

D DL robežojas ar šoseju Rīga-Ventspils. Ceļš šeit ir pastāvējis kopš 19.gadsimta sākuma, bet tam ir bijis ass līkums, kas 20.gadsimta 70.gados, kad tika veikta autoceļa pārbūve, tika iztaisnots.

DL ainava ir daļēji slēgta, mozaīkveida, dabiskas izcelsmes, grūti pieejama, jo teritorijā nav ceļu vai taku. DL D daļā no šosejas Rīga-Ventspils daļēji redzams zāļu purvs.

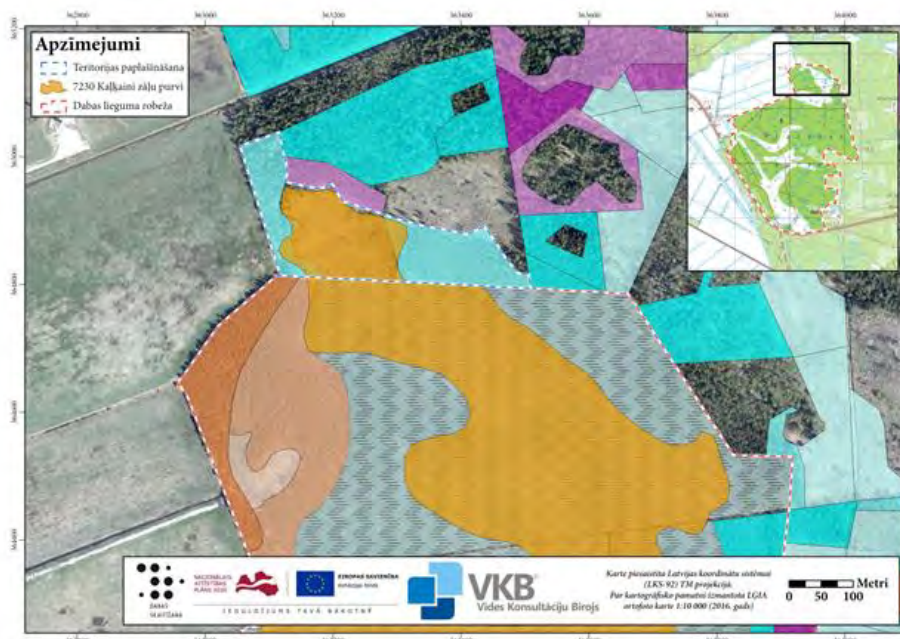
6. Piegulošās teritorijas raksturojums

Platenes purva platība ir bijusi vismaz 740 ha, ir zināms, ka 177 ha ir nosusināti, lai izmantotu lauksaimniecībā. Kūdras fondā reģistrēta atradne “Platenes purvs” ar kopējo platību 703,5 ha, izpēte teritorijā veikta 1981.gadā (4.attēls). Z Dabas liegums robežojas ar lauksaimniecības zemēm, A un D – ar meža zemēm. R daļā DL no lauksaimniecības zemēm atdala šoseja Rīga-Ventspils un neliela meža strēle. Tuvākā Natura 2000 teritorija ir dabas liegums “Klāņu purvs”, kas atrodas aptuveni 5 km uz Z no DL.

4. attēls. Kūdrājs "Platenes purvs". Avots: Dabas datu pārvaldības sistēma Ozols, LIFE REstore projekta sagatavotais kūdrāju (Kūdras fonds) karšu slānis.

DL Z 4,6 ha platībā turpinās biotops 7230 *Kaļķaini zāļu purvi*. Lai nodrošinātu biotopa aizsardzību, šo platību nepieciešams iekļaut DL teritorijā (5. attēls). Biotopa kvalitāte šajā teritorijā neatšķiras no biotopa kvalitātes DL. Zemes vienības kadastra apzīmējums: 98660150083. Uz dienvidiem no DL "Platenes purvs" otru šosejai Rīga-Ventspils, nelielā platībā konstatēts zāļu purvs, kurā dominē zilganā molinija un parastā priede. Vietumis šeit joprojām ir sastopamas kaļķainiem zāļu purviem raksturīgās sugas, tomēr šo sugu izplatība un segums ir neliels.

5. attēls. Teritorija, kas iekļaujama dabas liegumā "Platenes purvs" (ar oranžu iekrāsojumu uz Z no dabas lieguma robežas).

7. Konstatētie īpaši aizsargājamie biotopi un sugas

ES nozīmes aizsargājamie biotopi sastopami 64% no DL "Platenes purvs" kopējās teritorijas, no tiem lielāko daļu – 139,46 ha jeb 31% no DL kopplatības aizņem biotops 7230 *Kaļķaini zāļu purvi*. DL "Platenes purvs" konstatēti arī trīs ES nozīmes aizsargājamie meža biotopi: 91D0* *Purvaini meži* 88,57 ha platībā jeb 19%, 9080* *Staignāju meži* 45,58 ha jeb 10% un 9010* *Veci vai dabiski boreāli meži* 19,50 ha jeb 4% no DL "Platenes purvs" kopējās platības (1. tabula, 1. pielikums).

1. tabula. ES un Latvijas nozīmes aizsargājamie biotopi DL "Platenes purvs".

Nr.p.k.	ES nozīmes aizsargājamā biotopa nosaukums	ES nozīmes aizsargājamā biotopa kods (ar * atzīmē prioritāros biotopus)	ES nozīmes aizsargājamā biotopa labvēlīga aizsardzības stāvokļa novērtējums valstī kopumā (atbilstoši ETC datiem)	Latvijas nozīmes īpaši aizsargājamā biotopa nosaukums	Biotopa platība (ha) teritorijā	ES nozīmes aizsargājamā biotopa platības attiecība (%) pret biotopa platību Natura 2000 teritorijās Latvijā
1.	Kaļķaini zāļu purvi	7230	U2 X	Kaļķaini zāļu purvi (2.2.)	139,46	16,6
2.	Veci vai dabiski boreāli meži	9010*	U2 X	Veci vai dabiski boreāli meži (1.14.)	19,50	0,15
3.	Staignāju meži	9080*	U2 D	Staignāju meži (1.12.)	45,58	0,40
4.	Purvaini meži	91D0*	U1 S	Daļēji -Veci un dabiski purvaini meži (1.15.)**	88,57	0,28
	Kopā				293,11	

Avots: Ziņojums Eiropas Komisijai par ES nozīmes biotopu (dzīvotņu) un sugu aizsardzības stāvokli Latvijā. Novērtējums par 2013.-2018. gada periodu. Ziņojuma kopsavilkums par dzīvotņu aizsardzības stāvokli (www.daba.gov.lv).

Apzīmējumi ES nozīmes aizsargājamā biotopa labvēlīga aizsardzības stāvokļa novērtējumam valstī kopumā (atbilstoši ETC datiem):

U1 Aizsardzības stāvoklis nelabvēlīgs-nepietiekams (Unfavourable-Inadequate)

U2 Aizsardzības stāvoklis nelabvēlīgs-slikts (Unfavourable-Bad)

Apzīmējumi dzīvotnes aizsardzības stāvokļa tendencei:

D - pasliktinās

S - stabils

X nezināms

ES nozīmes aizsargājamo biotopa platības Natura 2000 teritorijās Latvijā pēc http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=lv/eu/art17/envxwalg/LV_habitats_reports-20190829-115432.xml&conv=589&source=remote

** - DL "Platenes purvs" ES nozīmes aizsargājams biotops 91D0* *Purvaini meži* neatbilst Latvijas nozīmes īpaši aizsargājamajam biotopam *Veci un dabiski purvaini meži* (1.15.), jo biotops nav novērtēts kā potenciāls DMB vai DMB.

7230 Kaļķaini zāļu purvi

DL “Platenes purvs” lielākā vērtība ir biotops 7230 *Kaļķaini zāļu purvi*, kas konstatēts 139,46 ha lielā platībā jeb 31% no DL teritorijas. DL ir viena no nozīmīgākajām šī biotopa atradnēm valstī – DL kaļķainie zāļu purvi veido 16,6 % no visām Latvijas *Natura 2000* teritorijās sastopamajām šī biotopa veida platībām. DL zāļu purvi klasificēti kā biotopa otrais variants – kaļķaini zāļu purvi līdzenumos, kas veidojušies reljefa pazeminājumos (Auniņa, 2013). Biotopa kvalitāte visā platībā ir novērtēta kā laba (2. tabula).

2. tabula. Biotopa 7230 *Kaļķaini zāļu purvi* kvalitāte, platība, negatīvās ietekmes un nepieciešamie apsaimniekošanas pasākumi.

Biotopa kvalitāte	Platība, ha	% no biotopa kopplatības DL	Negatīvās ietekmes	Nepieciešamie apsaimniekošanas pasākumi
Laba (B)	139,46	100	Dabiskā sukcesija – aizaugšana ar kokiem un krūmiem, izmaiņas dabiskajā hidroloģiskajā režīmā, bebru darbība, šosejas Rīga-Ventspils izbūve	Koku un krūmu ciršana, pļaušana, bebru darbības ierobežošana un nevēlamas noteces no purva novēršana

Šeit konstatētas tādas kaļķainiem zāļu purviem raksturīgas vaskulāro augu sugas kā rūsganā melncere *Schoenus ferrugineus*, purva atālene *Parnassia palustris*, bezdelīgactiņa *Primula farinosa*, sāres grīslis *Carex panicea*, pūkaugļu grīslis *C. lasiocarpa*, parastā kreimule *Pinguicula vulgaris* un citas (6., 7. attēls). Sūnu stāvā dominē Kosona dižsirpe *Scorpidium cossonii*, parastā dižsirpe *Scorpidium scorpioides* un citas zaļsūnas. Zāļu purvā bieži sastopamas arī vairākas savvaļas orhideju sugas, piemēram, purva dzeguzene *Epipactis palustris*, Fuksa dzegužpirkstīte *Dactylorhiza fuchsii*, stāvlapu dzegužpirkstīte *D. incarnata*, kā arī Lēzela lipare *Liparis loeselii*, kas ir iekļauta Biotopu direktīvas II pielikumā.

Kaļķainu zāļu purvu DL “Platenes purvs” ilgtermiņā ir negatīvi ietekmējusi Rīgas-Ventspils šosejas izbūve, kā arī izveidotā grāvju sistēma, izmainot purva dabisko hidroloģisko režīmu, kā rezultātā vietām purvā sastopamas blīvas zāļu purviem neraksturīgas parastās niedres *Phragmites australis* audzes, zilganās molīnijas *Molinia carulea* ciņi, kā arī novērojama purva aizaugšana ar kokiem un krūmiem, it īpaši ar parasto priedi *Pinus sylvestris* un purva bērzu *Betula pubescens* (8. attēls). Aizaugšanu veicina arī fakts, ka DL “Platenes purvs” atklātā daļa netiek apsaimniekota. Papildus tam, purvu negatīvi ietekmē arī bebbri, būvējot dambjus un paaugstinot ūdenslīmeni.

6. attēls. Biotops 7230 *Kaļķaini zāļu purvi* dabas lieguma “Platenes purvs” centrālajā daļā. Foto: M. Baumanē.

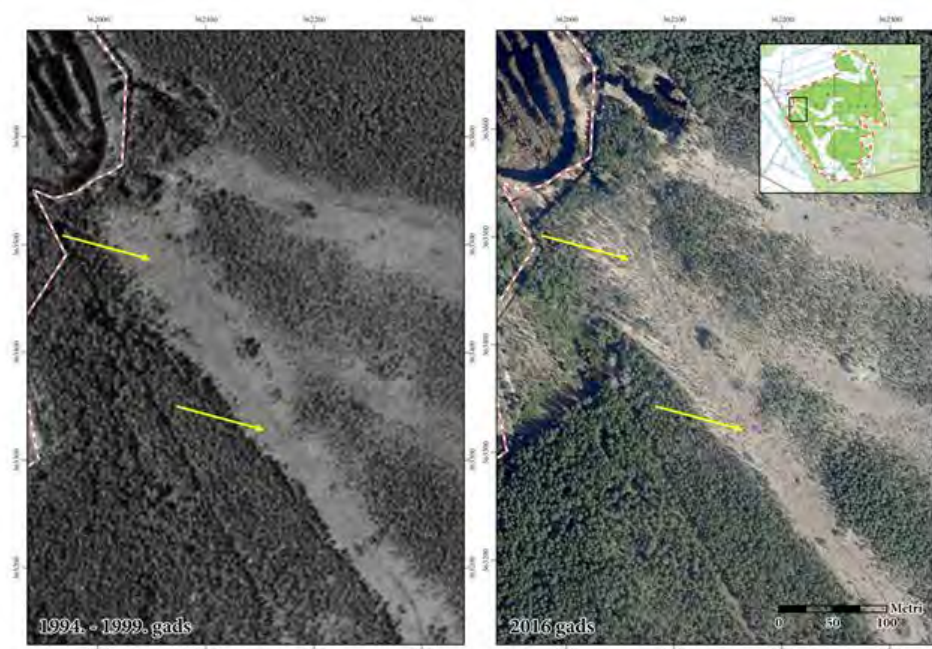

7. attēls. Biotops 7230 *Kaļķaini zāļu purvi* DL “Platenes purvs” R daļā. Foto: M. Baumanē.

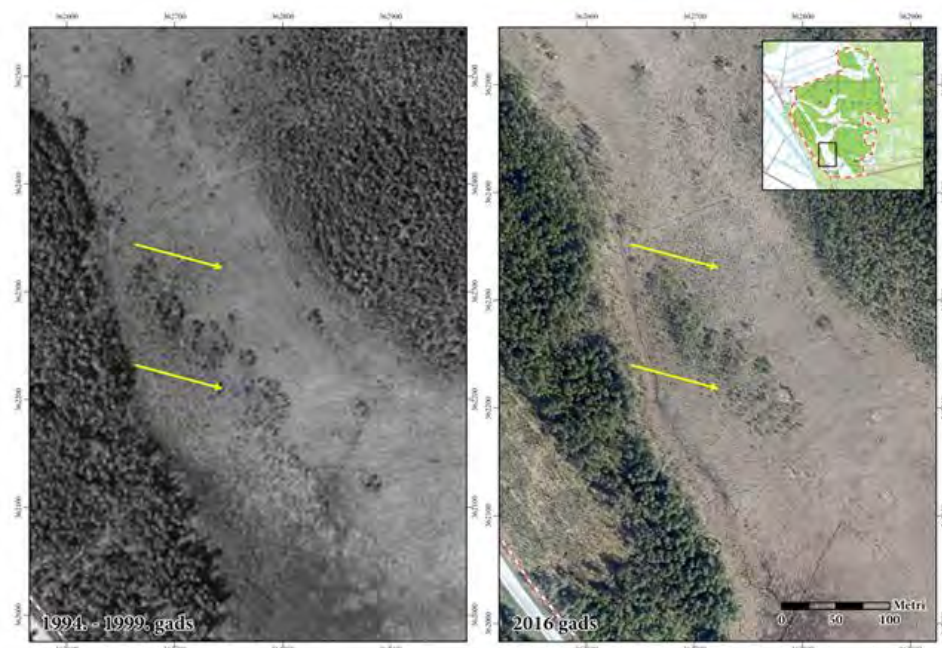

8. attēls. Parastās niedres *Phragmites australis* audze pie šosejas Rīgas-Ventspils DL “Platenes purvs” D daļā. Foto: M. Baumanē.

Salīdzinot dažādos gados uzņemtos ortofoto, ir redzams, ka vietumis koku un krūmu stāvs purva atklātajā daļā ir kļuvis blīvāks (9., 10. attēls). Lai samazinātu koku un krūmu segumu purvā, nepieciešams veikt ciršanu. Aizaugšana var noritēt salīdzinoši strauji, it īpaši vietās, kur zāļu purvs ir nelielā platībā un to ieskauj mežs, kā tas, piemēram, ir novērojams teritorijā uz dienvidiem no DL “Platenes purvs” otrpus šosejai Rīga-Ventspils, kur kādreiz ir bijis kaļķains zāļu purvs, bet pašlaik šeit dominē zilganā molīnija un parastā priele (11. attēls).

9. attēls. Izmaiņas koku un krūmu segumā dabas lieguma “Platenes purvs” R daļā. Pa kreisi – ortofoto no 1994.-1999.g., pa labi – ortofoto no 2013-2015.g. Avots: Dabas datu pārvaldības sistēma OZOLS, Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra.

10. attēls. Izmaiņas koku un krūmu segumā dabas lieguma “Platenes purvs” D daļā. Pa kreisi – ortofoto no 1994.-1999.g., pa labi – ortofoto no 2013-2015.g. Avots: Dabas datu pārvaldības sistēma OZOLS, Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra.

11. attēls. Izmaiņas koku un krūmu segumā otrpus šosejai Rīgas-Ventspils. Pa kreisi – ortofoto no 1994.-1999.g., pa labi – ortofoto no 2013-2015.g. Avots: Dabas datu pārvaldības sistēma OZOLS.

Latvijā, pārtraucot zāļu purviem piemērotu apsaimniekošanu, tiek paātrināta dabiskās sukcesijas norise – purvi aizaug ar kokiem un krūmiem (Auniņa, 2013). Biotopa aizaugšana novērojama arī Platenes purvā – sastopami ātri auguši, jauni koki, visbiežāk parastā priele, un purva bērzs. Aizsargājamo biotopu saglabāšanas vadlīnijās Latvijā minēts, ka kalķainos zāļu purvos, kur biotopa aizsardzības stāvoklis ir labvēlīgs, purvs ir klajš vai ar

nelielu koku un krūmu segumu, ko veido lēni auguši un bioloģiski veci koki, kā arī nav izteiktas ekspansīvu sugu dominances vai vienlaidus audzes, piemēram, ar zilgano molīniju vai parasto niedri (Priede, 2017). DL "Platenes purvs" zāļu purvā, it īpaši purva perifērijā, šāda tipa audzes vietumis ir sastopamas, tādējādi liecinot par to, ka nepieciešams veikt zāļu purva apsaimniekošanu. Vēsturiski Latvijas teritorijā kaļķaini zāļu purvi visbiežāk ir pļauti, retāk arī ganīti (Priede, 2017). Platenes purvā vērojama arī lielo savvaļas dzīvnieku ietekme – apkodumi, takas un rakumi, kas ir salīdzinoši neliela, lai purvs saglabātos atklāts.

9010* Veci vai dabiski boreāli meži

Biotops 9010* *Veci vai dabiski boreāli meži* aizņem 19,50 ha platību jeb 4% no DL teritorijas. Dominējošais biotopa variants ir 9010*_1 – tipiski dabisko meža biotopu mežaudzes boreālās klases sausieņu vai mainīga mitruma meži (Lārmanis, 2013). Biotops ir vidējas kvalitātes, lai uzlabotu tā kvalitāti, nepieciešams nodrošināt neiejaukšanos dabiskajos procesos (3. tabula). Biotops visā platībā atbilst arī potenciāla dabiska meža biotopa (turpmāk - DMB) prasībām, kas nozīmē, ka 10 gadu laikā šis meža platības varētu tikt klasificētas kā DMB. Koku stāva valdošās sugas ir melnalksnis *Alnus glutinosa* un purva bērzs *Betula pubescens*. No vaskulārajiem augiem šeit sastopama divlapu žagatiņa *Maianthemum bifolium*, meža zaķskābene *Oxalis acetosella*, melle *Vaccinium myrtillus*, brūklene *V. vitis-idaea*, klinšu kaulene *Rubus saxatilis*. Sūnu stāvā dominē Šrēbera rūsa *Pleurozium schreberi*, spīdīgā stāvaine *Hylocomium splendens* un divzobes *Dicranum sp.* No DMB sugām biotopā sastopamas Kastaņbrūnā artonija *Arthonia spadicea*, dižegļu lekanaktis *Lecanactis abietina*, līklapu novēlija *Nowellia curvifolia*, kailā apaļlape *Odontoschisma denudatum*, priežu cietpiepe. *Phellinus pini*. Biotopā DL teritorijā konstatētas arī vairākas retas un aizsargājamas sugas, piemēram, Fuksa dzegužpīrkstīte *Dactylorhiza fuchsii*, gada staipekis *Lycopodium annotinum* u.c.

3. tabula. Biotopa 9010* *Veci vai dabiski boreāli meži* kvalitāte, platība, negatīvās ietekmes un nepieciešamie apsaimniekošanas pasākumi.

Biotopa kvalitāte	Platība, ha	% no biotopa kopplatības DL	Negatīvās ietekmes	Nepieciešamie apsaimniekošanas pasākumi
Vidēja (C)	19,50	100	-	Neiejaukšanās dabiskajos procesos

9080* Staignāju meži

DL "Platenes purvs" biotops 9080* *Staignāju meži* aizņem 53,56 ha jeb 12% no DL kopplatības. Šeit sastopami visi biotopa varianti: 9080*_1 - tipiskais variants - meži pārmitrās minerālaugsnēs un kūdras augsnēs, periodiski applūstoši vai gruntsūdeņu atslodzes vietās, 9080*_2 - biotopa veidošanās fāze - jaunas mežaudzes, kas sastopamas tipiskos augsnēs un ūdens režīma apstākļos un 9080*_3 - biotopa degradācijas fāze - bioloģiski vecas mežaudzes uz nosusinātām pārmitrām minerālaugsnēm vai kūdras augsnēm (Ikauniece, 2013). Biotopa kvalitāte variē no zemas līdz labai (4. tabula). Kopumā tikai 5,35 ha no visas biotopa kopplatības atbilst potenciāla DMB kritērijiem.

DL staignāju mežos kokaudzē dominē melnalksnis, vietām arī purva bērzs un baltalksnis *Alnus incana*. Lakstaugu stāvā sastopamas tādas staignājiem raksturīgas sugas kā pagarinātais grīslis *Carex elongata*, purva purene *Caltha palustris*, bebrukārklis *Solanum*

dulcamara, sievpaparde *Athyrium filix-femina*, Eiropas vilknandze *Lycopus europaeus*, parastā zeltene *Lysimachia vulgaris* u.c. Sūnu stāvā sastopamas tādas sugas kā parastā kociņsūna *Climacium dendroides*, lielā spuraine *Rhytidadelphus triquetrus*, skrajlapes *Plagiomnium sp.* No DMB sugām šeit sastopamas divas sugas - līklapu novēlija un dižegļu lekanaktis.

4. tabula. Biotopa 9080* *Staignāju meži* kvalitāte, platība, negatīvās ietekmes un nepieciešamie apsaimniekošanas pasākumi.

Biotopa kvalitāte	Platība, ha	% no biotopa kopplatības DL	Negatīvās ietekmes	Nepieciešamie apsaimniekošanas pasākumi
Laba (B)	18,16	40	-	Neiejaukšanās dabiskajos procesos
Vidēja (C)	22,85	50	Izmaiņas dabiskajā hidroloģiskajā režīmā	Neiejaukšanās dabiskajos procesos
Zema (D)	4,57	10	Izmaiņas dabiskajā hidroloģiskajā režīmā	Neiejaukšanās dabiskajos procesos

91D0* *Purvaini meži*

DL “Platenes purvs” ES nozīmes aizsargājamais biotops 91D0* *Purvaini meži* aizņem 88,57 ha lielu platību jeb 19 % no DL kopplatības. DL sastopami divi šī biotopa varianti: 91D0*_1 - purvaini ar kūdras slāni, kas biezāks par 30 cm - purvājs, niedrājs, dumbrājs un 91D0*_2 - slapjaini ar dažkārt tikko veidoties sākušu kūdras slāni, kas seklāks par 30 cm - grānis, slapjais mētrājs, slapjais damaksnis, slapjais vēris (Bambe, 2013). Biotopa kvalitāte variē no vidējas līdz zema, galvenās negatīvās ietekmes ir izmaiņas dabiskajā hidroloģiskajā režīmā un bebru darbība (5. tabula). Lai uzlabotu biotopa kvalitāti, nepieciešams nodrošināt neiejaukšanos dabiskajos procesos.

Biotopa 91D0* *Purvaini meži* koku stāvā dominē parastā priede, purva bērzs, vietām arī parastā egle *Picea abies*. No vaskulārajiem augiem šeit sastopami dažādi sīkrūmi – lielā dzērvene *Oxycoccus palustris*, lācene *Rubus chamaemorus*, ārkauša kasandra *Chamaedaphne calyculata*, kā arī tādi lakstaugi kā makstainā spilve *Eriophorum vaginatum*, trejlapu puplaksis *Menyanthes trifoliata*, dzelzszāle *Carex nigra* un citas grīšļu *Carex sp.* sugas. Sūnu stāvā dominē dažādas sfagnu *Sphagnum sp.* sugas, kā arī purva krokvēcelīte *Aulacomnium palustre*, sausākās vietās arī spīdīgā stāvaine un Šrēbera rūšaine. Biotopā konstatētas arī divas DMB sugas - līklapu novēlija un dižegļu lekanaktis. No retām un aizsargājamām sugām purvainos mežos sastopama Fuksa dzegužpirkstīte.

5. tabula. Biotopa 91D0* *Purvaini meži* kvalitāte, platība, negatīvās ietekmes un nepieciešamie apsaimniekošanas pasākumi.

Biotopa kvalitāte	Platība, ha	% no biotopa kopplatības DL	Negatīvās ietekmes	Nepieciešamie apsaimniekošanas pasākumi
Vidēja (C)	85,74	97	Bebru darbība, izmaiņas dabiskajā hidroloģiskajā režīmā	Neiejaukšanās dabiskajos procesos
Zema (D)	2,83	3	Izmaiņas dabiskajā hidroloģiskajā režīmā	Neiejaukšanās dabiskajos procesos

Mežu biotopus ietekmējošie faktori un apdraudējumi:

Mežsaimnieciskā darbība ir galvenais dabisku mežu pastāvēšanu apdraudošais faktors, jo kokaudze tiek iznīcināta pilnībā vai daļēji. Mežu ciršana nav pielīdzināma dabiskajiem mežaudzes samazināšanās procesiem – vējlauzēm, kukaiņu postījumiem, mežu ugunsgrēkiem. Cirsmu vietās atjaunojas vienāda vecuma audzes bez dabisko mežu struktūras elementiem – mirušās koksnes. Būtisks faktors mežizstrādē ir arī pielietotās tehnikas izvēle. Izmantojot smago traktortehniku, nereti tiek degradēta zemsedze un bojāti dzīvo koku stumbri ne tikai cirmā, bet arī teritorijās, caur kurām kokmateriāli tiek izvesti no meža.

DL “Platenes purvs” mežsaimnieciskās darbības ietekme nav būtiska, jo visā teritorijā ir aizliegta galvenā cirte, bet kopšanas cirte saskaņā ar Vispārējiem noteikumiem ir atļauta līdz noteikta vecuma sasniegšanai, tas ir: priežu audzēs – 60 gadi, egļu, bērzu un melnalkšņu audzēs – 50 gadi, apšu audzēs – 30 gadi. ĪADT teritorijā tādas audzes, kurās ir atļauta kopšanas cirte, sastopamas 52,5 ha platībā, no tām aptuveni 30 ha platība atrodas kaļķainā zāļu purva biotopā, kur prioritāte ir purva biotopa kvalitātes uzlabošanai, cērtot kokus un krūmus, atmežojot teritoriju.

Izmaiņas dabiskajā hidroloģiskajā režīmā - nosusināšana ir apdraudošs faktors diviem DL ES nozīmes aizsargājamiem meža biotopiem - 9080* *Staignāju meži* un 91D0* *Purvaini meži*. Šo biotopu pastāvēšanai nepieciešams pastāvīgi vai sezonāli paaugstināts ūdens līmenis. Nosusināšanas mērķis parasti ir palielināt koksnes ražas ieguvu, tā rezultātā mežos tiek izmainīts ne tikai hidroloģiskais režīms, bet arī augsnes ķīmiskās un mehāniskās īpašības, kā arī mikroklimats.

Lai gan jaunu grāvju rakšana saskaņā ar Vispārējiem noteikumiem nav atļauta, nosusināšanās novērojama DL “Platenes purvs” ZR malā. Kādreizējā Platenes purva daļa ir nosusināta XX gadsimta otrajā pusē, ierīkojot meliorācijas sistēmas. Mežā vietumis ir vērojama kūdras slāņa mineralizācija. Meliorācijas ietekme sniedzas 200 līdz 300 m attālumā no izraktā meliorācijas grāvja un, iespējams, var skart arī biotopu 91D0* *Purvaini meži*.

Bebru darbība. DL “Platenes purvs” bebru darbībai pie teritorijas ZR robežas esošajos grāvjos, kā arī vairākās vietās biotopā 91D0* *Purvaini meži* ir pozitīva ietekme, jo tā samazina bioloģiski vērtīgu mežu nosusināšanas ietekmi.

Dabas lieguma teritorijā konstatētās retās un aizsargājamā vaskulāro augu un sūnu sugas

ES aizsargājamo biotopu rokasgrāmatā minēts, ka kaļķaini zāļu purvi ir nozīmīgs biotops dažādām retām un aizsargājamām augu sugām, piemēram, Lēzela liparei, bezdelīgactiņai *Primula farinosa*, iedzeltenajai dzegužpirkstītei *Dactylorhiza ochroleuca* u.c.

(Auniņa, 2013). Vairums no šīm sugām konstatētas arī Platenes purvā. DL floras vērtības ir saistītas ar kaļķainu zāļu purvu, mazāk ar meža biotopiem, kur reto un aizsargājamo sugu sastopamība ir salīdzinoši zema. Kopumā teritorijā konstatētas 22 retas un aizsargājamas augu, viena ķērpju un divas sūnu sugas – Īrijas merkija *Moerckia hibernica* un kailā apaļlape *Odontoschisma denudatum*. Īrijas merkijas atradni DL “Platenes purvs” konstatēja Līga Strazdiņa un Māra Pakalne. Astoņām īpaši aizsargājamām sugām var tikt veidoti mikroliegumi, 20 sugas ir iekļautas kādā no Latvijas Sarkanās grāmatas kategorijām, 17 sugas ierakstītas Baltijas jūras reģiona Sarkanajā grāmatā, kā arī divas sugas – Lēzela lipare un gada staipeknis *Lycopodium annotinum* – iekļautas Biotopu direktīvas pielikumos. DL “Platenes purvs” sastopamas arī divas ierobežoti izmantojamas sugas – apdzira *Huperzia selago* un gada staipeknis. Apkopojumu par DL “Platenes purvs” teritorijā sastopamajām retām un aizsargājamām augu sugām skatīt 6. tabulā un 2. pielikuma kartēs. Vairāku sugu atradnes, kas konstatētas EMERALD projekta ietvaros, ir izzudušas dabiskās sukcesijas rezultātā, purvam aizaugot ar kokiem un krūmiem.

6. tabula. DL “Platenes purvs” konstatētās īpaši aizsargājamās un retās vaskulāro augu un sūnu sugas un to aizsardzības statuss

Sugas nosaukums latviski	Sugas nosaukums latīniski	Sugas aizsardzības statuss valstī		Sugas labvēlīga aizsardzības stāvokļa novērtējums valstī kopumā (atbilstoši ETC datiem, tikai direktīvu pielikumos iekļautajām sugām)	Suga kons-tatēta pirms DA plāna izstrādes	Suga kons- tatēta 2019.g. lauka darbu sezonā
		Īpaši aizsargājama suga atbilstoši 14.11.2000. MK noteikumiem Nr.396 (ar * atzīmētas mikroliegumu sugas 18.12.2012. MK noteikumiem Nr.940), Latvijas Sarkanās grāmatas kategorija, ar ** atzīmētas sugas, kas iekļautas Baltijas jūras reģiona Sarkanajā grāmatā	Biotopu direktīvas pielikumos iekļauta suga (ar * atzīmētas prioritārās sugas)			
Vaskulārie augi						
Apdzira	<i>Huperzia selago</i>	4**			X	
Asinssarkanā dzegužpirkstīte	<i>Dactylorhiza cruenta</i>	X*, 4**			X	X
Bālziedu brūnkāte	<i>Orobanche pallidiflora</i>	X*, 2**			X	X
Bezdelīgactiņa	<i>Primula farinosa</i>	X, 2**			X	X
Briežu pulkstenīte	<i>Campanula cervicaria</i>	**			X	
Bruņcepuru dzegužpuķe	<i>Orchis militaris</i>	X*, 3**			X	
Ciņu mazmeldrs	<i>Trichophorum cespitosum</i>	X, 3			X	
Devela grīslis	<i>Carex davalliana</i>	X, 3**			X	
Fuksa dzegužpirkstīte	<i>Dactylorhiza fuchsii</i>	X, 4**			X	X
Gada staipeknis	<i>Lycopodium annotinum</i>	4	V	FV		X
Lēzela lipare	<i>Liparis loeselii</i>	X*, 3**	II	U1	X	X

Sugas nosaukums latviski	Sugas nosaukums latīniski	Sugas aizsardzības statuss valstī		Sugas labvēlīga aizsardzības stāvokļa novērtējums valstī kopumā (atbilstoši ETC datiem, tikai direktīvu pielikumos iekļautajām sugām)	Suga kons-tatēta pirms DA plāna izstrādes	Suga kons- tatēta 2019.g. lauka darbu sezonā
		Īpaši aizsargājama suga atbilstoši 14.11.2000. MK noteikumiem Nr.396 (ar * atzīmētas mikroliegumu sugas 18.12.2012. MK noteikumiem Nr.940), Latvijas Sarkanās grāmatas kategorija, ar ** atzīmētas sugas, kas iekļautas Baltijas jūras reģiona Sarkanajā grāmatā	Biotopu direktīvas pielikumos iekļauta suga (ar * atzīmētas prioritārās sugas)			
Vaskulārie augi						
Mīkstā gandrene	<i>Geranium molle</i>	1			X	
Odu gimnadēnija	<i>Gymnadenia conopsea</i>	X, 4**			X	X
Parastā kreimule	<i>Pinguicula vulgaris</i>	X, 2**			X	X
Plankumainā dzegužpirkstīte	<i>Dactylorhiza maculata</i>	X, 4**				X
Purva dzeguzene	<i>Epipactis palustris</i>	**			X	X
Purva sūnene	<i>Hammarbya paludosa</i>	X*, 3**			X	
Rusova degužpirkstīte	<i>Dactylorhiza russowii</i>	X*, 4**			X	
Rūsganā melncere	<i>Schoenus ferrugineus</i>	X, 3**			X	X
Slaidā spilve	<i>Eriophorum gracile</i>	**			X	
Smaržīgā naktsvijole	<i>Platanthera bifolia</i>	X, 4				X
Stāvlapu dzegužpirkstīte	<i>Dactylorhiza incarnata</i>	X, 4			X	X
Sūnas						
Īrijas merkija	<i>Moerckia hibernica</i>	X*, 1			X	X
Kailā apaļlape	<i>Odontoschisma denudatum</i>	X*			X	
Kērpji						
Kastaņbrūnā artonija	<i>Arthonia spadicea</i>	X			X	X

Sugas labvēlīga aizsardzības stāvokļa novērtējums valstī kopumā (atbilstoši ETC datiem, tikai direktīvu pielikumos iekļautajām sugām) pēc Ziņojums Eiropas Komisijai par ES nozīmes biotopu (dzīvotņu) un sugu aizsardzības stāvokli Latvijā. Novērtējums par 2013.-2018. gada periodu. Ziņojuma kopsavilkums par sugu aizsardzības stāvokli (sugas sakārtotas alfabēta secībā pēc zinātniskā nosaukuma) (https://www.daba.gov.lv/upload/File/Publikācijas/REP_EK_2019_1_ES_sugu_stavoklis_LV.pdf)

Apzīmējumi:

FV Aizsardzības stāvoklis labvēlīgs (Favourable)

U1 Aizsardzības stāvoklis nelabvēlīgs-nepietiekams (Unfavourable-Inadequate)

LSG – Latvijas Sarkanā grāmata (Spuris, 1998). LSG tiek lietotas sekojošas apdraudēto sugu kategorijas, kas atbilst IUCN kategorijām: **0.** kategorija - izzudušās sugas; **1.** kategorija - izzūdošās sugas; **2.** kategorija - sarūkošās sugas; **3.** kategorija - retās sugas; **4.** kategorija - maz pazīstamās sugas. Dažas kļūdas LSG izdevumā izlabotas.

Lēzela lipare *Liparis loeselii* (L.) Rich. ir reti sastopama orhideju suga, Latvijā tā aug izplatības areāla ziemeļu robežas tuvumā. Tas ir kalcifils augs, Latvijā izplatīts reti - skraji aizaugušās ezeru nokrastu sliksnās, zāļu purvos un mitrās pļavās (Priedītis, 2014). Lēzela lipare ir īpaši aizsargājama mikroliegumu suga, tā ierakstīta Latvijas Sarkanās grāmatas 3. kategorijā kā reta suga, kā arī Baltijas jūras reģiona Sarkanajā grāmatā. Lēzela līpares populācijas novērtējums sniegts 7. tabulā. DL “Platenes purvs” suga sastopama biotopā 7230 *Kaļķaini zāļu purvi*, teritorijas centrālajā un D daļā, kā arī nelielā platībā arī Z daļā (2. pielikums). Latvijā suga visbiežāk sastopama kopā ar staraino atskabardzi *Campylium stellatum* un uz rūsganās melnceres ciņiem. Suga ir raksturīga zāļu purvu augu sabiedrību agrīnajām fāzēm, zinātniskajā literatūrā kā galvenie faktori, kas negatīvi ietekmē šo sugu, tiek minēti sugai piemērotu biotopu aizaugšana, tādējādi samazinot gaismas pieejamību, un izmaiņas gruntsūdens līmenī (Dokane et al, 2018; Roze et al., 2014). DL izvēlēts arī kā viena no pētāmajām teritorijām zinātniskajā darbā par Lēzela līpares populācijas ekoloģiju un apsaimniekošanu (Roze, 2015). Pētījumā tika konstatēts, ka Platenes purvā raksturīgas lielas mitruma svārstības, kā arī sukcesija notiek strauji, tādēļ populācija ir jutīgāka, salīdzinot ar citām Latvijas populācijām. Lai sugai nodrošinātu labvēlīgus augšanas apstākļus, DL “Platenes purvs” nepieciešams veikt biotopa 7230 *Kaļķaini zāļu purvi* apsaimniekošanu - pļaušanu, kā arī koku un krūmu ciršanu 44,0 ha platībā.

12 attēls. Lēzela lipare *Liparis loeselii*. Foto: M. Baumanē.

Bezdelīgactiņa *Primula farinosa* L. – neliels primulu dzimtas *Primulaceae* augs, kam raksturīga ir lapu rozete un sārti violets blīvs ziedu čemurs. Tas ir kalcifils augs. Latvijā bezdelīgactiņa sastopama nereti visā valstī, visbiežāk kaļķainos zāļu purvos, kūdrainās pļavās, vietās ar skraju veģetāciju. Latvija atrodas sugas izplatības areāla ziemeļos (Priedītis, 2014). Līdzīgi kā citas kaļķainu zāļu purvu sugas, arī bezdelīgactiņu apdraud piemērotu biotopu nosusināšana un aizaugšana. Suga ir iekļauta Īpaši aizsargājamo sugu sarakstā, Latvijas Sarkanās grāmatas 2. kategorijā kā suga, kuras izplatība samazinās, kā arī Baltijas jūras reģiona Sarkanajā grāmatā.

Rūsganā melncere *Schoenus ferrugineus* L. ir neliels grīšļu dzimtas *Cyperaceae* augs, kas veido ciņveidīgus cerus. Latvijā suga sastopama valsts R daļā avoksnainās, kaļķainās

pļavās, zāļu purvos ar skraju veģetāciju, purvainās laucēs (Priedītis, 2014). Rūsganā melncere ir biotopa 7230 *Kaļķaini zāļu purvi* raksturojošā suga, kā arī viena no dominantajām asociācijas *Schoenetum ferruginei* Du Rietz 1925 sugām (Auniņa, 2013; Salmiņa, 2009). DL “Platenes purvs” rūsganā melncere ir izplatīta zāļu purva atklātajā daļā, bieži sastopama kopā ar citām retām un aizsargājamām lakstaugu sugām (13. attēls). Suga iekļauta īpaši aizsargājamo sugu sarakstā, Latvijas Sarkanās grāmatas 3. kategorijā un Baltijas jūras reģiona Sarkanajā grāmatā. Rūsgano melnceri apdraud piemērotu biotopu nosusināšana un aizaugšana ar kokiem un krūmiem.

13. attēls. Rūsganā melncere *Schoenus ferrugineus* bieži sastopama kopā ar dažādām orhideju sugām. Foto: M. Baumanē.

Īrijas merkija *Moerckia hibernica* (Hook.) Gottsche ir dzeltenīgi zaļa aknu sūna, kas sastopama kaļķainās vietās, piemēram, zāļu purvos un avoksnajos (Atherton et al., 2010). Latvijā suga sastopama reti, tā ir ierakstīta Latvijas Sarkanās grāmatas 1. kategorijā kā izzūdoša suga. Īrijas merkija ir īpaši aizsargājama mikroliegumu suga. DL “Platenes purvs” suga sastopama DA daļā.

Novērtējums par Biotopu direktīvas pielikumos minēto augu sugu populācijām sniegts 7. tabulā, savukārt, pārskats par nepieciešamajiem apsaimniekošanas pasākumiem reto un aizsargājamo sugu saglabāšanai DL “Platenes purvs” teritorijā sniegts 8. tabulā. Minētie pasākumi tiek nodrošināti, veicot biotopu apsaimniekošanas pasākumus, kas aprakstīti šī atzinuma 9. sadaļā.

7. tabula. Lēzela lipares *Liparis loeselii* un gada staipekņa *Lycopodium annotinum* populāciju novērtējums DL “Platenes purvs”

Sugas nosaukums		Sugas populācijas lielums teritorijā		Teritorijā esošās sugas populācijas attiecība (%) pret sugas populāciju NATURA 2000 teritorijās Latvijā	Teritorijā esošās sugas populācijas attiecība (%) pret sugas populāciju valstī	Sugas dzīvotnes platība, ha	Sugas dzīvotnes platības attiecība (%) pret sugas dzīvotnes platību NATURA 2000 teritorijās Latvijā kopumā
Latviski	Latīniski	Min.	Maks.				
Lēzela lipare	<i>Liparis loeselii</i>	60 eks.	300 eks.	<6	<5	44,0	<0.01
Gada staipeknis	<i>Lycopodium annotinum</i>	4 m ²	40 m ²	<0.001	<0.001	<0.004	<0.01

8. tabula. DL “Platenes purvs” konstatētās īpaši aizsargājamās un retās vaskulāro augu, sūnu un ķērpju sugas, to izplatība un saglabāšanai nepieciešamie apsaimniekošanas pasākumi

Sugas nosaukums latviski	Sugas nosaukums latīniski	Sugas sastopamība dabas lieguma teritorijā	Nepieciešamie apsaimniekošanas pasākumi
Vaskulārie augi			
Apdzira	<i>Huperzia selago</i>	Ļoti reti, sugas izplatība saistīta ar dabas liegumā esošajām mežu platībām	-
Asinssarkanā dzegužpirkstīte	<i>Dactylorhiza cruenta</i>	Ļoti reti, kaļķainā zāļu purva atklātajā daļā	2.2.
Bālziedu brūnkāte	<i>Orobancha pallidiflora</i>	Reti, suga satopama mežos pie dabas lieguma A robežas	-
Bezdelīgactiņa	<i>Primula farinosa</i>	Ļoti bieži, kaļķainā zāļu purva atklātajā daļā	2.2., 2.4.*
Briežu pulkstenīte	<i>Campanula cervicaria</i>	Ļoti reti, suga satopama mežos pie dabas lieguma A robežas	-
Bruņcepuru dzegužpuķe	<i>Orchis militaris</i>	Ļoti reti, iespējams, izzudusi. Suga pēdējo reizi konstatēta 1991.g. (I.Rēriha)	-
Ciņu mazmeldrs	<i>Trichophorum cespitosum</i>	Ļoti reti, iespējams, izzudusi. Suga pēdējo reizi konstatēta 1991.g. (I.Rēriha)	2.2.*
Devela grīslis	<i>Carex davalliana</i>	Ļoti reti, iespējams, izzudusi. Suga pēdējo reizi konstatēta 1991.g. (I.Rēriha).	2.2.

Sugas nosaukums latviski	Sugas nosaukums latīniski	Sugas sastopamība dabas lieguma teritorijā	Nepieciešamie apsaimniekoša- nas pasākumi
Vaskulārie augi			
Fuksa dzegužpirkstīte	<i>Dactylorhiza fuchsii</i>	Bieži, pārejas joslā starp mežu un kaļķainu zāļu purvu	-
Gada staipekņis	<i>Lycopodium annotinum</i>	Reti, sugas izplatība saistīta ar dabas liegumā esošajām mežu platībām	-
Lēzela lipare	<i>Liparis loeselii</i>	Bieži, kaļķainā zāļu purva atklātajā daļā	2.2., 2.4.*
Mīkstā gandrene	<i>Geranium molle</i>	Ļoti reti	-
Odu gimnadēnija	<i>Gymnadenia conopsea</i>	Reti, lielākoties kaļķainā zāļu purva centrālajā daļā	2.2., 2.4.*
Parastā kreimule	<i>Pinguicula vulgaris</i>	Bieži, sugas izplatība saistīta ar kaļķainā zāļu purva atklāto daļu	2.2., 2.4.*
Plankumainā dzegužpirkstīte	<i>Dactylorhiza maculata</i>	Bieži, lielākoties kaļķainā zāļu purva centrālajā daļā	-
Purva dzeguzene	<i>Epipactis palustris</i>	Ļoti bieži, gan kaļķainajā zāļu purvā, gan mežos	-
Purva sūnene	<i>Hammarbya paludosa</i>	Ļoti reti, iespējams, izzudusi. Suga pēdējo reizi konstatēta 1991.g. (I.Rēriha)	2.2., 2.4.*
Rusova degužpirkstīte	<i>Dactylorhiza russowii</i>	Ļoti reti, iespējams, izzudusi. Suga pēdējo reizi konstatēta 1991.g. (I.Rēriha)	-
Rūsganā melncere	<i>Schoenus ferrugineus</i>	Ļoti bieži, sugas izplatība saistīta ar kaļķainu zāļu purvu platībām	2.2., 2.3., 2.4.*
Slaidā spilve	<i>Eriophorum gracile</i>	Ļoti reti, iespējams, izzudusi. Suga pēdējo reizi konstatēta 1991.g. (I.Rēriha)	2.2., 2.4.*
Smaržīgā naktsvijole	<i>Platanthera bifolia</i>	Ļoti reti	-
Stāvlapu dzegužpirkstīte	<i>Dactylorhiza incarnata</i>	Bieži, sugas izplatība saistīta ar kaļķainā zāļu purva atklāto daļu	2.4.
Sūnas			
Īrijas merkija	<i>Moerckia hibernica</i>	Ļoti reti, suga sastopama dabas lieguma D daļā	- *
Kailā apaļlape	<i>Odontoschisma denudatum</i>	Reti	2.1.
Ķērpji			
Kastaņbrūnā artonija	<i>Arthonia spadicea</i>	Reti	2.1.

Apzīmējumi: “-” – apsaimniekošanas pasākumi nav nepieciešami, 2.1. ES nozīmes aizsargājamo meža biotopu labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšana, nodrošinot neiejaukšanās režīmu, 2.2. Koku un krūmu ciršana kaļķainā zāļu purva atjaunošanai, nodrošinot tā tālāku uzturēšanu, 2.3. Atsevišķu meža nogabalu ciršana kaļķainā zāļu purva atjaunošanai, nodrošinot tā tālāku uzturēšanu, 2.4. Purva atklātās daļas regulāra pļaušana. Ar * atzīmētas sugas, kurām nepieciešama dabiskā hidroloģiskā režīma saglabāšana.

8. Citas vērtības

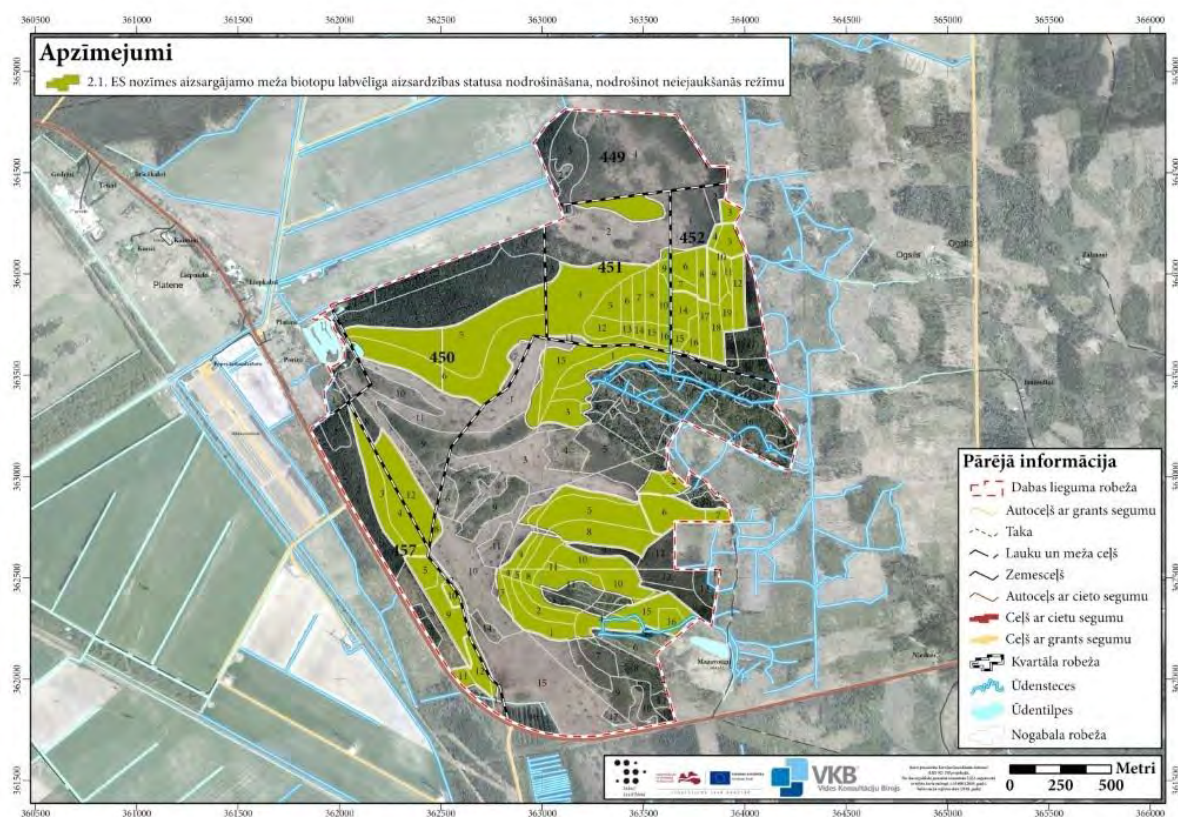
Nav konstatētas.

9. Labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanas prasības

Lai nodrošinātu labvēlīgu aizsardzības statusu Latvijā un ES īpaši aizsargājamiem biotopiem un sugām, nepieciešams veikt šādus apsaimniekošanas pasākumus (apsaimniekošanas pasākumu numuri lietoti atbilstoši DL dabas aizsardzības plānā esošajai numerācijai):

2.1. ES nozīmes aizsargājamo meža biotopu labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšana, nodrošinot neiejaukšanās režīmu

Neiejaukšanās režīmu DL mežos nepieciešams nodrošināt 153,66 ha platībā (14.attēls), lai netraucētu mežaudžu dabiskos attīstības procesus kā rezultātā veidotos bioloģiskajai daudzveidībai nepieciešamās struktūras, piemēram, atmirusī koksne (sausokņi, kritalas, stumbeņi) un bioloģiski veci koki. Daudzveidīgas struktūras un ilglaicīgi nemainīgi vides apstākļi ir svarīgs nosacījums meža biotopos sastopamajām retām un aizsargājamām sugām.

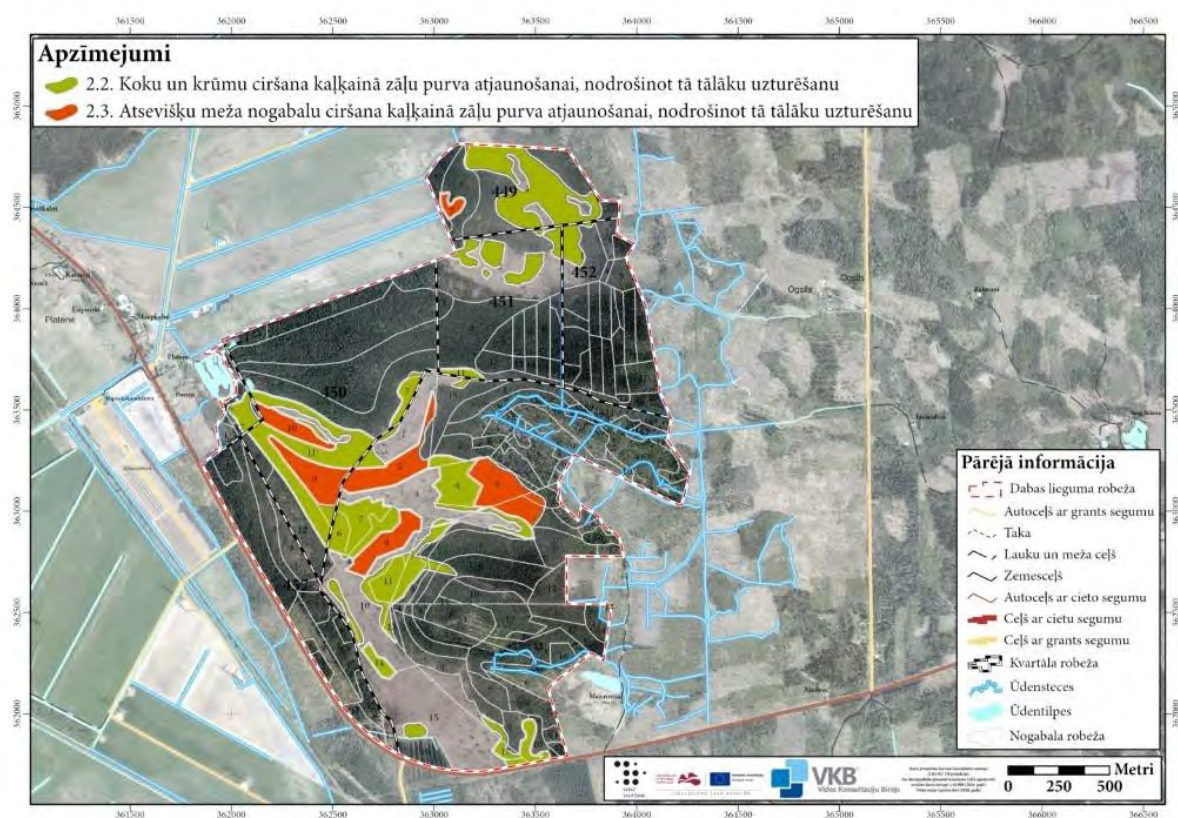

14. attēls. Apsaimniekošanas pasākuma 2.1. ES nozīmes aizsargājamo meža biotopu labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšana, nodrošinot neiejaukšanās režīmu karte.

2.2. Koku un krūmu ciršana kaļķainā zāļu purva atjaunošanai, nodrošinot tā tālāku uzturēšanu

Koki un krūmi cērtami 54,88 ha lielā kaļķainā zāļu purva platībā, saglabājot tikai atsevišķas salas ar purvam raksturīgām bioloģiski vecām lēni augušām priedēm. Kokus un krūmus nepieciešams izcirst arī purvam apkārt esošajās mežaudzēs, kur veikta atmežošana. Ciršana veicama no novembra-decembra līdz martam sasaluma apstākļos, ja tas nav iespējams, tad apsaimniekošanas pasākums veicams vasaras beigās vai rudenī. Jaunākos kokus var arī ravēt vai nogriezt ar dārza šķērēm vai krūmgriezi. Nocirstos un nogrieztos kokus un krūmus jāizved no biotopa. Lai neatstātu negatīvu ietekmi uz pumpurgliemežu populācijām, izbraukājot zāļu purvu ar smago apsaimniekošanas tehniku, pieļaujama arī ciršanas atlieku sadedzināšana uz vietas, ja iespējams nodrošināt atbilstošu ugunsdrošību. Lai veidotu papildus dzīvotnes dažādiem bezmugurkaulniekiem, ķērpjiem, sūnām u.c. purvā nepieciešams atstāt liela izmēra sausokņus, kā arī atsevišķas koku un krūmu audzes (Priede, 2017). Putnu un bezmugurkaulnieku aizsardzībai ievērojams mežsaimnieciskās darbības aizlieguma termiņš no 15. marta līdz 31. jūlijam.

Pēc koku un krūmu ciršanas šajās platībās nepieciešams regulāri nopļaut zāli un koku un krūmu atvases, vēlams jūlijā, nopļauto biomasu izvēcot no DL teritorijas. Pļaušana veicama vismaz trīs gadus pēc kārtas pēc koku un krūmu ciršanas, vēlākajos gados to atkārtojot vismaz reizi 3-5 gados.

15. attēls. Apsaimniekošanas pasākumu 2.2. Koku un krūmu ciršana kaļķainā zāļu purva atjaunošanai, nodrošinot tā tālāku uzturēšanu un 2.3. Atsevišķu meža nogabalu atmežošana kaļķainā zāļu purva atjaunošanai, nodrošinot tā tālāku uzturēšanu karte.

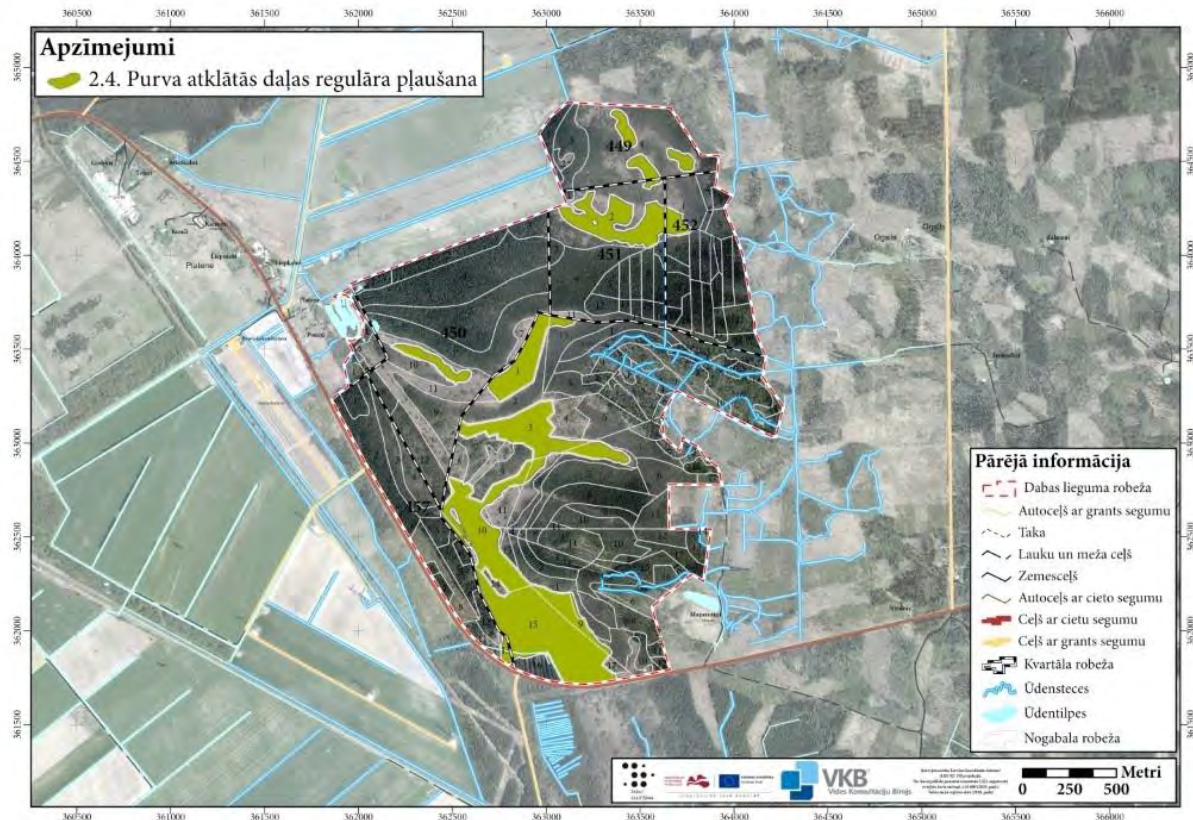
2.3. Atsevišķu meža nogabalu atmežošana kaļķainā zāļu purva atjaunošanai, nodrošinot tā tālāku uzturēšanu

Biotopā 7230 *Kaļķaini zāļu purvi* atrodas vairāki salīdzinoši jauni meža nogabali kopumā 25,17 ha platībā, kuru zemsedzē joprojām sastopamas zāļu purviem raksturīgās sugas: grīšļi *Carex sp.*, rūsganā melncere *Schoenus ferruginus* u.c. sugas, kas liecina par to, ka šajās platībās kādreiz ir bijis zāļu purvs. Koku un krūmu ciršana veicama atbilstoši 2.2. apsaimniekošanas pasākuma aprakstā sniegtajai informācijai. Pēc atmežošanas teritoriju nepieciešams regulāri pļaut, vēlams jūnijā vai jūlijā, nopļauto biomasu izvēcot no DL. Pļaušana veicama vismaz trīs gadus pēc kārtas pēc koku un krūmu ciršanas, vēlākajos gados to atkārtot vismaz reizi 3-5 gados.

2.4. Purva atklātās platības regulāra pļaušana

Zāļu purva atklātās daļas pļaušana nepieciešama visā tā teritorijā 60,73 ha platībā, it īpaši vietās, kur dominē tādas ekspansīvas sugas kā zilganā molīnija *Molinia caerulea* un parastā niedre *Phragmites australis*. Pļaušana veicama manuāli ar izkapti vai trimeri, vai arī izmantojot citu piemērotu apsaimniekošanas tehniku, vismaz trīs gadus pēc kārtas, vēlāk reizi 3-5 gados. Bezmugurkaulnieku aizsardzībai pļaušanai izmantojama tāda tehnika vai tādi apsaimniekošanas paņēmieni, kas nesabojā izveidojušos ciņus, kas ir nozīmīga četrzobu pumpurgliemeža dzīvotne. Pļaušanu ieteicams veikt jūlijā. Vietās, kur izveidojies blīvs kūlas slānis, to nepieciešams novākt, piemēram, ar grābekli (Priede, 2017). Īpaša uzmanība jāpievērš Lēzela lipares *Liparis loeselii* atradnēm DL teritorijā, kur ieteicams veikt selektīvu pļaušanu. Ja iespējams, tad šīs sugas atradņu pļaušana jāveic februārī vai martā, jo Lēzela lipares sēklas nogatavojas septembrī-oktobrī, bet sēklas izbirst martā. Tādējādi tiktu nodrošināta sēklu izplatīšanās un piemērotu augšanas apstākļu veidošana (Roze, 2015). Veicot apsaimniekošanas pasākumu, tiks nodrošināta arī Lēzela lipares atradņu apsaimniekošana aptuveni 40 ha lielā platībā.

Savākto biomasu jāizved no biotopa, to iespējams nogādāt pārstrādei Ventspils pilsētas teritorijā esošajās ar biomasu kurināmajās katlumājās. Lai purva platībām varētu piekļūt, jāizveido piebraucamais ceļš caur purva perifērijā esošajiem meža nogabaliem (skatīt 2.5. pasākumu). Ja nepieciešama smagās apsaimniekošanas tehnikas iebraukšana zāļu purva teritorijā bezsala apstākļos, izmantojamas pārvietojamas platformas, lai netraumētu kaļķaino zāļu purvu, tajā esošās aizsargājamo bezmugurkaulnieku un augu atradnes (skatīt 2.6. pasākumu). Kaļķainā zāļu purva biotopā pieļaujama koka vai cita specializēta materiāla laipu izbūve (skatīt 3.1. pasākumu).

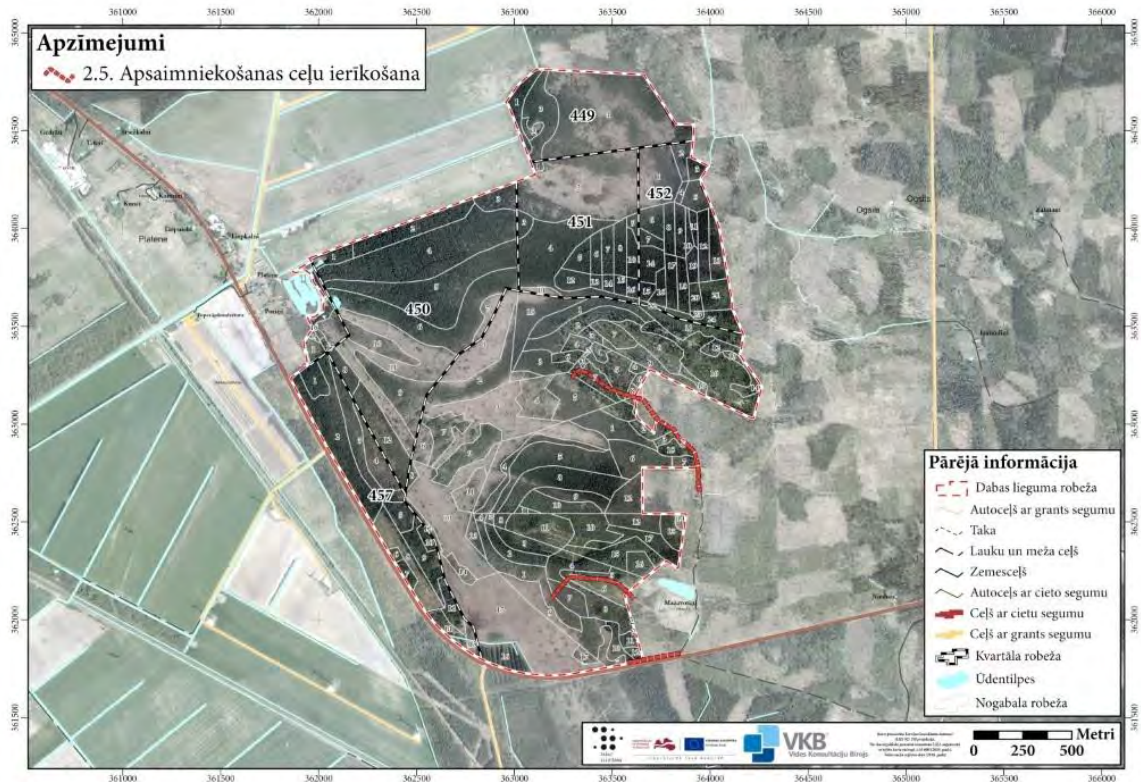

16. attēls. Apsaimniekošanas pasākuma 2.1. Purva atklātās platības regulāra plaušana karte.

2.5. Apsaimniekošanas ceļu izveide

Lai varētu piekļūt apsaimniekojamajām purva platībām, jāizveido piebraucamais ceļš vai ceļi pa purvam apkārt esošo mežu teritoriju. Ceļa izbūvei iespējams izmantot 17. attēlā norādītās ceļa vietas.

Maksimālais visu ceļu kopgarums DL “Platenes purvs” teritorijā ir 1,9 km. Ceļš veidojams nelielā uzbērumā ar seklu grāvīti vai grāvīšiem tā malās. Mitros apstākļos, ja ceļu izbūvē uz kūdras augsnēm, kur kūdras slāņa dziļums pārsniedz 50 cm, uz nolīdzināta kūdras slāņa noklāj un sablīvē 30 cm biezu zaru, žagaru vai fašinu klājumu, kuram virsū uzber 20 cm vidēji vai maz sadalījušās kūdras slāni no izraktā ceļmalas grāvja. Kūdru noblīvē un pa virsu uzklāj vismaz 30 cm biezu drenējoša materiāla slāni (grants, smilts). Zaru vietā var izveidot arī ģeotekstila spilvenu. Tādā gadījumā virs ģeotekstila ieklāj drenējošo slāni, vēl vienu ģeotekstila slāni un tad virsējo drenējošo materiāla slāni. Ceļa šķērsprofilu veido ar 3 % divpusēju šķērsslīpumu (Drēska, 2014). Ceļa izbūves vieta precizējama pirms tā izbūves, kā arī ceļa izbūve ir saskaņojama ar Dabas aizsardzības pārvaldi.

17. attēls. Apsaimniekošanas pasākuma 2.5. Apsaimniekošanas ceļu ierīkošanas karte.

2.6. Pārvietojamo platformu uzstādīšana kaļķainajā zāļu purvā

Ja nepieciešama tehnikas pārvietošanās kaļķainā zāļu purva teritorijā, tas iespējams vai nu sausā vasarā, vai arī sasaluma apstākļos, izmantojot tehniku, kas neatstāj dziļas rīas. Pastāvīga ceļa izbūve kaļķainā zāļu purva teritorijā nav pieļaujama, jo tas radītu kūdras slāņa sablīvēšanos un veidotu dambjus, kas traucētu dabiskās ūdens plūsmas un varētu atstāt negatīvu ietekmi uz kaļķainā zāļu purva biotopu. Ņemot vērā piejūras klimatam raksturīgās maigās ziemas un pēdējos gados vērojamas klimata pārmaiņas, kad sasalums nenodrošina pietiekamu nestspēju apsaimniekošanas teknikai, iespējama īslaicīga ceļa no pārvietojamām platformām vai vairogiem uzstādīšana Platenes purvā. Piemērotākās un pieejamākās būtu koka platformas, kuru izgatavošanai vienam kilometram ceļa nepieciešami 550 līdz 560 kubikmetri kokmateriālu. SIA "Ceļu eksperts" izstrādājis koka klājuma ceļa vairogu konstrukciju, kas sastāv no 75x100 mm šķērssgriezuma brusām un 50x100 mm šķērssgriezuma dēļiem. Katra koka vairoga izmērs ir 3,5x1,18 m. Šāds ceļš veiksmīgi izmēģināts AS Latvijas valsts meži (turpmāk – LVM) Ziemeļlatgales mežsaimniecības Lubānas iecirknī. Ceļu iespējams izmantot atkārtoti vismaz piecas reizes (Drēska, 2014). Platenes purvā izbūvējamajam īslaicīgajam autoceļam, iespējams, ir nepieciešama mazāka nestspēja, nekā baļķu izvešanai paredzētajam, izmantojot atvieglotu koka vairogu konstrukciju. Iespējams izmantot arī cita materiāla platformas, piemēram, izgatavotas no kompozītu materiāliem.

Platformu novietojums zāļu purvā netiek noteikts, jo tas atkarīgs no iecerētās apsaimniekošanas vietas. Platformas neizvieto Lēzela lipares atradnēs, kā arī izvairās no pazemes ūdeņu atslodzes vietām un citām vietām ar ārkārtīgi zemu grunts nestspēju. Platformu daudzums aprēķināms atkarībā no iecerētās apsaimniekošanas vietas, izmantojamās tehnikas un citiem apstākļiem, bet Platenes purvā maksimālais nepieciešamo

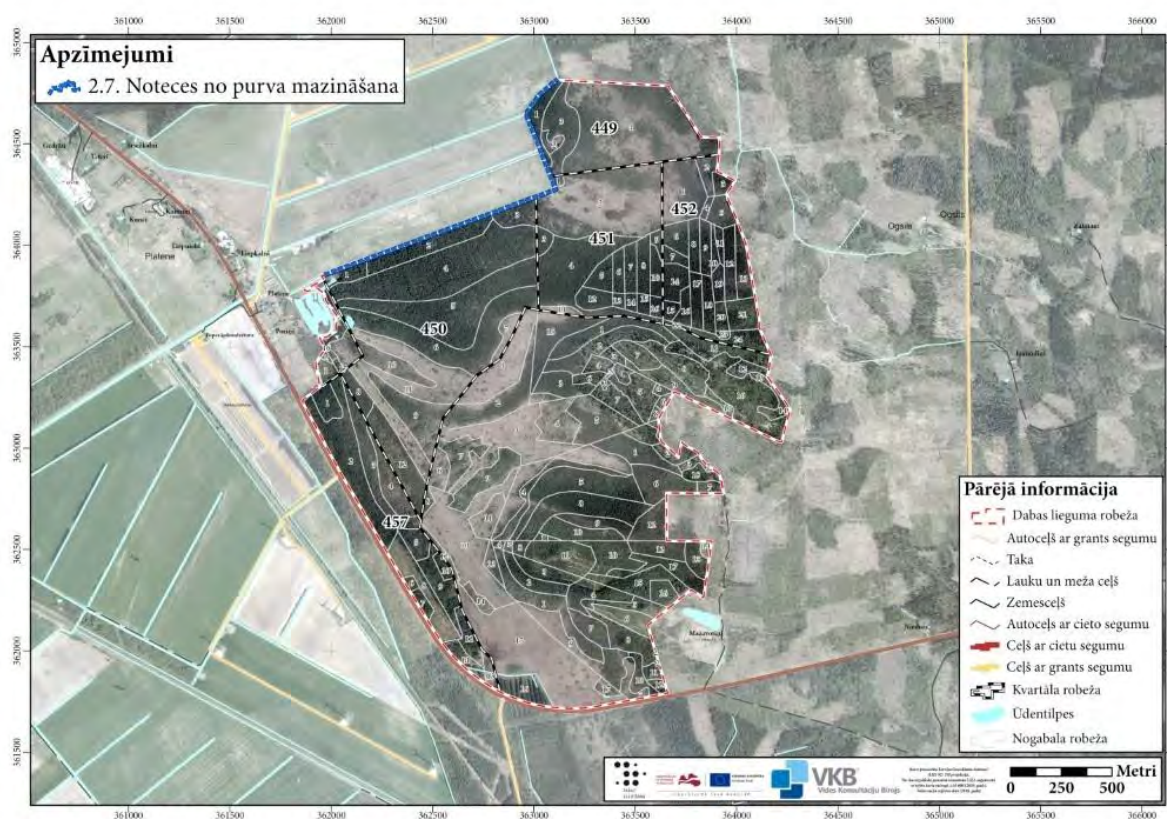
platformu kopgarums ir 900 m. Platformas vai nu iegādājamas, piesaistot projektu finansējumu, vai arī iznomājamas no citiem apsaimniekotājiem.

18. attēls. Piemērs koka klājuma ceļu vairogu konstrukcijai (Drēska, 2014).

2.7. Noteces no purva mazināšana

Kaļķainā zāļu purva ZR daļā nepieciešams mazināt virsūdeņu noteci uz purva malā esošajiem meliorācijas novadgrāvjiem (19. attēls). Minētajos grāvjos ir atbalstāma bebru darbība vai arī veidojami aizsprosti, kas uzturētu grāvjos nemainīgi augstu ūdens līmeni.

19. attēls. Apsaimniekošanas pasākuma 2.7. Noteces no purva mazināšana karte.

2.8. Bebru darbības ierobežošana un darbības seku likvidēšana

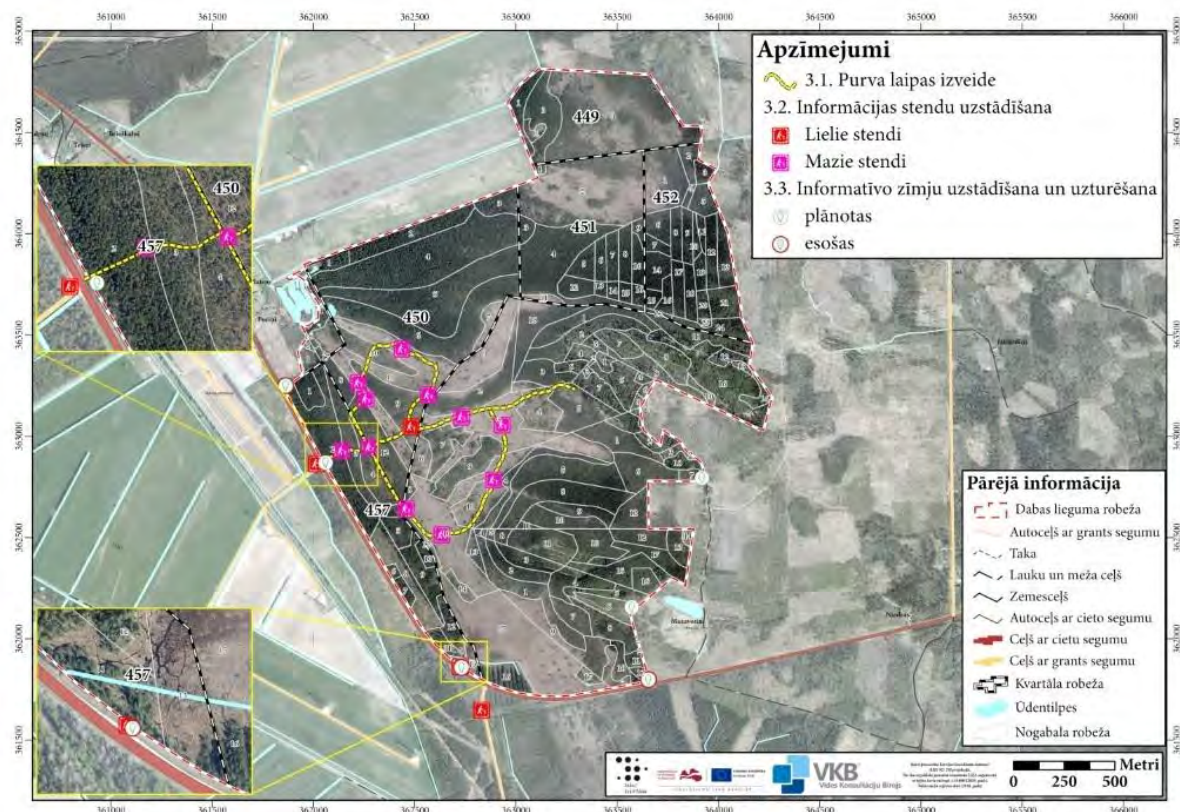
Lai negatīvi neietekmētu kaļķainā zāļu purva hidroloģisko režīmu, ierobežojama bebru darbība teritorijas D daļā esošajos grāvjos. Nepieciešama bebru dambju nojaukšana un bebru skaita regulēšana. Vēlams šo teritorijas daļu uzturēt brīvu no bebbiem, grāvī un caurtekā zem autoceļa A10, jāuztur ūdens caurtece.

Grāvjos gar teritorijas ZR robežu, ja tas netraucē pieguļošo zemju apsaimniekošanu, uzturams pēc iespējas augstāks ūdens līmenis, lai apturētu DL "Platenes purvs" ZR daļas nosusināšanos. No dabas vērtību saglabāšanas viedokļa bebru darbību šajos grāvjos nav nepieciešams ierobežot

Reto un īpaši aizsargājamo sugu labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanai nepieciešamie apsaimniekošanas pasākumi sniegti 6. tabulā. Sugu atradņu apsaimniekošana tiek nodrošināta, veicot paredzētos biotopu apsaimniekošanas pasākumus.

3.1. Purva laipas izveide

Kaļķainā zāļu purva apskatei iespējams izbūvēt laipas no koka vai cita speciāli laipām paredzēta materiāla (20. attēls). Laipu ierīkošanai ieteicams izmantot pārvietojamus laipas posmus, kas pēc iespējas mazāk ietekmē zāļu purva biotopu. Iespējams izbūvēt arī tikai atsevišķus laipas posmus. Lai arī zāļu purvs labāk apskatāms no laipas, kas plānota uz D no sākuma punkta, tomēr iespējams izbūvēt arī tikai laipas loku uz Z no sākuma punkta, kas neskar privātīpašumā esošo purva daļu. Plānojot laipas izbūvi, atsevišķās vietās jāparedz tās paplašinājumi un/vai nelielas platformas informācijas standu novietojuma vietās. Laipas izbūvi kaļķainā zāļu purva teritorijā, lai atstātu mazāku negatīvo ietekmi uz pumpurgliemežiem, ieteicams veikt laikā no novembra līdz martam.

20. attēls. Apsaimniekošanas pasākumu 3.1. Purva laipas izveide, 3.2. Informācijas standu uzstādīšanas vietu karte.

3.2. Informācijas standu uzstādīšana

Informācijas stands (vertikāls 2 x A1 formāts), kurā sniegta informācija par DL “Platenes purvs” dabas vērtībām un par purva laipu, izvietojams pie stāvlaukuma netālu no purva laipas sākuma, kā arī pašā purva laipā (20.attēls). Informācijas standu ieteicams izvietot arī autobusa pieturvietā “Elkšenes pagrieziena”. Ja tiek plānota skatu torņa izbūve, informācijas stands novietojams arī pie skatu torņa.

Purva laipā ieteicams izvietot arī vairākus nelielus katedras tipa standus (līdz 11), kuros sniegta informācija par konkrētām augu vai dzīvnieku sugām vai kaļķainā zāļu purva apsaimniekošanu, piemēram: Platenes purva veidošanās, purva augi, orhidejas, sūnas, purva apsaimniekošana, biotopu apsaimniekošana, biotops 91D0* *Purvaini meži* (jo taka sākas mežā). Orientējošas informācijas standu vietas ir atzīmētas 20.attēlā. Standus nepieciešams izgatavot, izmantojot ĪADT vienotā stila rekomendācijas.

10. Secinājumi

1. DL galvenā vērtība ir kaļķaini zāļu purvi, kas pašlaik, apsaimniekošanas trūkuma dēļ, aizaug ar kokiem, krūmiem un ekspansīvām lakstaugu sugām. Lai uzlabotu DL teritorijā konstatētā biotopa 7230 *Kaļķaini zāļu purvi* kvalitāti, nepieciešams veikt šī atzinuma 9. nodaļā aprakstītos pasākumus. Apsaimniekošanas pasākumu apkopojums, to īstenotāji un izpildes indikatori sniegti 8.tabulā.
2. Lai uzlabotu DL ES aizsargājamo meža biotopu kvalitāti, nepieciešams nodrošināt neiejaukšanās režīmu.
3. Reto un aizsargājamo sugu atradņu apsaimniekošana tiek nodrošināta, īstenojot biotopu apsaimniekošanas pasākumus.

8. tabula. Pārskats par Dabas liegumā “Platenes purvs” veicamajiem apsaimniekošanas pasākumiem.

Pasākuma numurs	Pasākuma nosaukums	Prioritāte, izpildes termiņš	Pasākuma īstenotājs, papildus informācija par pasākuma veikšanu	Informācija par to, kā pasākums nodrošinās plānoto rezultātu	Izpildes indikatori
2.1.	ES nozīmes aizsargājamo meža biotopu labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšana, nodrošinot neiejaukšanās režīmu	I, visā plāna darbības periodā	Mežu īpašnieki, AS “Latvijas valsts meži”	Tiks uzlabota DL teritorijā esošo ES nozīmes meža biotopu kvalitāte 153,66 ha platībā	Uzlaboti meža struktūras rādītāji, piemēram, atmirušās koksnes daudzums/ha, bioloģiski veco un lēni augošo koku skaits/ha u.c. struktūras indikatori, tādējādi nodrošinot dzīvotnes retām un aizsargājamām augu un dzīvnieku sugām. Potenciālu DMB pārkvalificēšana uz DMB, jaunu DMB/pDMB reģistrēšana
2.2.	Koku un	I, 2020-	Zemes	Atjaunoti un	Samazināts koku un krūmu

Pasākuma numurs	Pasākuma nosaukums	Prioritāte, izpildes termiņš	Pasākuma īstenotājs, papildus informācija par pasākuma veikšanu	Informācija par to, kā pasākums nodrošinās plānoto rezultātu	Izpildes indikatori
	krūmu ciršana kaļķainā zāļu purva atjaunošanai, nodrošinot tā tālāku uzturēšanu	2022, uzturēšana regulāri	īpašnieki, pasākuma izpildes gaitu jāuzrauga sertificētam sugu un biotopu ekspertam	saglabāti kaļķaino zāļu purvu biotopi vismaz 54,88 ha platībā uzlabotā kvalitātē	segums, kā arī ekspansīvo sugu - zilganās molīnijas un parastās niedres – segums, pieaug kaļķainajiem zāļu purviem raksturīgo sugu izplatība un segums. Nocirstie koki un krūmi, kā arī nopļautā biomasa ir izvesta no DL teritorijas
2.3.	Atsevišķu meža nogabalu atmežošanas kaļķainā zāļu purva atjaunošanai, nodrošinot tā tālāku uzturēšanu	II, 2023-2025, uzturēšana regulāri	Zemes īpašnieki, pasākuma izpildes gaitu jāuzrauga sertificētam sugu un biotopu ekspertam	Atjaunots un regulāri uzturēts kaļķainais zāļu purvs 25,17 ha platībā	Samazināts koku un krūmu segums, kā arī ekspansīvo sugu - zilganās molīnijas un parastās niedres – segums, pieaug kaļķainajiem zāļu purviem raksturīgo sugu izplatība un segums. Nocirstie koki un krūmi, kā arī nopļautā biomasa ir izvesta no DL teritorijas
2.4.	Purva atklātās platības regulāra pļaušana	I, regulāri	Zemes īpašnieki, pasākuma izpildes gaitu jāuzrauga sertificētam sugu un biotopu ekspertam	Uzturēti kaļķaino zāļu purvu biotopi vismaz 60,73 ha platībā uzlabotā kvalitātē, uzlabota Lēzela lipares dzīvotņu kvalitāte aptuveni 40 ha lielā platībā	Samazināts koku un krūmu segums, kā arī ekspansīvo sugu - zilganās molīnijas un parastās niedres – segums, pieaug kaļķainajiem zāļu purviem raksturīgo sugu izplatība un segums, pieaug Lēzela lipares izplatība un īpatņu skaits. Nopļautā biomasa ir izvesta no DL teritorijas
2.5.	Apsaimniekošanas ceļu izveide	I	Zemes īpašnieks	DL teritorijā izveidoti ceļi 1,9 km kopgarumā, kas izmantojami kaļķainā zāļu purva apsaimniekošanai	Izveidoti ceļi, lai būtu iespējams veikt biotopu apsaimniekošanas pasākumus
2.6.	Pārvietojamo platformu uzstādīšana kaļķainajā zāļu purvā	I	Zemes īpašnieks, Dabas aizsardzības pārvalde	Ir pieejamas pārvietojamas platformas, kuras var uzstādīt kaļķainajā zāļu purvā, lai nodrošinātu apsaimniekošanas tehnikas pārvietošanos	Biotopu apsaimniekošanas tehnikas pārvietošanai tiek izmantotas pārvietojamas platformas, zāļu purva veģetācijai nav nodarīts būtisks kaitējums
2.7.	Noteces no purva mazināšana	I	Dabas aizsardzības pārvalde, AS	DL ZR daļā izraktie meliorācijas	Samazināta notece no purva DL ZR daļā

Pasākuma numurs	Pasākuma nosaukums	Prioritāte, izpildes termiņš	Pasākuma īstenotājs, papildus informācija par pasākuma veikšanu	Informācija par to, kā pasākums nodrošinās plānoto rezultātu	Izpildes indikatori
			“Latvijas valsts meži”	novadgrāvji nenosusina purvaino mežu biotopus	
2.8.	Bebru darbības ierobežošana un darbības seku likvidēšana	I, visā plāna darbības periodā	Zemes īpašnieki, mednieki	Bebru darbība negatīvi neietekmē teritorijas hidroloģisko režīmu, bebri pastāvīgi sastopami tikai pie DL ZR robežas	Samazināts bebru skaits DL teritorijā, likvidētas to darbības sekas
3.1.	Purva laipas izveide	II, vienreizējs pasākums 2022. gadā, uzturēšana regulāri	Pašvaldība, AS “Latvijas valsts meži”, Latvijas vides aizsardzības fonds	Izveidota purva laipa līdz 4,05 km garumā	Izveidota purva laipa, nenodarot būtisku kaitējumu ES un Latvijas nozīmes aizsargājamiem biotopiem, kā arī reto un aizsargājamo sugu atradnēm
3.2.	Informācijas stendu uzstādīšana	I, vienreizējs pasākums 2020.-2026. gadā, stendu uzturēšana regulāri	Pašvaldība, Latvijas vides aizsardzības fonds, uzņēmēji, Kohēzijas fonds	Uzstādīti 2-4 lielie informācijas stendi un 11 mazie informācijas stendi pie purva laipas	DL teritorijā ir izvietoti informācijas stendi, nenodarot būtisku kaitējumu ES un Latvijas nozīmes aizsargājamiem biotopiem, kā arī reto un aizsargājamo sugu atradnēm

Atzinumu sagatavoja:

Marta Baumanē

Eksperta sertifikāta nr. 111, sertifikāts izsniegts par šādām biotopu grupām: meži un virsāji (sertifikāts derīgs līdz 20.04.2020), zālāji un purvi, sugu grupu: vaskulārie augi (sertifikāts derīgs līdz 20.04.2022).

Atzinumā iekļautā informācija sagatavota DL dabas aizsardzības plāna izstrādes ietvaros, konsultējoties ar dabas aizsardzības plāna izstrādes vadītāju Kristīni Vilciņu. Kartes sagatavoja: Māris Nitcis.

Izmantotā literatūra

Atherton I., Bosanquet I., Lawley M.(ed.) 2010. Mosses and Liverworts of Britain and Ireland. A field guide. London: British Bryological Society, 848 p.

Auniņa, L. 2013. 7230 Kaļķaini zāļu purvi. Grām.: Auniņš, A. (red.) Eiropas Savienības aizsargājami biotopi Latvijā. Noteikšanas rokasgrāmata. 2. papildināts izdevums. Rīga: Latvijas Dabas fonds, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, 241.–244. lpp.

Auniņš A. (red.) 2013. Eiropas Savienības aizsargājami biotopi Latvijā. Noteikšanas rokasgrāmata. 2. papildināts izdevums. Latvijas Dabas fonds, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Rīga, 320 lpp.

Bambe, B. 2013. 91D0* Purvaini meži. Grām.: Auniņš, A. (red.) Eiropas Savienības aizsargājami biotopi Latvijā. Noteikšanas rokasgrāmata. 2. papildināts izdevums. Rīga: Latvijas Dabas fonds, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, 296.–300. lpp.

Dokane K., Megre D., Roze D., Strode L. 2018. Effect of environmental factors on chlorophyll a fluorescence of the fen orchid *Liparis loeselii* in European Union priority protected habitat 7210* Calcareous fens with *Cladium mariscus* and species of the *Caricion davallianae*. *Rendiconti Lincei. Scienze Fisiche e Naturali*, 29: 375–381.

Ikauniece, S. 2013. 9080* Staignāju meži. Grām.: Auniņš, A. (red.) Eiropas Savienības aizsargājami biotopi Latvijā. Noteikšanas rokasgrāmata. 2. papildināts izdevums. Rīga: Latvijas Dabas fonds, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, 283.–287. lpp.

Kalniņa A. 1995. Klimatiskā rajonēšana. - Gr.: Kavacs G. (red.). Enciklopēdija „Latvijas daba”. – Rīga: Latvijas enciklopēdija, – 3. sēj., 245. lpp.

Lārmanis, V. 2013. 9010* Veci vai dabiski boreāli meži. Grām.: Auniņš, A. (red.) Eiropas Savienības aizsargājami biotopi Latvijā. Noteikšanas rokasgrāmata. 2. papildināts izdevums. Rīga: Latvijas Dabas fonds, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, 268.–271. lpp.

Liepa, I. 2018. Meža taksācija. Jelgava: Latvijas Lauksaimniecības Universitāte, 238 lpp.

Pakalne M. 1994. Rare rich fen and lake side communities of the Baltic Coast (Latvia, Coastal Lowland). Doctoral thesis. Riga: University of Latvia, 146 p.

Priede A. (red.) 2017. Aizsargājamo biotopu saglabāšanas vadlīnijas Latvijā. 4. sējums. Purvi, avoti un avoksnāji. Sigulda: Dabas aizsardzības pārvalde, 208 lpp.

Priedītis N. 2014. Latvijas augi. Enciklopēdija. Rīga: Gandrs, 888 lpp.

Roze D., Jakobsone D., Megre D., Belogradova I. 2014. Survival of *Liparis loeselii* (L.) as an early successional species in Engure region described based on ecological peculiarities during the annual cycle. *Proceeding of the Latvian Academy of Sciences*, 68: 93-100.

Roze D. 2015. Ekoloģisko faktoru ietekme uz Lēzela lipares *Liparis loeselii* (L.) Rich. populāciju dzīvotspēju Latvijā. Promocijas darba kopsavilkums. Daugavpils: Daugavpils Universitāte, 104 lpp.

Salmiņa, L. 2009. Limnogēno purvu veģetācija. Latvijas veģetācija 19, 1.–193. lpp.

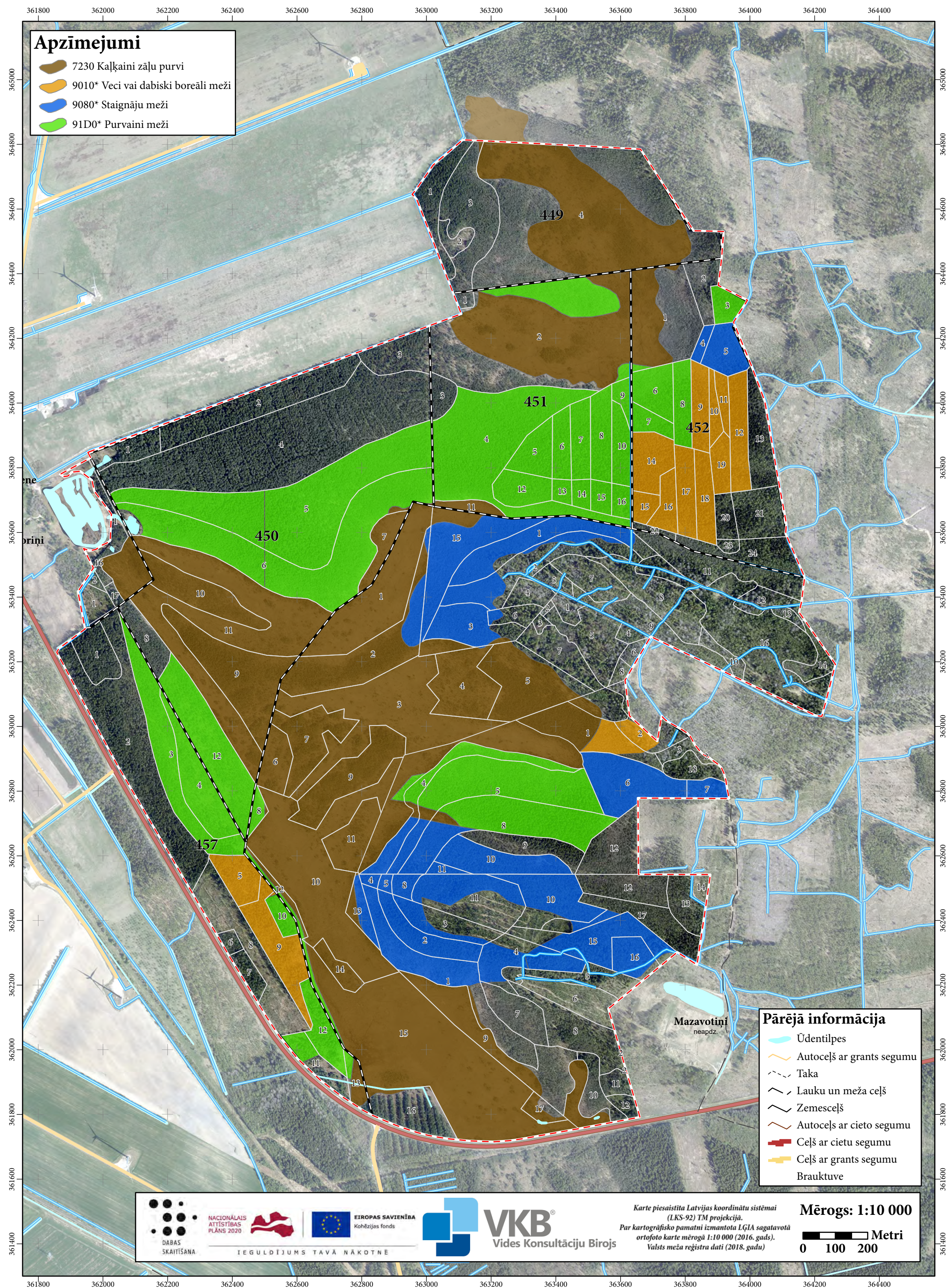
Salmiņa, L. 2006. Limnogēno purvu veģetācija Latvijā. Promocijas darbs. Rīga: Latvijas Universitāte, 140 lpp.

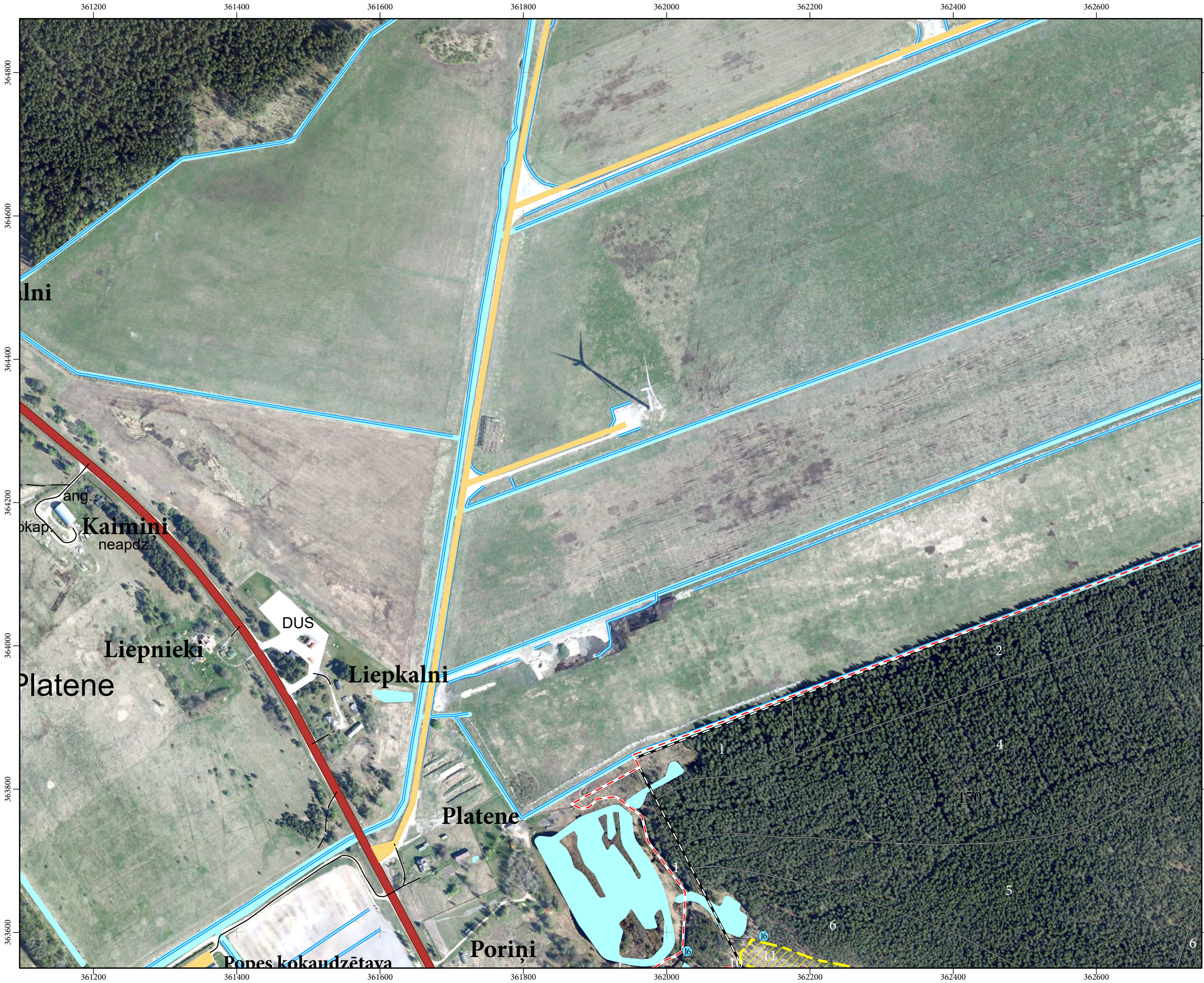
Strautnieks I. 1998. Ventavas līdzenums.- Gr.: Kavacs G. (red.). Enciklopēdija "Latvijas daba". Rīga: Preses nams, – 6. sēj., 58.-59. lpp.

Interneta vietnes

Natura 2000 teritorijas dabas lieguma "Platenes purvs" standarta datu forma <http://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=LV0531700> (20.03.2020.)

1.1. PIELIKUMS. ES NOZĪMES AIZSARGĀJAMO BIOTOPU IZPLATĪBAS KARTE

Apzīmējumi

Orhideju sugas *Orchidaceae* sp.

- 1 Dzegužpirkstīte *Dactylorhiza* sp.
- 2 Orhideja *Orchidaceae*
- 3 Asinssarkanā dzegužpirkstīte *Dactylorhiza cruenta*
- 4 Fuksa dzegužpirkstīte *Dactylorhiza fuchsii*
- 5 Plankumainā dzegužpirkstīte *Dactylorhiza maculata*
- 6 Purva dzeguzene *Epipactis palustris*
- 7 Rusova dzegužpirkstīte *Dactylorhiza russowii*
- 8 Smaržīgā naktsvijole *Platanthera bifolia*
- 9 Stāvlapu dzegužpirkstīte *Dactylorhiza incarnata*
- 11 Asinssarkanā dzegužpirkstīte *Dactylorhiza cruenta*
- 12 Bruņcepuru dzegužpuķe *Orchis militaris*
- 13 Odu gimnadenija *Gymnadenia conopsea*
- 14 Purva sūnene *Hammarbya paludosa*
- 15 Lēzela lipare *Liparis loeselii*

Rūsganā melncere *Schoenus ferrugineus*

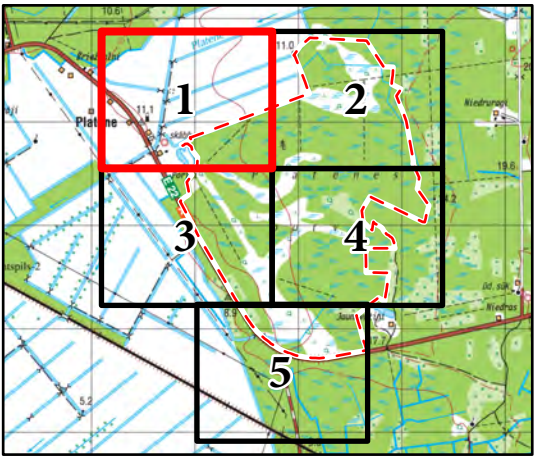
- 16 Rūsganā melncere *Schoenus ferrugineus*

Citas augu sugas

- 17 Bezdeligactiņa *Primula farinosa*
- 18 Bālziedu brūnkāte *Orobancha pallidiflora*
- 19 Briežu pulkstenīte *Campanula cervicaria*
- 20 Devela grīslis *Carex davalliana*
- 21 Dūkstu vijolīte *Viola uliginosa*
- 22 Ciņu mazmeldrs *Trichophorum cespitosum*
- 23 Gada staipekknis *Lycopodium annotinum*
- 24 Mīkstā gandrene *Geranium molle*
- 26 Parastā kreimule *Pinguicula vulgaris*
- 27 Slaidā spilve *Eriophorum gracile*

Sūnu sugas

- 18 Īrijas merkija *Moerckia hibernica*
- 15 Lēzela lipare *Liparis loeselii*
- 14 Dabas lieguma robeža
- 13 Kvartāla robeža
- 12 Nogabala robeža

0 50 100 200 Metri

REGULĒJUMS: TAVĀ NĀKOTNĒ

Karte piesaistīta Latvijas koordinātu sistēmai (LKS-92) TM projekcijā.
Par kartogrāfisko pamatni izmantota: LĢIA sagatavotā ortofoto karte mērogā 1:10 000 (2018. gads) un Valsts meža reģistra dati (2018. gads)

Apzīmējumi

Orhideju sugas *Orchidaceae* sp.

- 1 Dzegužpirkstīte *Dactylorhiza* sp.
- 2 Orhideja *Orchidaceae*
- 3 Asinssarkanā dzegužpirkstīte *Dactylorhiza cruenta*
- 4 Fuksa dzegužpirkstīte *Dactylorhiza fuchsii*
- 5 Plankumainā dzegužpirkstīte *Dactylorhiza maculata*
- 6 Purva dzeguzene *Epipactis palustris*
- 7 Rusova dzegužpirkstīte *Dactylorhiza russowii*
- 8 Smaržīgā naktsvijole *Platanthera bifolia*
- 9 Stāvlapu dzegužpirkstīte *Dactylorhiza incarnata*
- 11 Asinssarkanā dzegužpirkstīte *Dactylorhiza cruenta*
- 12 Bruņcepuru dzegužpuķe *Orchis militaris*
- 13 Odu gimnādēnija *Gymnadenia conopsea*
- 14 Purva sūnene *Hammarbya paludosa*
- 15 Lēzela lipare *Liparis loeselii*

Rūsganā melncere *Schoenus ferrugineus*

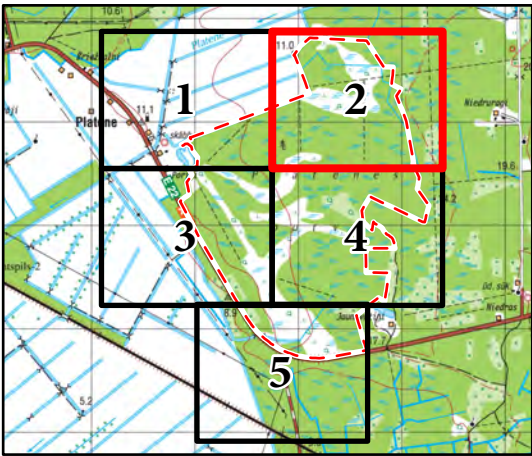
- 16 Rūsganā melncere *Schoenus ferrugineus*

Citas augu sugas

- 17 Bezdelīgactiņa *Primula farinosa*
- 18 Bālziedu brūnkāte *Orobancha pallidiflora*
- 19 Briežu pulkstenīte *Campanula cervicaria*
- 20 Devela grīslis *Carex davalliana*
- 21 Dūkstu vijolīte *Viola uliginosa*
- 22 Ciņu mazmeldrs *Trichophorum cespitosum*
- 23 Gada staipeknis *Lycopodium annotinum*
- 24 Mīkstā gandrene *Geranium molle*
- 26 Parastā kreimule *Pinguicula vulgaris*
- 27 Slaidā spilve *Eriophorum gracile*

Sūnu sugas

- 28 Īrijas merkija *Moerckia hibernica*
- Lēzela lipare *Liparis loeselii*
- Dabas lieguma robeža
- Kvartāla robeža
- Nogabala robeža

0 50 100 200 Metri

IEGULDĪJUMS: TAVĀ NĀKOTNĒ

Karte piesaistīta Latvijas koordinātu sistēmai (LKS-92) TM projekcijā.
Par kartogrāfisko pamatni izmantota: LĢIA sagatavotā ortofoto karte mērogā 1:10 000 (2018. gads) un Valsts meža reģistra dati (2018. gads)

Apzīmējumi

Orhideju sugas *Orchidaceae* sp.

- 1 Dzežužpirkstīte *Dactylorhiza* sp.
- 2 Orhideja *Orchidaceae*
- 3 Asinssarkanā dzežužpirkstīte *Dactylorhiza cruenta*
- 4 Fuxsa dzežužpirkstīte *Dactylorhiza fuchsii*
- 5 Plankumainā dzežužpirkstīte *Dactylorhiza maculata*
- 6 Purva dzeguzene *Epipactis palustris*
- 7 Rusova dzežužpirkstīte *Dactylorhiza russowii*
- 8 Smaržīgā naktsvijole *Platanthera bifolia*
- 9 Stāvlapu dzežužpirkstīte *Dactylorhiza incarnata*
- 11 Asinssarkanā dzežužpirkstīte *Dactylorhiza cruenta*
- 12 Brunčepuru dzežužpuķe *Orchis militaris*
- 13 Odu gimnādēnija *Gymnadenia conopsea*
- 14 Purva sūnene *Hammarbya paludosa*
- 15 Lēzela lipare *Liparis loeselii*

Rūsganā melncere *Schoenus ferrugineus*

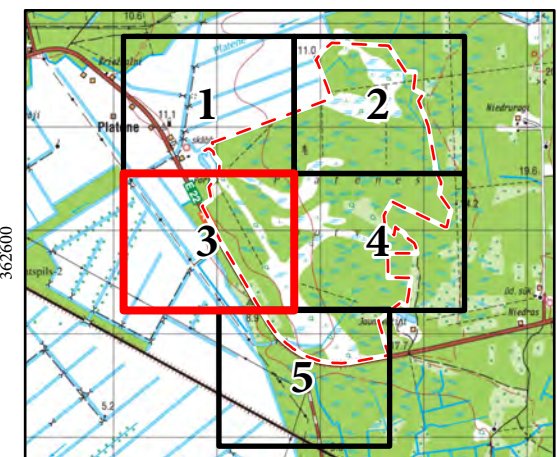
- 16 Rūsganā melncere *Schoenus ferrugineus*

Citas augu sugas

- 17 Bezdelīgactiņa *Primula farinosa*
- 18 Bālziedu brūnkāte *Orobancha pallidiflora*
- 19 Briežu pulkstenīte *Campanula cervicaria*
- 20 Devela grīslis *Carex davalliana*
- 21 Dūkstu vijolīte *Viola uliginosa*
- 22 Ciņu mazmeldrs *Trichophorum cespitosum*
- 23 Gada staipeknis *Lycopodium annotinum*
- 24 Mīkstā gandrene *Geranium molle*
- 26 Parastā kreimule *Pinguicula vulgaris*
- 27 Slaidā spilve *Eriophorum gracile*

Sūnu sugas

- 28 Īrijas merkija *Moerckia hibernica*
- 29 Lēzela lipare *Liparis loeselii*
- 30 Dabas lieguma robeža
- 31 Kwartāla robeža
- 32 Nogabala robeža

0 50 100 200 Metri

ĪEGULDĪJUMS: TAVĀ NĀKOTNĒ

Karte piesaistīta Latvijas koordinātu sistēmai

(LKS-92) TM projekcijā.

Par kartogrāfisko pamatni izmantota: LĢIA sagatavotā

ortofoto karte mērogā 1:10 000 (2018. gads) un

Valsts meža reģistra dati (2018. gads)

Apzīmējumi

Orhideju sugas *Orchidaceae* sp.

- 1 Dzegužpirkstīte *Dactylorhiza* sp.
- 2 Orhideja *Orchidaceae*
- 3 Asinssarkanā dzegužpirkstīte *Dactylorhiza cruenta*
- 4 Fuxsa dzegužpirkstīte *Dactylorhiza fuchsii*
- 5 Plankumainā dzegužpirkstīte *Dactylorhiza maculata*
- 6 Purva dzeguzene *Epipactis palustris*
- 7 Rusova dzegužpirkstīte *Dactylorhiza russowii*
- 8 Smaržīgā naktsvijole *Platanthera bifolia*
- 9 Stāvlapu dzegužpirkstīte *Dactylorhiza incarnata*
- 11 Asinssarkanā dzegužpirkstīte *Dactylorhiza cruenta*
- 12 Bruņcepuru dzegužpuķe *Orchis militaris*
- 13 Odu gimnādēnija *Gymnadenia conopsea*
- 14 Purva sūnene *Hammarbya paludosa*
- 15 Lēzela lipare *Liparis loeselii*

Rūsganā melncere *Schoenus ferrugineus*

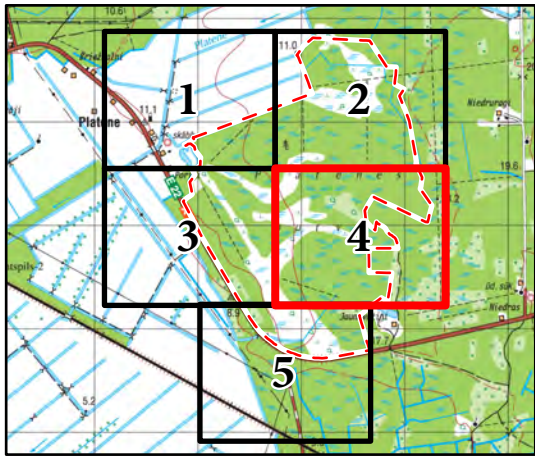
- 16 Rūsganā melncere *Schoenus ferrugineus*

Citas augu sugas

- 17 Bezdelīgactīņa *Primula farinosa*
- 18 Bālziedu brūnkāte *Orobanche pallidiflora*
- 19 Briežu pulkstenīte *Campanula cervicaria*
- 20 Devela grīslis *Carex davalliana*
- 21 Dūkstu vijolīte *Viola uliginosa*
- 22 Ciņu mazmeldrs *Trichophorum cespitosum*
- 23 Gada staipekņis *Lycopodium annotinum*
- 24 Mīkstā gandrene *Geranium molle*
- 26 Parastā kreimule *Pinguicula vulgaris*
- 27 Slaidā spilve *Eriophorum gracile*

Sūnu sugas

- 28 Īrijas merkija *Moerckia hibernica*
- Lēzela lipare *Liparis loeselii*
- Dabas lieguma robeža
- Kvartāla robeža
- Nogabala robeža

0 50 100 200 Metri

ĪEGULDĪJUMS: TAVĀ NĀKOTNĒ
Karte piesaistīta Latvijas koordinātu sistēmai (LKS-92) TM projekcijā.
Par kartogrāfisko pamatni izmantota: LĢIA sagatavotā ortofoto karte mērogā 1:10 000 (2018. gads) un Valsts meža reģistra dati (2018. gads)

Apzīmējumi

Orhideju sugas *Orchidaceae* sp.

- 1 Dzežužpirkstīte *Dactylorhiza* sp.
- 2 Orhideja *Orchidaceae*
- 3 Asinssarkanā dzežužpirkstīte *Dactylorhiza cruenta*
- 4 Fuksa dzežužpirkstīte *Dactylorhiza fuchsii*
- 5 Plankumainā dzežužpirkstīte *Dactylorhiza maculata*
- 6 Purva dzeguzene *Epipactis palustris*
- 7 Rusova dzežužpirkstīte *Dactylorhiza russowii*
- 8 Smaržīgā naktsvijole *Platanthera bifolia*
- 9 Stāvlapu dzežužpirkstīte *Dactylorhiza incarnata*
- 11 Asinssarkanā dzežužpirkstīte *Dactylorhiza cruenta*
- 12 Bruņcepuru dzežužpuķe *Orchis militaris*
- 13 Odu gimnādēnija *Gymnadenia conopsea*
- 14 Purva sūnēne *Hammarbya paludosa*
- 15 Lēzela lipare *Liparis loeselii*

Rūsganā melncere *Schoenus ferrugineus*

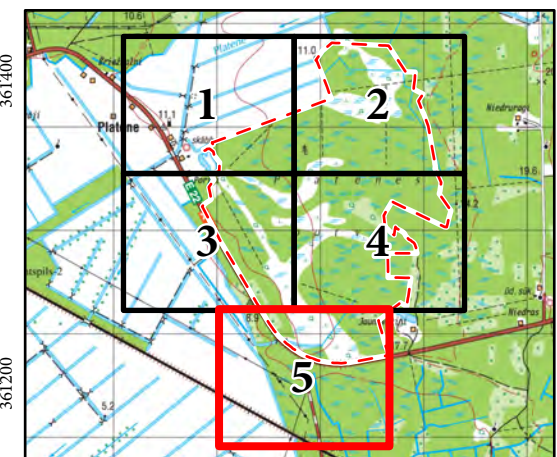
- 16 Rūsganā melncere *Schoenus ferrugineus*

Citas augu sugas

- 17 Bezdelīgactiņa *Primula farinosa*
- 18 Bālziedu brūnkāte *Orobancha pallidiflora*
- 19 Briežu pulkstenīte *Campanula cervicaria*
- 20 Devela grīslis *Carex davalliana*
- 21 Dūkstu vijolīte *Viola uliginosa*
- 22 Ciņu mazmeldrs *Trichophorum cespitosum*
- 23 Gada staipeknis *Lycopodium annotinum*
- 24 Mīkstā gandrene *Geranium molle*
- 26 Parastā kreimule *Pinguicula vulgaris*
- 27 Slaidā spilve *Eriophorum gracile*

Sūnu sugas

- 28 Īrijas merkija *Moerckia hibernica*
- Lēzela lipare *Liparis loeselii*
- Dabas lieguma robeža
- Kvartāla robeža
- Nogabala robeža

0 50 100 200 Metri

REGULĒJUMS: TAVĀ NĀKOTNĒ
Karte piesaistīta Latvijas koordinātu sistēmai (LKS-92) TM projekcijā.
Par kartogrāfisko pamatni izmantota: LĢIA sagatavotā ortofoto karte mērogā 1:10 000 (2018. gads) un Valsts meža reģistra dati (2018. gads)

Atzinums par dabas lieguma "Platenes purvs" bezmugurkaulniekiem

1. Biotopu grupa, suga vai sugu grupa, par kuru sniedz atzinumu;

Atzinums sniegts par sugu grupu – bezmugurkaulnieki.

2. Pētāmās teritorijas apsekošanas datums un meteoroloģiskie apstākļi, apsekošanas ilgums, atrašanās vieta (kadastra numurs, adrese, platība) un izpētes metodes (piemēram, transektes, randomizēta parauglaukumu izvēle, fotofiksācija, maršruta iezīmēšana ar ģeogrāfiskās pozicionēšanas sistēmu)

Teritorijas apsekošanai izanalizēti biotopi, ūdenstilpes, zālāju purvi un noteikti pētījuma mērķi:

- 1) priežu, bērzu un egļu niedrāji ziemeļu daļā un gar Ventspils šoseju, ar mērķi novērtēt saproksilofāģus;
- 2) ZR daļā dažas ūdenstilpes – novērtēt spāres;
- 3) zemā purva atklātajā daļā - novērtēt meža sīksamteņa un citu tauriņu populāciju izmantojot maršruta metodi;
- 4) pumpurgliemežu laukuma uzskaites, ar mērķi noteikt populācijas lielumu.

Teritorija apsekota 26.06.2019. laikā 10.00-16.00 (+25 °C, saulains līdz dūmakains) ar mērķi uzskaitīt tauriņus, citus kukaiņus.

Pumpurgliemežu izpēte veikta 20.08.2019. laikā no 10.00-18.00. Purvs mitrs, bet ne slapjš. Ideāli apstākļi gliemežu ievākšanai. Izvēlētas sešas paraugu ievākšanas vietas, lai raksturotu purvu kopumā. Divas vietas ir atklātā purva daļā bez koku-krūmu apauguma, divas – ar priežu apaugumu, divas – ar dominējošu niedri (viena ar priedi, otra ar bērzu). Katrā vietā nosprausta 60 m gara transekte, uz kuras ar 20x20 cm lielu biocenometru ievākts zemsedzes paraugs aptuveni 5 cm dziļumā. Paraugi ievākti sistemātiski randomizēti ik pēc 2 m, to kopējais skaits katrā parauglaukumā 30, aptvertais laukums $20 \times 20 \times 30 = 1200 \text{ cm}^2$ jeb $1,2 \text{ m}^2$. Paraugi izsijāti ar malakoloģisko sietu ar acs izmēru 12 mm. Tālāk paraugi nogādāti laboratorijā to kaltēšanai un sijāšanai. Paraugi izsijāti ar augsnes sietiem. Frakcijā, kas mazāka par 3 mm (pumpurgliemeži ir mazāki par 3 mm), meklētas pumpurgliežu čaulas, izmantojot stereomikroskopu. Sugas noteiktas, izmantojot noteicēju (Rudzīte u.c. 2010). Nepieaugušos jeb juvenīlos īpatņus tikai saskaitīja. To sugu noteikšana varētu būt neprecīza.

Pumpurgliemežu transektes un to raksturojums (x. Tabula)

Trans.	X sāk.	Y sāk.	X bei.	Y bei.	Piezīmes
1	363243	364208	363300	364192	Dominē niedre un grīšļi, ir melncere. Priedes reti.
2	362979	363619	362934	363576	Dominē grīšļi, rūgtdille, nav melnceres. Atklāts. Bērzi reti. Homogēns.
3	362718	363084	362778	363084	Skrajmežs. Melncere dominē, molīnija, vilkmēle, atālene, bezdelīgactiņa, grīšļu maz. Priede, bērzs izklaidus.
4	363039	362980	363099	362979	Grīšļi-melncere dominē. Atklāts. Homogēns. Bērzi reti.
5	362725	362709	362773	362743	Skrajmežs. Melncere, molīnija, reti niedre, vilkmēle. Priede daudz. Ciņains.
6	363038	361997	363070	361947	Niedre dominē, grīslis, rūgtdille, krastkaņepe, nav melnceres. Bērzi, kārkli daudz.

Sugām piemēroto biotopu platība noteikta pēc kartes un apsekojuma dabā. Sugu atradnēm noteiktas koordinātas, izmantojot rokas GPS uztvērēju Garmin GPSMAP 66st. Koordinātas apkopotas Excel failā ievadīšanai DDPS Ozols. Teritorija fotografēta kopumā, arī gliemežu uzskaites transektes, kukaiņi.

3. Teritorijas statuss atbilstoši aizsargājamām dabas teritorijām noteiktajam statusam (piemēram, mikroliegums, dabas liegums, dabas parks, nacionālais parks), aizsargājamās teritorijas funkcionālā zona, kurā atrodas pētāmā teritorija, ja tā atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā

Visa novērtētā teritorija ietilpst dabas liegumā Platenes purvs. Ja iepriekš nav veikts zonējums, tad teritorija ir dabas lieguma zonā.

4. Atzinuma sniegšanas mērķis (piemēram, mikrolieguma izveidošana, dabas aizsardzības plāna izstrāde, detālplānojuma izstrāde, atzinums saskaņā ar normatīvo aktu prasībām, plānotās darbības vai pasākuma izvērtējums)

Atzinums sniegta ar mērķi izstrādāt DL dabas aizsardzības plānu, konkrēti sagatavot informāciju par bezmugurkaulniekiem.

5. Vispārīgs pētāmās teritorijas apraksts, arī informācija par teritorijas reljefu un mikroreljefu, hidroloģisko režīmu, sastopamajiem biotopiem un attiecīgās grupas sugām, kā arī apsaimniekošanu (arī informāciju par teritorijas vēsturisko apsaimniekošanu, ja tāda zināma), norādot dabisko, daļēji dabisko un antropogēnas izcelsmes platību īpatsvaru

Teritoriju veido kaļķains zema purvs, kas daļēji apaudzis ar mežu. Purva atklātajā daļā dominē zemas priedes, platības bez kokiem atrodas galvenokārt dienvidu daļā. Teritorija ir bijusi vāji apsaimniekota. Dienvidu daļā saglabājušās nelielas kūdras ieguves vietas. Austrumu daļas mežos saglabājušies meliorācijas grāvji. Rietumu daļā DL robežojas ar dziļu grāvi. Teritorija līdzena, esošie meliorācijas grāvji purvu neietekmē tā, lai būtu apdraudēti bezmugurkaulnieki, it īpaši gliemeži.

6. Īss piegulošās teritorijas raksturojums

No dienvidiem DL robežojas ar autoceļu A10, no rietumiem – ar lauksaimniecības zemēm, no ziemeļiem un austrumiem – ar saimnieciskajiem mežiem.

7. Konstatētās īpaši aizsargājamās sugas vai sugu grupas un to izplatības īpatnības, norādot izmantotos informācijas avotus, noteikšanas metodiku un vērtēšanas kritērijus, kā arī esošie un potenciālie (ja tos iespējams identificēt) apdraudošie faktori apsekotajā teritorijā un to ietekmes vērtējums

Līdz šim zināmie dati par īpaši aizsargājamām bezmugurkaulnieku sugām

Dabas liegumam līdz šim nav izstrādāts dabas aizsardzības plāns. Pārskats par līdz šim zināmajām īpaši aizsargājamām sugām (1. tabula). Četrzobu pumpurgliemezis atrasts Emerald projekta laikā (07.06.2002. un 13.05.2003. netika konstatēts, taču 01.08.2003. atrasts). Skaitis nav norādīts. Pumpurgliemezis ir iekļauts bioloģiskās daudzveidības monitoringa programmā. Emerald projekta laikā konstatēts arī meža sīksamtenis, iekļauts monitoringa programmā. 2015. gadā monitoringā konstatēts viens īpatnis. Purva pumpurgliemežu pētījumos 2010.-2011. gados konstatēts četrzobu pumpurgliemezis. Tāpat ir dati par vaboļu, zirnekļu, tūkstoškāju, mitreņu, taisnspārņu, cikāžu u.c. bezmugurkaulnieku pētījumiem. (Spunģis V. 2010, 2011, 2013, Štokmane, Cera 2018, Štokmane et al. 2013a, b, Štokmane, Spunģis 2014) Lielākā daļa no rezultātiem nav publicēta, tikai kā tēzes. No šīm grupām nav konstatētas īpaši aizsargājamās sugas.

1. tabula

DL Platenes purvā konstatētās sugas

Latīniskais nosaukums	Latviskais nosaukums	Aizsardzības statuss					Piezīmes	2019. atrasts
		LSG	MK 2004	MK 2005	DMB	PD		
Direktīvas sugas								
Vertigo geyeri	Četrzobu pumpurgliemezis	3	1	1		II	Emerald, Ozols 25.09.2017. E.Dreijers (9 īpatņi),	+
Vertigo angustior	Slaidais pumourgliemezis	2	1	1		II	10.10.2010. 1 subfosīlija	
Coenonympha hero	Meža sīksamtenis		1			IV	Emerald, 15.06.2014. atrasts, 15.07.2015. monitorēts	+
Lopinga achine	Lapkoku samtenis		1			IV		+
Lycaena dispar	Lielais skābeņu zeltainītis		1			II, IV		+
Hypodryas maturna	Ošu pļavraibenis		1	1		II, IV		+
Citas aizs. sugas								
Anax imperator	Karaliskā dižspāre	1	1					+
Laphria gibbosa	Kuprainā celmmuša	1	1					+
LSG sugas								
Bombus schrencki	Šrenka kamene	4						+
Citas sugas								
Platycerus caraboides	Zilais praulenis				1		DMB indikatorsuga	+
Bathymphalus contortus	Ciešā ūdensspolīte						Ozols	
Valvata cristata	Plakanā valvāta						Ozols	
Vertigo antivertigo	Purva pumpurgliemezis						Ozols	
Pisidium obtusale	Strupā sīkgliemene						Ozols	
Deroceras agrestis	Tīruma mīkstgliemezis						Ozols	
Euconulus praticola	Tumšā konusspolīte						Ozols	
Dikgliemezis	Stagnicola sp.						Ozols	

Saīsinājumi: LSG – Latvijas Sarkanā grāmata. PD - Padomes Direktīva 92/43/EEC. MK 2004 – MK noteikumi: “Grozījumi 2000. gada 14. novembra MK noteikumos Nr. 396 “Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”. Nr.627, 2004. gada 27. jūlijā. MK 2005 - MK noteikumi: “Grozījumi Ministru kabineta 2001. gada 30. janvāra noteikumos Nr.45 “Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi””. Nr.378, 2005. gada 31. maijā. BMB - Dabisku meža biotopu sugas.

2019. gada dati

Meža sīksamtenis novērots difūzi teritorijās ar skrajmežu, bet atklātās vietās un mežos tas nav. Uzskaites maršruta garums ap 800 m, platums ap 10 m, uzskaitīti tajā divi tauriņi. Tauriņu blīvums 2,5 īpatņi/ha. Piemērotā biotopa platība 31,4 ha, noteikts pēc kartes un apsekojot uz vietas. Tad populācijas lielums ir ap 80 īpatņu, ko varētu uzskatīt par minimālo populācijas lielumu. Lidošanas periodā īpatņi nomainās un maksimālais populācijas lielums būtu divas reizes lielāks t.i. 160 īpatņu.

Lapkoku samtenis DL austrumu daļā mežmalās un mežos, skajmežā un skajos mežos, apm. 100-150 m platumā no mežmalas. Noietais maršruts pa mežu bija apmēram 600 m un novēroti 6 tauriņi apmēram 10 m platā joslā t.i. 6000 m². Populācijas blīvums tad ir aptuveni 10 īpatņi/ha. Piemērotā biotopa platība pēc kartes un pēc apsekojuma ir apmēram 6,9 ha. Tad minimālais populācijas lielums ir aptuveni 70 īpatņi. Jāņem vērā, ka lidošanas periodā īpatņi nomainās un tauriņš izvēlas arī noēnotas vietas (tāpēc grūtāk pamanāms). Tad maksimālais populācijas lielums būtu četras reizes lielāks t.i. ap 280 īpatņu.

Lielais skābeņu zeltainītis novērots purva vidū, strauji aizlidoja, purvā ir gadījuma viesis. Purvā nav kāpuru barības auga – zirgskābeņu. Lai gan iespējams, ka zirgskābenes aug purva perifērijā. Populācijas vērtējums tādā gadījumā vērtējams kā 0-3 īpatņi. Tauriņam raksturīgi gari pārlidojumi ārpus piemērota biotopa.

Ošu plavraibenis (viens īpatnis) novērots uz DL robežas ceļmalā. Kāpuru barības augs – oši izklaidus sastopami mežos DL austrumu daļā. Kāpuriem nepieciešami jauni oši saules apspīdētās mežmalās. Pēc viena īpatņa novērošanas populācijas lielumu nevar aprēķināt. Ja tauriņš ielidojis no apkārtnējiem biotopiem, tad populācijas lielums kā zeltainītim 0-3 īpatņi.

Četrzobu pumpurgliemeža populācijas blīvums purva parauglaukumos ievērojami svārstās (2. tabula). Populācijas lieluma aprēķinos izmantoti tikai cipari par pieaugušajiem, dzīviem īpatņiem. Sugas pieaugušo subfosīlijas liecina par to, ka arī agrāk pirms 1-2 gadiem populācijas lielums ir bijis līdzīgs kā pašlaik. Juvenilos pumpurgliemežus ne vienmēr var noteikt precīzi līdz sugai, tāpēc tie netika ņemti vērā. Četrzobu pumpurgliemeža populācijas lieluma aprēķins atspoguļots 3. tabulā. Suga konstatēta piecos no sešiem parauglaukumiem. Katrs parauglaukums raksturo noteiktu purva biotopa daļu. Katrai daļai noteikta aptuvenā platība apsekojot purva biotopus un platību aprēķinot aptuveni pēc kartes.

2. tabula. Pumpurgliemežu uzskaites rezultāti. Ad. – pieaugušie, subf. – subfosīlijas, juv. – nepieaugušie īpatņi.

Suga	Parauglaukuma Nr.					
	1	2	3	4	5	6
<i>V. antivertigo</i> ad.	40	77	1	52	27	
<i>V. antivertigo</i> subf.	23	42	6	33	31	16
<i>V. liljeborgi</i> ad. ?		1		1		
<i>V. liljeborgi</i> subf. ?		5		1		
<i>V. pygmaea</i> ad.		17		1		
<i>V. pygmaea</i> subf.	1	4	1	4		
<i>V. geyeri</i> ad.	13	3	5	16	2	

<i>V. geyeri</i> subf.	20	3	12		5	
<i>V. subsriata</i> ad.			2	1		
<i>Vertigo</i> juv.	>85	>130	>60	>95	>45	>30

3. tabula. Četrzobu pumpurgliemeža populācijas aprēķins

Parauglaukums	Konstatēti	Īpatņi/m ²	Platība m ²	Populācija
1	13	10,8	86000	928800
2	3	2,5	62000	155000
3	5	4,2	78000	327000
4	16	13,3	75000	997000
5	2	1,6	71000	113600
6	0	n.a.	n.a.	n.a.
			Kopā	2522500

Tātad populācijas lielums purvā kopumā pārsniedz 2,5 miljonus īpatņu. Populācijas lielums, protams, ir aptuvens. Pumpurgliemeži konstatēti gan atklātajā purva daļā, gan skrajmežā – ar priedēm skraji apaugušā purvā. Mežos pumpurgliemeži nav ievākti, jo meži nav sugai piemēroti biotopi.

Slaidais pumpurgliemezis atkārtoti nav atrasts, lai arī augsnes paraugu skaits bija ievērojams. Ja 2010. gadā atrasta viena gliemeža subfosīlija, tad, iespējams, populācija vēl pastāv, taču varētu būt mazskaitlīga.

Karaliskā dižspāre (raksturīga augstajiem purviem) un joslu klajumspāre *Sympetrum pedemontanum* (reta suga) un citas sugas novērotas izklaidus atklātās purva vietās. DL nav piemērotu ūdenstilpju, spāres, visticamāk, ielidojušas no blakus biotopiem.

Meži maz nozīmīgi īpaši aizsargājamām sugām. Mazas kritalu un sausokņu dimensijas. Konstatēts zilais praulenis un kuprainā celmmuša.

Purvā raksturīgi tauriņi – purva speciālisti, liecina par purva dabiskumu:

Purva dzeltenis *Colias palaeno*

Dzērveņu raibenis *Boloria aquilonaris*

Zileņu zilenītis *Vacciniina optilete*

Purva sīksamtenis *Coenonympha tullia*

Krūkļu baltenis *Gonepteryx rhamni*

Parastais purvraibenis *Clossiana selene*

DL īpaši aizsargājamām sugām nav konstatēti tās apdraudošie faktori.

4. un 5. tabulās apkopoti dati par īpaši aizsargājamām sugām dabas liegumā Platenes purvs.

4. tabula

Īpaši aizsargājamās sugas teritorijā un to aizsardzības statuss

Nr. p.k.	Sugas nosaukums latviski	Sugas nosaukums latīniski	Sugas aizsardzības statuss valstī		Putniem nozīmīgo vietu kvalificējoša suga	Sugas labvēlīga aizsardzības stāvokļa novērtējums valstī kopumā (atbilstoši ETC datiem, tikai direktīvu pielikumos iekļautajām sugām)
			Īpaši aizsargājama suga atbilstoši 14.11.2000. MK noteikumiem Nr.396 (ar ¹ atzīmēt mikroliegumu sugas 18.12.2012. MK noteikumiem Nr.940)	Putnu vai Biotopu direktīvu pielikumos iekļauta suga (ar * atzīmē prioritārās sugas)		
	Četrzobu pumpurgliemezis	<i>Vertigo geyeri</i>	x ¹	II	-	FV
	Slaidais pumourgliemezis	<i>Vertigo angustior</i>	x ¹	II	-	U1=
	Meža sīksamtenis	<i>Coenonympha hero</i>	x	IV	-	FV
	Lapkoku samtenis	<i>Lopinga achine</i>	x	IV	-	FV
	Lielais skābeņu zeltainītis	<i>Lycaena dispar</i>	x	II, IV	-	FV
	Ošu pļavraibe	<i>Hypodryas maturna</i>	x ¹	II, IV	-	FV
	Karaliskā dižspāre	<i>Anax imperator</i>	x	-	-	-
	Kuprainā celmuša	<i>Laphria gibbosa</i>	x	-	-	-

5. tabula

Direktīvu pielikumos iekļauto sugu populāciju lielums un sugu dzīvotņu platība

Nr.p.k.	Sugas nosaukums (latviski un latīniski)	Sugas populācijas lielums teritorijā		Teritorijā esošās sugas populācijas attiecība (%) pret sugas populāciju Natura 2000 teritorijās Latvijā kopumā	Teritorijā esošās sugas populācijas attiecība (%) pret sugas populāciju valstī	Sugas dzīvotņu platība (ha)	Sugas dzīvotņu platības attiecība (%) pret sugas dzīvotņu platību Natura 2000 teritorijās Latvijā kopumā
		Min.	Max.				
	Četrzobu pumpurgliemezis <i>Vertigo</i>	2500000-	2500000	5%	5%	>37 ha	<5%

	<i>geyeri</i>					
	Slaidais pūmours gliemeži s <i>Vertigo</i> <i>angusti</i> <i>or</i>	n.a.	<1%	<1%	n.a.	<1%
	Meža sīksamte nis <i>Coenon</i> <i>ympha</i> <i>hero</i>	80-160	<1%	<1%	31	<1%
	Lapkok u samtenis <i>Loping</i> <i>a</i> <i>achine</i>	70-280	<1%	<1%	7	<1%
	Lielais skābeņu zeltainīti s <i>Lycaen</i> <i>a</i> <i>dispar</i>	0-3	<1%	<1%	n.a.	<1%
	Ošu plāvraib enis <i>Hypodr</i> <i>yas</i> <i>maturn</i> <i>a</i>	0-3	<1%	<1%	n.a.	<1%

8. Konstatētie Latvijā un Eiropas Savienībā īpaši aizsargājamie biotopi, biotopi ar specifiskām izplatības īpatnībām Latvijā un konstatēto biotopu kvalitāte, norādot izmantotos informācijas avotus, noteikšanas metodiku un vērtēšanas kritērijus, kā arī esošie un potenciālie (ja tos iespējams identificēt) apdraudošie faktori apsektajā teritorijā un to ietekmes vērtējums

Biotopi vērtēti tikai pēc to piemērotības īpaši aizsargājamām bezmugurkaulnieku sugām.

9. Citas apsektās teritorijas bioloģiskās daudzveidības un ainavas saglabāšanai nozīmīgas vērtības, piemēram, dižkoki, veci koki, alejas, zinātniski nozīmīgas sugu atradnes

Citas bioloģiskās daudzveidības vērtības nav novērtētas.

10. Pētāmās teritorijas aizsargājamo dabas un ainavas vērtību labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanas prasības un darbības, lai uzlabotu konstatēto sugu un biotopu stāvokli un bioloģisko vērtību neatkarīgi no to aizsardzības statusa

Tā kā nav identificēti apdraudošie faktori, nav nepieciešami īpaši sugu aizsardzības pasākumi.

11. Secinājumi par plānotās darbības vai pasākuma ietekmi uz konstatēto sugu un biotopu stāvokli un bioloģisko vērtību, kā arī uz piegulošo teritoriju un nosacījumi darbības vai pasākuma veikšanai

No bezmugurkaulnieku viedokļa nav jāiejaucas dabiskajos procesos.

Literatūra

Rudzīte M., Dreijers E., Ozoliņa-Moll L., Parele E., Pilāte D., Rudzītis M., Stalažs A. 2010. Latvijas gliemji. Sugu noteicējs. LU Akadēmiskais apgāds, Rīga, 252 lpp.

Štokmane M., Cera I. 2018. Revision of the calcareous fen arachnofauna: habitat affinities of the feninhabiting spiders. ZooKeys 802: 67–108. <https://doi.org/10.3897/zookeys.802.26449>

Štokmane M., Spuņģis V. 2014. Diversity of grass-dwelling spiders (Arachnida: Araneae) in calcareous fens of the Coastal Lowland, Latvia. – J Insect Conserv, 18: 757-769. DOI 10.1007/s10841-014-9677-x

Spuņģis V. 2011. Are alkaline fens suitable habitat for calciphilous invertebrates? Latvijas Universitātes 69. zinātniskā konference Bioloģijas sekcija, Zooloģijas un dzīvnieku ekoloģijas apakšsekcijātēzes, 1 lpp.
https://www.researchgate.net/publication/287197986_Are_alkaline_fens_suitable_habitat_for_calciphilous_invertebrates

Spuņģis V. 2010. An investigation of invertebrates – specialists of fen habitats. Latvijas Universitātes 69. zinātniskā konference Bioloģijas sekcija, Zooloģijas un dzīvnieku ekoloģijas apakšsekcija, tēzes, 1 lpp.
https://www.researchgate.net/publication/287198044_An_investigation_of_invertebrates_-_specialists_of_fen_habitats

Spuņģis V. 2013. Grasshoppers and locusts in the calcareous fens in Latvia. Latvijas Universitātes 71. zinātniskā konference Bioloģijas sekcija, Zooloģijas un dzīvnieku ekoloģijas apakšsekcija, tēzes, 1 lpp.

Štokmane M., Spuņģis V., Cera I. 2013a. Spider (Arachnida: Araneae) species richness, community structure and ecological factors influencing spider diversity in the calcareous fens of Latvia. – Proceedings of the 54th International Scientific Conference of Daugavpils University: 45–55.
https://www.researchgate.net/publication/271586991_Spider_Arachnida_Araneae_species_richness_community_structure_and_ecological_factors_influencing_spider_diversity_in_the_calcareous_fens_of_Latvia

Štokmane M., Spuņģis V., Cera I. 2013b. Ecology of grass-dwelling spiders (Araneae) in the calcareous fens of the Coastal Lowlands, Latvia. Latvijas Universitātes 71. zinātniskā

konference Bioloģijas sekcija, Zooloģijas un dzīvnieku ekoloģijas apakšsekcija, tēzes, 1 lpp.
[http://priede.bf.lu.lv/konf/apsek/zoo/2013/Bezmugurkaulnieki/Stokmane et.al spiders.pdf](http://priede.bf.lu.lv/konf/apsek/zoo/2013/Bezmugurkaulnieki/Stokmane_et.al_spiders.pdf)

Voldemārs Spuņģis

Eksperta sertifikāts Nr. 046, izsniegts 28.04.2019., elektroniski pagarināts līdz 27.03.2024.
par sugu grupu "bezmugurkaulnieki".

Parakstīts 20.01.2020.

Atzinums uz 10 lpp.

Adresāts: Dabas aizsardzības pārvalde, Baznīcas iela 7, Sigulda, LV 2150

JURĢIS ŠUBA
SIKSPĀRŅU (CHIROPTERA) EKSPERTS
Eksperta sertifikāta Nr. 071
Sertifikāts izsniegts 17.05.2016., derīgs līdz 17.05.2021.

SIA „Vides Konsultāciju Birojs”
Reģ. nr.: 40003282693
Pils ielā 7-11
Rīgā, LV-1050

2020. gada 30. janvārī

**Eksperta atzinums par sikspārņu sugu un dzīvotņu stāvokli dabas liegumā
„Platenes purvs”**

Atzinums sagatavots saskaņā ar 2010. gada 30. septembra Ministru Kabineta noteikumiem Nr. 925 „Sugu un biotopu aizsardzības jomas ekspertu atzinuma saturs un tajā ietvertās minimālās prasības”, kas izdoti saskaņā ar „Sugu un biotopu aizsardzības likuma” 4. panta 17. punkta 1. daļu, atbilstoši eksperta kompetencei, kas ļauj izvērtēt sikspārņus.

Atzinums sagatavots 7 lappušu apjomā, ieskaitot pielikumus.

1. Biotopu grupa, suga vai sugu grupa, par kuru sniedz atzinumu

Sikspārņi un to dzīvotnes (atbilstoši kompetencei).

2. Pētāmās teritorijas atrašanās vieta un platība, apmeklējumu laiks un meteoroloģiskie apstākļi, lietotās izpētes metodes

Dabas liegums „Platenes purvs” atrodas Latvijas ziemeļrietumu daļā, Ventspils novada Tārgales pagastā. Teritorijas platība ir 455 ha. Sikspārņu izpēte veikta zemes vienībās ar kadastra nr. 98660150059, 98660150101, 98660150110, 98660150115, 98660150116, 98660150117 un 98660150139. Teritorija apmeklēta 2019. gada 29. jūnijā, 26. jūlijā, 12. un 18. augustā, kā arī 4. septembrī – siltās un skaidrās naktīs ar nelielu vēja ātrumu (līdz 2 m/s) un bez nokrišņiem. Kopsavilkums par apmeklējumu ilgumu un gaisa temperatūru nakts laikā, kad veikta sikspārņu izpēte, dots 1. tabulā. Visus novērojumus veica sikspārņu eksperts Jurgis Šuba. Visu novērojumu koordināšu noteikšanai izmantots GPS.

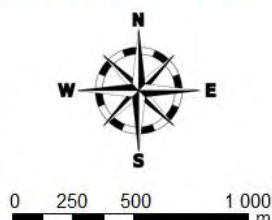
1. tabula. Kopsavilkums par pētāmās teritorijas apmeklējumiem.

Datums	Apmeklējuma laiks	Gaisa temperatūra nakts sākumā (°C)
29.06.2019.	23:15–1:51	16,2
26.07.2019.	22:45–0:43	21
12.08.2019.	22:09–23:13	17
18.08.2019.	21:30–23:15	21,5
4.09.2019.	21:00–23:00	16,2

APZĪMĒJUMI

- Sikspārņu izpētes maršruti
- Stacionāras sikspārņu aktivitātes ierakstu sistēmas novietojums
- Sikspārņu aktivitātes kontroles vieta VES teritorijās
- x VES, ap kurām 50 m rādiusā meklēti bojāgājuši sikspārņi

1. attēls. Sikspārņu izpētes maršrutu un stacionāro izpētes vietu lokalizācija (kartes avots: CNES/Airbus, Landsat/Copernicus, Maxar Technologies).

Sikspārņu izpēte veikta dažādās potenciālās sikspārņu dzīvotnēs, izmantojot pieejamos ceļus, meža stigas un valsts autoceļa A10 malu, kājām pārvietojoties pa izvēlētiem maršrutiem ar ātrumu 2–3 km/h, kā arī automātiski reģistrējot sikspārņu aktivitāti īpaši izvēlētās stacionārās izpētes vietās (skat. 1. att.). Sikspārņu novērošana veikta nakts pirmajā pusē, to konstatēšanai izmantojot ultraskaņas detektorus D-240x (Pettersson Elektronik AB), kas pārveido sikspārņu eholoģijas saucienus par dzirdamām skaņām un ļauj atpazīt dažādas sikspārņu sugas. Vizuāli pamanītiem sikspārņiem izdarītas piezīmes par to skaitu un uzvedības īpatnībām. Automātiska sikspārņu aktivitātes reģistrēšana stacionārās izpētes vietās veikta, izmantojot īpašas pārveidotu eholoģijas saucienu ierakstīšanas sistēmas: Zoom H2 audio rakstītāji kabeļsavienojumā ar

ultraskaņas detektora D-240x audio izeju. Lai pasargātu aparāturu no mitruma, detektori un audio rakstītāji ievietoti plastmasas kārbās ar izurbtu caurumu pret detektora mikrofonu. Audio ierakstītājiem uzstādīta skaļuma aktivācija, kas uzsāka skaņas ierakstu, tikko ienākošā signāla skaļums pārsniedza noteiktu līmeni, un ierakstu pārtrauca, tiklīdz signāla skaļums kļuva zemāks par iestatīto skaļuma sliekšni. Jāpiebilst, ka dažādām sikspārņu sugām ir atšķirīgs eholokācijas saucienu skaļums, kas ierobežo to pamanīšanas attālumu (resp., skaļākās sugas var konstatēt lielākā attālumā). Tādējādi relatīvi kluso sikspārņu (piem., *Myotis*, *Pipistrellus* un *Plecotus* ģints) sugu sastopamība var būt novērtēta par zemu vai nemaz nekonstatēta (it īpaši automātiski izdarītos ierakstos).

Lai iegūtu informāciju par tuvējo vēja elektrostaciju ietekmi uz sikspārņiem, to apkaimē izvēlēti seši punkti, kuros nakts pirmajā pusē veikta sikspārņu aktivitātes kontrole septiņu minūšu intervālos. Turklāt 12. un 18. augustā, kā arī 4. septembrī ap vēja elektrostacijām meklēti bojāgājuši sikspārņi, pārmeklējot katras turbīnas apkārtni 50 m rādiusā.

3. Teritorijas statuss atbilstoši aizsargājamām dabas teritorijām noteiktajam statusam

Dabas liegums „Platenes purvs” ir Latvijas un Eiropas nozīmes īpaši aizsargājama dabas teritorija, kas iekļauta Natura 2000 īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tīklā un izveidots ar mērķi saglabāt vairākus Eiropas nozīmes aizsargājamus biotopus, kā arī īpaši aizsargājamu augu, bezmugurkaulnieku un putnu sugu dzīvotnes un augtenes.

4. Atzinuma sniegšanas mērķis

Dabas liegumā „Platenes purvs” sastopamo sikspārņu sugu un to dzīvotņu inventarizācija dabas lieguma aizsardzības un apsaimniekošanas plāna izstrādes ietvaros, kā arī izvērtēt netālu no Platenes purva atrodošos vēja elektrostaciju ietekmi uz sikspārņu daudzveidību un sastopamību Platenes purvā un tā apkārtnē.

5. Vispārīgs pētāmās teritorijas apraksts

Dabas liegumu „Platenes purvs” veido teritoriāli kompakta un viendabīga platība, kuru nesaposmo ceļi, elektrolīnijas vai citas lineāras būves. Lielāko daļu no teritorijas aizņem meža un purva biotopi, aptverot vairākus īpaši aizsargājamus biotopus, t.sk. kaļķainu zāļu purvu, vecus un dabiskus boreālos mežus un purvainus mežus. Teritorijas reljefs ir līdzens. Ierīkojot lauksaimniecības zemes, daļa purva platības ziemeļu daļā nosusināta ar vaļējiem grāvjiem un drenāžu, savukārt dienvidu daļā (uz dienvidiem no valsts autoceļa A10 izveidota meža grāvju meliorācijas sistēma). Lauksaimniecības zemēs teritorijas ziemeļrietumos un dienvidos ierīkotas deviņas vēja elektrostacijas (četras – ziemeļrietumos un piecas – dienvidos).

6. Īss piegulošās teritorijas raksturojums

Dabas liegums „Platenes purvs” atrodas līdzenā piejūras ainavā pie valsts autoceļa A10 (ziemeļu pusē) ~7,5 km attālumā no Ventspils centra. Apkārtējo ainavu veido meži un lauksaimniecības zemes. Tuvākās īpaši aizsargājamās teritorijas ir Klāņu purvs (7 km uz ziemeļiem) un Popes zāļu purvs (8 km uz austrumiem). Tuvākās apdzīvotās vietas ir Platene (blakus teritorijai), Dokupe (4 km uz rietumiem), Tārgale (7 km uz dienvidrietumiem) un Pope (8,5 km uz austrumiem).

2. tabula. Pētāmā teritorijā konstatētās sikspārņu sugas un to aizsardzības statuss.

Nr. p.k.	Sugas nosaukums latviski	Sugas nosaukums latīniski	Sugas aizsardzības statuss valstī				Sugas labvēlīga aizsardzības stāvokļa novērtējums valstī kopumā (atbilstoši ETC datiem)
			Latvijas Sarkanās grāmatas kategorija, kurā suga iekļauta	Īpaši aizsargājama suga atbilstoši 14.11.2000. MK noteikumiem Nr.396	Biotopu direktīvas pielikums, kurā suga iekļauta	Bernes konvencijas pielikums, kurā suga iekļauta	
1.	Ziemeļu sikspārnis	<i>Eptesicus nilssonii</i>		Ir	IV	II	FV
2.	Divkrāsainais sikspārnis	<i>Vespertilio murinus</i>	3	Ir	IV	II	XX

7. Konstatētās īpaši aizsargājamās sugas vai sugu grupas un to izplatības īpatnības

Veicot teritorijas izpēti pēc atzinuma 2. punktā aprakstītās metodikas, pētāmā teritorijā un tās tuvākā apkaimē konstatētas divas sikspārņu sugas: ziemeļu sikspārnis *Eptesicus nilssonii* (bieži visā apmeklētajā teritorijā) un divkrāsainais sikspārnis *Vespertilio murinus* (atsevišķi gadījuma novērojumi). Sikspārņu koncentrēšanās novērota meža malās, virs stigām un skrajākās mežaudzēs, tomēr kopumā sikspārņu aktivitāte pētāmā teritorijā un tās apkaimē vērtējama kā zema.

Teritorijas tuvumā sastopamie biotopi ir piemēroti arī citām sikspārņu sugām, piemēram, brūnajiem garausaiņiem *Plecotus auritus* un atsevišķām naktssikspārņu *Myotis* ģints sugām. Turklāt teritorijas atrašanās netālu no Baltijas jūras piekrastes, kur vērojama sikspārņu koncentrācija sezonālo migrāciju pārlidojumos, nozīmē, ka dabas liegumu teorētiski var šķērsot visu Latvijā sastopamo sugu sikspārņi. Dati par sikspārņu novērojumiem apkopoti pielikumā.

Veicot sikspārņu novērojumus vēja elektrostaciju apkaimē, novērota epizodiska rakstura sikspārņu aktivitāte (resp., zema ar atsevišķiem teritorijas šķērsošanas gadījumiem, kas biežāk sagaidāmi vasaras otrā pusē un rudens sākumā). Vairumā gadījumu sikspārņi atklātajā lauksaimniecības ainavā netika novēroti, izņemot 18. augusta nakti, kad vairāku sikspārņu aktivitāte novērota virs ceļa gar turbīnām mazāk nekā 50 m attālumā no masta (tātad – rotora lāpstiņu darbības zonā). Pārmeklējot vēja elektrostaciju apkārtni 50 m rādiusā, bojāgājuši sikspārņi nav atrasti. Tomēr šie rezultāti neizslēdz sikspārņu bojāejas iespēju, jo pēc sadursmēm ar rotora lāpstiņām sikspārņu atliekas varētu būt aizsviestas tālāk no turbīnas masta, taču teritorijas pārmeklēšana lielākā rādiusā nebija iespējama biežās veģetācijas dēļ.

8. Pētāmās teritorijas aizsargājamo dabas un ainavas vērtību labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanas prasības un darbības, lai uzlabotu konstatēto sugu un biotopu stāvokli un bioloģisko vērtību neatkarīgi no to aizsardzības statusa

Apmeklējumos nav konstatēti īpaši faktori, kas šobrīd apdraudētu sikspārņus vai būtiski pasliktinātu to populāciju vai dzīvotņu stāvokli

- Pozitīvi vērtējams dabas aizsardzības plāna mērķis saglabāt aizsargājamās meža biotopus labvēlīgā aizsardzības stāvoklī, nodrošinot to platības saglabāšanos.
- Sagaidāms, ka plānotā zemas kvalitātes purvaino mežu biotopu pārveidošana par kaļķaino zāļu purva biotopiem neradīs nevēlamu dzīvotņu un mītņu daudzuma samazināšanos.

- Jaunu vēja elektrostaciju ierīkošana teritorijas apkaimē pieļaujama, veicot sikspārņu izpēti plānotās būvniecības vietās un to apkārtnē no maija līdz septembra beigām un paredzot vēja elektrostaciju ekspluatācijas ierobežojumus augsta sadursmju riska situācijās, kā to paredz EUROBATS vadlīnijas¹. Nav ieteicams plānot vēja elektrostaciju būvniecību mežos un mežmalu tuvumā, kur sagaidāma sikspārņu koncentrēšanās.

9. Secinājumi par plānotās darbības vai pasākuma ietekmi uz konstatēto sugu un biotopu stāvokli un bioloģisko vērtību, kā arī uz piegulošo teritoriju un nosacījumi darbības vai pasākuma veikšanai

Sikspārņu un to dzīvotņu stāvoklis dabas liegumā „Platenes purvs” vērtējams kā labs. Īpaši aizsargājamās teritorijas aizsardzības un apsaimniekošanas plāns no 2020. līdz 2032. gadam neparedz darbības, kas varētu būtiski pasliktināt sikspārņu populāciju vai to dzīvotņu stāvokli. Labvēlīgi vērtējama dabisko meža biotopu saglabāšanas un aizsardzības pasākumu ietekme.

Iepriekš veiktie mežsaimniecības pasākumi varētu būt radījuši gan pozitīvu, gan negatīvu ietekmi uz sikspārņu dzīvotnēm, radot jaunas barošanās vietas tām sikspārņu sugām, kas kukaiņus medī lidojumā atklātās telpās, taču, iespējams, iznīcinot mītnes (vecus un dobumainus kokus). Ša brīža sikspārņu dzīvotņu stāvoklis dabas lieguma teritorijā atzīstams par labu, kādēļ no sikspārņu saglabāšanas viedokļa īpaši dzīvotņu apsaimniekošanas pasākumi turpmākajam teritorijas aizsardzības un apsaimniekošanas plāna periodam nav nepieciešami.

Atsevišķu sikspārņu sadursmju risks ar vēja elektrostacijām Platenes purva apkārtnē vērtējams kā mēreni augsts, tomēr kopējā ietekme uz sikspārņu populāciju to nelielās aktivitātes dēļ vērtējama kā nebūtiska.

J. Šuba

tālr.: 29351851, e-pasts: jurpis.suba@silava.lv

¹ Rodrigues L., Bach L., Dubourg-Savage M.-J., Karapandža B., Kovač D., Kervyn T., Dekker J., Kepel A., Bach P., Collins J., Harbusch C., Park K., Micevski B., Minderman J. 2015. Guidelines for consideration of bats in wind farm projects – Revision 2014. EUROBATS, Publication Series No. 6 (English version). UNEP/EUROBATS Secretariat, Bonn, Germany, 133 pp.

Pielikums

Sikspārņu novērojumi pētāmā teritorijā (Chrp – neatpazītas sugas sikspārnis, Enil – ziemeļu sikspārnis, Vmur – divkrāsainais sikspārnis).

Nr.	X	Y	Novērojuma datums	Suga	Skaitis	Piezīmes
1.	362018	362907	29.06.2019	Vmur	1	Novērojums izpētes maršrutā plkst. 23:38 (gadījuma novērojums)
2.	362145	363185	26.07.2019	Enil	1	Novērojums izpētes maršrutā plkst. 22:50 (konstatēta barošanās)
3.	362198	363088	26.07.2019	Enil	1	Novērojums izpētes maršrutā plkst. 22:53
4.	362214	363059	26.07.2019	Enil	1	Novērojums izpētes maršrutā plkst. 22:55 (konstatēta barošanās)
5.	362233	363020	26.07.2019	Enil	1	Novērojums izpētes maršrutā plkst. 22:57 (konstatēta barošanās)
6.	362280	362935	26.07.2019	Enil	1	Novērojums izpētes maršrutā plkst. 22:59
7.	362304	362892	26.07.2019	Enil	1	Novērojums izpētes maršrutā plkst. 23:00 (konstatēta barošanās)
8.	362309	362879	26.07.2019	Enil	1	Novērojums izpētes maršrutā plkst. 23:02
9.	362331	362839	26.07.2019	Enil	2	Novērojums izpētes maršrutā plkst. 23:03 (konstatēta barošanās)
10.	362347	362808	26.07.2019	Enil	2	Novērojums izpētes maršrutā plkst. 23:05
11.	362366	362776	26.07.2019	Enil	1	Novērojums izpētes maršrutā plkst. 23:06 (konstatēta barošanās)
12.	362384	362744	26.07.2019	Enil	1	Novērojums izpētes maršrutā plkst. 23:08 (konstatēta barošanās)
13.	362355	362517	26.07.2019	Enil	1	Novērojums izpētes maršrutā plkst. 23:16
14.	363728	364418	26.07.2019	Enil	1	Stacionāri veiktos ierakstos no plkst. 21:13 līdz 0:47 konstatēts 3 ierakstos
15.	363873	364455	26.07.2019	Enil	1	Stacionāri veiktos ierakstos no plkst. 21:03 līdz 0:43 konstatēts 7 ierakstos

Nr..	X	Y	Novērojuma datums	Suga	Skaitis	Piezīmes
16.	363873	364455	26.07.2019	Chrp	1	Stacionāri veiktos ierakstos no plkst. 21:03 līdz 0:43 konstatēts 2 ierakstos (suga nav nosakāma)
17.	363873	364455	26.07.2019	Chrp	1	Stacionāri veiktos ierakstos no plkst. 21:03 līdz 0:43 konstatēts 1 ierakstā (suga nav nosakāma)
18.	365134	364613	27.07.2019	Enil	1	Barojas pie izcirtuma
19.	361797	364694	12.08.2019	Enil	1	Stacionārs novērojums tuvējo VES tuvumā ap plkst. 22:13 (1 konstatējums 7 min intervālā)
20.	362597	364930	12.08.2019	Enil	1 vai 2	Stacionārs novērojums tuvējo VES tuvumā ap plkst. 22:26 (2 konstatējumi 7 min intervālā)
21.	361693	364083	12.08.2019	Vmur	1	Stacionārs novērojums tuvējo VES tuvumā ap plkst. 22:35 (1 konstatējums 7 min intervālā)
22.	361797	364694	18.08.2019	Enil	1 vai 2	Stacionārs novērojums tuvējo VES tuvumā ap plkst. 21:52 (2 konstatējumi 7 min intervālā)
23.	362597	364930	18.08.2019	Enil	> 2	Stacionārs novērojums tuvējo VES tuvumā ap plkst. 22:03 (6 konstatējumi 7 min intervālā); sīkspārņi lido un laiku pa laikam barojas virs ceļa no meža/purva ziemeļu daļas rietumu virzienā
24.	361693	364083	18.08.2019	Enil	> 2	Stacionārs novērojums tuvējo VES tuvumā ap plkst. 22:17 (5 konstatējumi 7 min intervālā)
25.	361603	362377	18.08.2019	Enil	1 vai 2	Stacionārs novērojums tuvējo VES tuvumā ap plkst. 22:28 (2 konstatējumi 7 min intervālā); 1x barojas

SIA "Vides Konsultāciju birojs"
Dabas aizsardzības pārvaldei

05.05.2020.

Eksperta atzinums par putniem dabas lieguma "Platenes purvs" dabas aizsardzības plāna izstrādei

Eksperts, sertifikāta Nr., derīguma termiņš	Arnis Zacmanis – eksperta sertifikāts Nr. 113 (sugu grupa: putni, sertifikāts derīgs līdz 31.05.2022).
---	--

Atzinums rakstīts saskaņā ar Ministru Kabineta noteikumiem Nr.925 (30.09.2010) "Sugu un biotopu aizsardzības jomas ekspertu atzinuma saturs un tajā ietvertās minimālās prasības". Atzinums uz 4 lpp un pielikums uz 2 lpp.

Teritorijas statuss atbilstoši aizsargājamām dabas teritorijām noteiktajam statusam.	Dabas liegums "Platenes purvs" (turpmāk – liegums) izveidots 2004. gada 8. aprīlī saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr. 266 "Grozījumi Ministru kabineta 1999. gada 15. jūnija noteikumos Nr. 212 "Noteikumi par dabas liegumiem"". Platenes purvs saskaņā ar likuma "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" pielikuma 261. punktu ir iekļauts Latvijas Natura 2000 teritoriju tīklā (kods LV0531700) kā teritorija, kas noteikta īpaši aizsargājamo sugu, izņemot putnus, un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai. Teritorijas nav dabas aizsardzības plāna.
Atzinuma sniegšanas mērķis	Apsekošanas mērķis ir sniegt atzinumu par putnu faunu dabas lieguma "Platenes purvs" dabas aizsardzības plāna izstrādei.
Ziņas par laika apstākļiem, apsekošanas ilgumu, platību, metodi	Atrašanās vieta (centrs): Tārgales pag., Ventspils nov., Latvija Lat: 57.390649, Lon: 21.716623 LKS: X: 362762, Y: 363177 Kad. grupa 7201061210. Lieguma platība 455 ha. Apmeklējumu laiki ar teritorijas apsekošanu pārstaigājot pa ieplānotu maršrutu, skat pielikumā: 14.04.2019 17.03.2020 Novērojumiem izmantots Nikon Monarch 10x42 binoklis, Veikts maršruts ieejot purva centrālajā daļā no R malas līdz A malai un tad atgriežoties pa ZA, Z malu: kā arī purva platība pārskatīta no D daļas. Laika apstākļi piemēroti apsekošanai – bez lietus, miglas vai stipra vēja. Apsekošanas laiks katrā gadījumā apm 3 stundas 08:00-11:00. Izvērtēta LVM datu bāzē GEO un dabas datu pārvaldības sistēmā "Ozols" pieejamā informācija. 17.03.2020

	piemērotās maršruta vietās veikta mežzirbes <i>Bonasia bonasia</i> provocēšana ar balss ierakstu. Aptaujāti putnu eksperti Rolands Lebus un Kārlis Millers, kuri veikuši novērojumus liegumā un piegulošajā teritorijā 2012-2018, gados ar mērķi konstatēt ligzdojošos putnus un purva nozīmi migrējošajām putnu sugām.
Vispārīgs pētāmās teritorijas apraksts.	Teritorija izstiepta D-Z virzienā, centrālajā daļā kaļķains zāļu purvs – apmeklējumu laikā ūdens līmenis 5-30cm, daļa purva aizaugusi priedītēm, kā arī ir izstieptas formas, joslveidīgas klajas platības. Perifērijā mežaudzes, pārsvarā priede <i>Pinus sylvestris</i>, arī egles <i>Picea abies</i> un bērzi <i>Betula pendula</i> un purva bērzs <i>Betula pubescens</i>. Ap purvu dominē slapjie un susinātie meža tipi. Purva centrs daļēji pārskatāms no D puses, pat no autoceļa. Reljefs līdzens, ar nelieliem pacēlumiem perifērijā.
Īss piegulošās teritorijas raksturojums.	Teritoriju no D un R iekļauj autoceļš A10 Rīga Ventspils. Apkārtnē mazapdzīvota, dažas viensētas pie lieguma pieguļ ZR daļā. Uz A un D meža masīvi meža masīvs, uz R un Z meliorēti lauki, uz tiem apmeklējumu laikā strādājoši vēja rotoru. 5km uz R Ventspils pilsēta.
Konstatētās īpaši aizsargājamās sugas vai sugu grupas un to izplatības īpatnības, norādot izmantotos informācijas avotus, noteikšanas metodiku un vērtēšanas kritērijus, kā arī esošie un potenciālie (ja tos iespējams identificēt) apdraudošie faktori apsekotajā teritorijā un to ietekmes vērtējums.	Parastā dzērve <i>Grus grus</i>. Konstatēta abās apmeklējuma reizēs liegumā pēc balss. 17.03.2020 2-3 īpatņi kiedza purva ZA daļā, aptuvenas koordinātes LKS X 363710 Y 364669 – nebija nosakāms, vai aizvien lieguma vai tam piegulošajā teritorijā. Vērtējams, ka liegumā vai uz tā robežas ligzdo 1-2 ligzdojoši pāri. 4-6 dzērves novērotas barojoties uz laukiem uz Z no lieguma. <u>Nekonstatētās sugas, kuras bijušas novērotas iepriekš vai potenciāli iespējamās</u> Mežzirbe <i>Bonasia bonasia</i> 14.03.2020 veikta provocēšana ar ierakstu mežaudzēs lieguma A un Z daļā, bez rezultāta. Tomēr, vides apstākļi lieguma perifērijā piemēroti. Rubenis <i>Lyrurus tetrix tetrix</i>: iespējama klātbūtne purvā, 2020. gada pavasarī purva centrālajā daļā atrasta, ar lielu varbūtību, rubeņa spalva, tomēr droši neizdevās noteikt. Melnā dzilna <i>Dryocopus martius</i> – tikai divi vismaz 2-3 gadus veci kalumi, skat foto pielikumā. Brūnā čakste <i>Lanius collurio</i> – ticams ligzdotājs gar lieguma Z / ZR malu, kas robežojas ar lauku – apmeklējumu laiki nebija piemēroti šīs sugas konstatēšanai. Lielā čakste <i>Lanius excubitor</i> – netika konstatēta liegumā, lai gan bez vizuālas putnu meklēšanas tika arī skatītas purva priedes, meklējot ligzdas.

	Niedru lija <i>Circus aeruginosus</i> – 2019-2020. gados netika konstatēta. Gadījuma novērojumi: Jūras ērglis <i>Haliaeetus albicilla</i> – 17.03.2020 uz lieguma robežas, virs autoceļa lieguma rietumos – pieauguša īpatņa tērpā, aizlidoja R virzienā. Abās apmeklējuma reizēs, kad gāju caur purva centrālo daļu, bija labi dzirdama vēja rotora skaņa no turbīnas, kas atrodas uz R no lieguma: nevienmērīga dūkoņa un šņākoņa ar kāpumiem un skaņas stipruma samazināšanos (abās reizēs bija apm3-4 m/s stipruma R vējš). Tāpat, pastāvīgu skaņas fonu visā liegumā rada transports no autoceļa. Lielas / plēsīgo putnu ligzdas netika atrastas. Pēc ornitologu Kārļa Millera un Rolanda Lebusa personiskas informācijas, 2012-2018. gados liegumā netika novērotas ievērojamas gājputnu koncentrācijas vai īpaši aizsargājamas putnu sugas. Secinājumi DL “Platenes purvs” teritorija acīmredzot ir pārāk neliela un tuva autoceļam, lai tā būtu labi piemērota migrējošām un purvos tipiski ligzdojošām putnu sugām. Konstatētajām sugām nav būtiskas dabas aizsardzības nozīmes, to skaits nesasniedz 1% no Latvijas vai Natura 2000 teritorijās ligzdojošo putnu skaita. Ņemot vērā blakus esošās izcilās putnu vērošanas iespējas, jo sevišķi Užavas apkārtnē, liegumam no putnu sugu viedokļa ir maza sociālekonomiskā / putnu vērotājus piesaistoša, izglītojoša nozīme. Apdraudoši faktori esošajām sugām nav konstatēti, nav saskatāmi nepieciešami apsaimniekošanas pasākumi. Ticams, ka nākotnē, purvu ieskaujošajām mežaudzēm paliekot vecākām, palielināsies vecu koku, sausokņu un kritalu daudzums, kas būs labvēlīgs faktors dzeņveidīgo un lielos kokos ligzdojošo putnu sugām.
Konstatētie Latvijā un Eiropas Savienībā īpaši aizsargājamie biotopi, biotopi ar specifiskām izplatības īpatnībām Latvijā un konstatēto biotopu kvalitāte.	Šī atzinuma ietvaros šādas vērtības nav mērķtiecīgi meklētas, īpaši aizsargājamie biotopi nav vērtēti.
Citas apsektās teritorijas bioloģiskās daudzveidības un ainavas saglabāšanai nozīmīgas vērtības.	Tā kā atzinuma sniegšanas mērķis ir cits, šādas vērtības nav mērķtiecīgi meklētas.
Pētāmās teritorijas	Esošais aizsardzības režīms vērtējams kā pietiekošs.

aizsargājamo dabas un ainavas vērtību labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanas prasības un darbības, lai uzlabotu konstatēto sugu un biotopu stāvokli un bioloģisko vērtību neatkarīgi no to aizsardzības statusa.	
---	--

Putnu sugu eksperts

Arnis Zacmanis
t. 29225577

arnis.zacmanis@gmail.com

PARAKSTĪTS ELEKTRONISKI UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Literatūra, informācijas avoti

Dabas datu pārvaldības sistēma ozols.gov.lv

Kavacs G. (atb. red.) 1998. Dzīvās dabas taksonu latvisko nosaukumu rādītājs. - Latvijas Daba. Enciklopēdija. 6. Rīga: Preses nams, 187-245.

LVM ģeotelpisko datu sistēma GEO

Strazds M. un Ķerus V. (2017). Mežirbes (Bonasa bonasia) aizsardzības plāns 2017.–2026.gadam. Latvijas Ornitoloģijas biedrība, Rīga.

Likumdošanas akti

Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 30. novembra direktīva 2009/147/EK par savvaļas putnu aizsardzību

Ministru kabineta noteikumi:

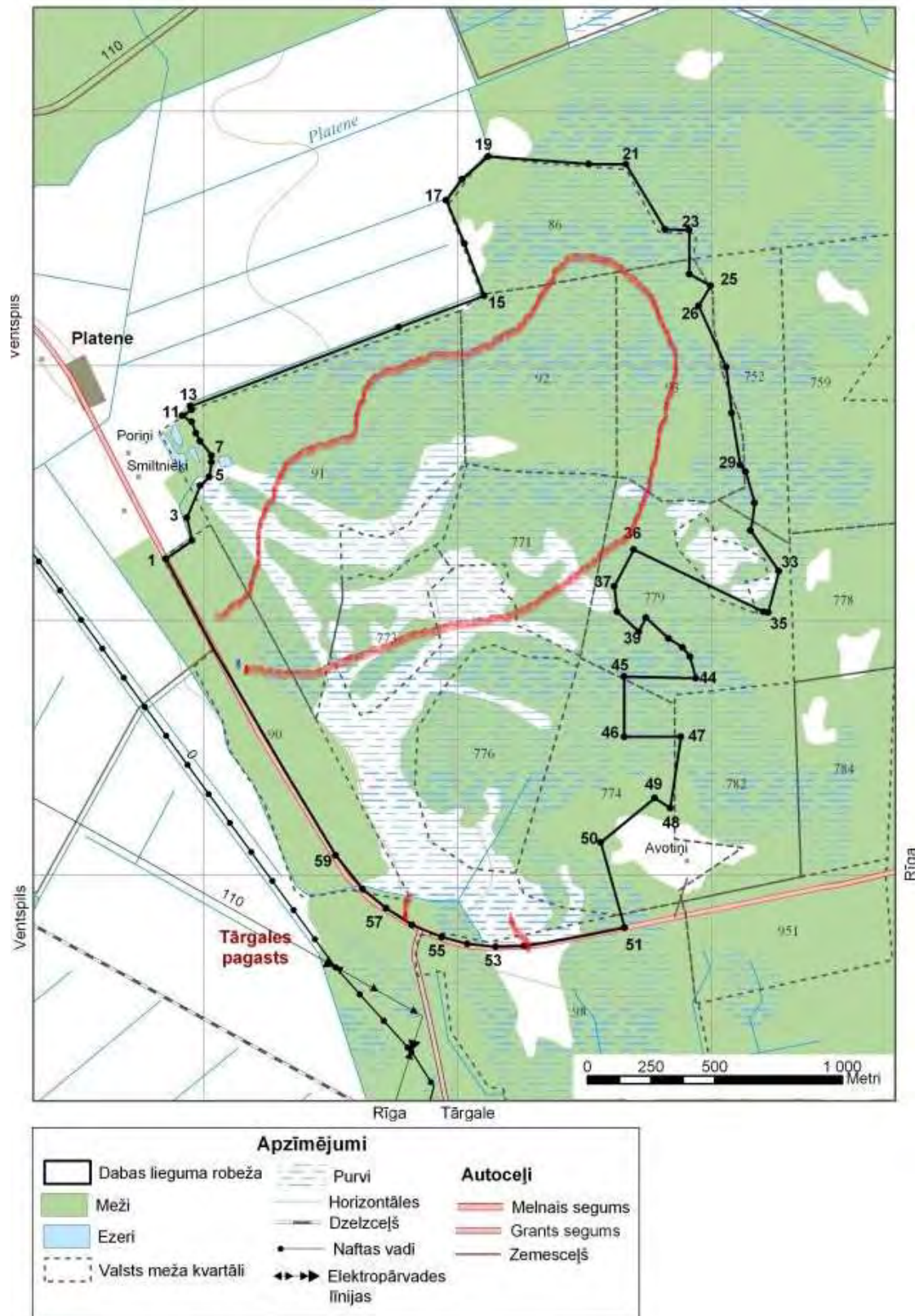
Nr. 212 "Noteikumi par dabas liegumiem"

Nr. 264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

Nr.396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”

Sugu un biotopu aizsardzības likums, Likums Saeimā pieņemts 2000. gada 16. martā

Pielikums

1. att. – Izpētes teritorija - Dabas lieguma “Platenes purvs” robežas un veiktie maršruti 2019. un 2020. gados (ar sarkanu).

1. attēls – skats purva centrālajā daļā, 2020. gada marts.

2. attēls – vecs melnās dzilnas *Dryocopos martius* kalums.

2020. gada 25. jūnijā

Papildinājums 05.05.2020 eksperta atzinumam par putniem dabas lieguma “Platenes purvs” dabas aizsardzības plāna izstrādei

Vēja elektrostaciju pie Platenes purva ietekme uz putnu daudzveidību un sastopamību Platenes purvā un tā apkārtnē, mazā ērgļa atradums DL tuvumā

Tuvākie vēja elektrostacijas rotoru atrodas no dabas lieguma “Platenes purvs” (DL) 300-400 m attālumā. Liegumā dzirdams troksnis no rotoru griešanās, tāpat rotoru DL potenciāli apdraud gan iespējamie migrantus, kas lido atpūsties vai baroties uz no DL, kā arī putnu sugas, kas potenciāli ligzdo purvā un lido baroties uz laukiem. Tomēr, kā rakstīts atzinumā, DL “Platenes purvs” teritorija acīmredzot ir pārāk neliela un tuva autoceļam, lai tā būtu labi piemērota migrējošām un purvos tipiski ligzdojošām putnu sugām. Konstatētajām sugām nav būtiskas dabas aizsardzības nozīmes, to skaits nesasniedz 1% no Latvijas vai Natura 2000 teritorijās ligzdojošo putnu skaita.

Acīmredzot, tieši dabiskie vides faktori un atrašanās tuvu autoceļam ir dominējošie putnu daudzveidībai un sastopamībai DL teritorijā. Pieejamās ziņas par putnu novērojumiem teritorijā pirms vēja elektrostaciju būvniecības neliecina, ka līdz ar to uzcelšanu notikušas būtiskas izmaiņas. Putnu daudzveidību Platenes purva tuvumā esošajā zonā var būtiski ietekmēt lauksaimniecības zemēs audzētās kultūras un sekojoši, putnu barošanās iespējas. Izskatot literatūru secināms, ka kopumā vēja elektrostacijas rada mazāk putnu bojāejas gadījumu kā citi cilvēka darbības veidi, ietekmes – nosīšanās stiklos, vados, medības, transports, utml., bet – vēja rotoru var kaitēt putniem jo sevišķi migrācijas ceļos un virsproporcionāli daudz ietekmēt lielās, īpaši aizsargājamās putnu sugas, kas mēdz izmantot planējošu lidojumu, kā stārķus, grifus, ērgļus.

Tā, Smolu salās, Norvēģijā, kur ir lielākā jūras ērgļu *Haliaeetus albicilla* populācija Norvēģijā un vienlaicīgi liels vēja parks, 2005-2010 gados vēja rotoros gāja bojā vai tika ievainoti 39 jūras ērgļi¹. Daudzi no bojā gājušajiem ligzdojuši piecu kilometru rādiusā. Arī mazā ērgļa sugas aizsardzības plānā² norādīts, ka : “Piecu kilometru sliksnis būtu izmantojams kā maksimālās piesardzības kritērijs, plānojot vēja enerģijas parku būvniecību teritorijās ar zālāju kā mazā ērgļa nozīmīgāko medību biotopu klātbūtni. Savukārt, neatkarīgi no potenciālo medību biotopu struktūras (arī situācijās, ja zemes izmantošanas veids ir mazā ērgļa barības ieguvē nepiemēroti graudaugu un enerģētisko kultūru sējumi), kā tuvākā attāluma sliksnis vēja parku būvniecībā attiecībā pret mazo ērgļu ligzdām būtu uzskatāms attālums 3km (2765m), kas ir rādiuss maksimālajam ligzdošanas teritorijas lielumam 2400ha.” Pašreiz DL apkārtnē vismaz 3 km rādiusā nav

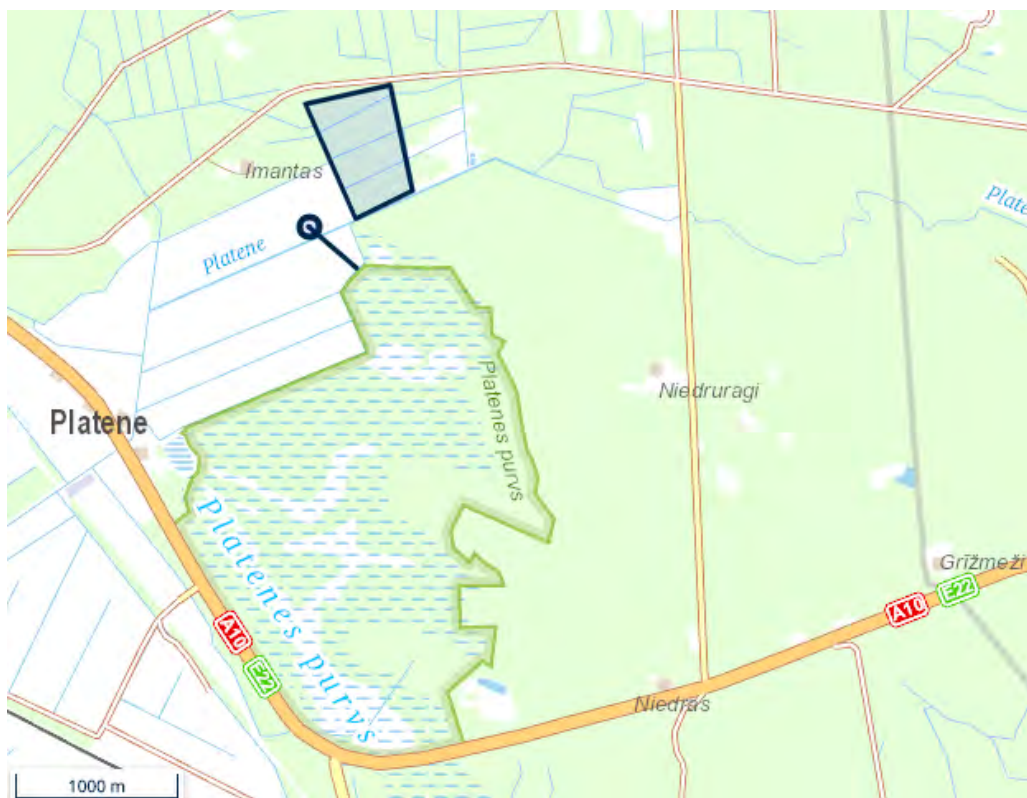
¹ May, R., Nygård, T., Dahl, E.L., Reitan, O & Bevanger, K. 2011. Collision risk in white-tailed eagles. Modelling kernel-based collision risk using satellite telemetry data in Småla wind-power plant. – NINA Report 692. 22.pp.

² BERGMANIS, U. 2019. Mazā ērgļa *Clanga pomarina* aizsardzības plāns Latvijā. Latvijas Dabas fonds, Rīga 35.lpp.

zināmas jūrasērgļu un mazo ērgļu ligzdošanas teritorijas, tomēr abas sugas DL tiešā tuvumā novērotas.

Mazā ērgļa bojāēja vēja elektrostacijā pie Platenes purva

2020. gada 1. jūnijā AS “Latvijas valsts meži” darbinieks Dāvis Zelmenis, braucot ar divriteni, atrada nesen, pēc apraksta spriežot, līdz dienu iepriekš bojā gājušu mazo ērgli *Clanga pomarina*. Atrāšanas vieta – uz grantēta ceļa zem vēja rotora, skat. 1.att. Par atradumu viņš informējis Dabas aizsardzības pārvaldi un tā savukārt – ornitologu Uģi Bergmani. Bojāgājušais putns nofotografēts un atstāts turpat. Pēc fotogrāfijām Uģis Bergmanis noteicis, ka bojā gājis vecais putns (šāda vecuma putns jau var būt ligzdotājs). Putna sekcija nav veikta, bet putna ievainojums - brūce sānā un atrāšanas vieta zem vēja rotora ar lielu varbūtību ļauj secināt, ka nāves cēlonis bijis sadursme ar rotora spārnu.

1. att. Mazā ērgļa bojāgājuša putna atradums pie vēja elektrostācijas ar aplīti, potenciālā ligzdošanas vieta, kura pārmeklēta 2017-2019. gados ar tumšāku četrstūri, DL teritorija ar zaļu apmali. Karte – Jāņasēta, 2020.

Citējot mazā ērgļa sugas aizsardzības plānu, “Sadursmes ar vēja enerģijas rotoriem un to ietekme uz mazo ērgļu ligzdošanu tiek vērtēta kā būtiski ietekmējošs faktors, jo īpaši reģionos ar lielu vēja enerģijas parku skaitu (DAROCZI ET AL. 2015).

Satelīttelemetrijas pētījumos Vācijā ir konstatēts, ka ligzdojošie mazie ērgļi mēdžot izvairās no vēja rotoru tuvuma, tos aplidojot līdz pat 1km attālumā. Ir arī konstatēts, ka mazie ērgļi neligzdo vēja parku tuvumā, kaut arī piemēroti ligzdošanas biotopi ir pieejami (MEYBURG ET AL. 2006) un to ligzdošanas sekmes samazinās, palielinoties vēja rotoru skaitam ligzdu tuvumā (SCHELLER 2007). Neraugoties uz izvairīšanos no

vēja parkiem, ir zināmi mazo ērgļu bojā ejas gadījumi sadursmēs ar rotoriem Vācijā (MEYBURG & MEYBURG 2009, LANGGEMACH & MEYBURG 2011).”

Mazā ērgļa atradums neļauj noteikt, vai atrastais putns bijis tuvākajā apkārtnē ligzdojošs vai neligzdojošs īpatnis. Papildus aptaujājot ornitologu Rolandu Lebusu iegūta informācija, ka 2017-2019 gados vairākkārt mazā ērgļa viens vai dažos gadījumos divi putni redzēti laukos uz Z no DL. Šajos gados Rolands Lebus, Normunds Zeidaks ar palīgiem pārmeklējuši teritoriju uz Z no DL, kurā bija vispiemērotākās mežaudzes sugas ligzdošanai, gan arī tiešā tuvumā novēroti putni. Lai gan pārmeklēšanā ieguldīts liels darbs, ligzda netika atrasta un netika arī gūta pārliecība, ka redzētie bijuši ligzdojoši putni, nevis īpatņi, kas tikai barojas lauksaimniecības zemēs.

Mazā ērgļa atradums liek apsvērt jautājumu par tā iespējamo saistību ar DL “Platenes purvs” un tā aizsardzības / apsaimniekošanas režīmu. Skatot DL mežaudžu sastāvu un vecumu, jāsecina, ka DL kopumā ir mazāk piemērots mazā ērgļa ligzdošanai kā teritorija no tā uz Z, kā arī DL ekoloģiskie apstākļi nav piemēroti mazā ērgļa barošanās vietai. Potenciāli piemērotākas mežaudzes ligzdošanai atrodas DL A / ZA daļā, turklāt pārāk tālu, 400 m un vairāk no meža malas. Sugas aizsardzības plānā apkopotī Latvijā veikti pētījumi, ka mazais ērglis ligzdai dod priekšroku 400 m joslā no lauksaimniecībā izmantojamām zemēm un auglīgajos meža tipos, izvairoties no nabadzīgajiem augšanas tipiem un dominējošas priedes mežaudzes formulā, kādi ir lielākajā daļā no lieguma. Arī apskatītie Lietuvas pētījumi rāda, ka “mazie ērgļi, salīdzinājumā ar nejausās izvēles punktiem, izvairās no priežu un vidēja vecuma mežiem un dod priekšroku lapu koku, melnalkšņu un pieaugušiem mežiem (TREINYS & MOZGERIS 2010)”. Lai gan praksē dažkārt gadījies atrast mazo ērgļu ligzdas, kas atrodas suboptimālās mežaudzēs, bet tuvu lauksaimniecības zemēm ar labām barošanās iespējām, tomēr DL ekoloģiskie apstākļi mazajam ērglim vērtējami ka ekoloģiski maz piemērojami. Tomēr, arī nākamajos gados ieteicams pievērst uzmanību mazo ērgļu novērojumiem, un, ja tādi ir, ligzdošanas gadījumā nodrošināt Latvijas normatīvajos aktos paredzēto aizsardzību.

Literatūra

BERGMANIS, U. 2019. Mazā ērgļa *Clanga pomarina* aizsardzības plāns Latvijā. Latvijas Dabas fonds, Rīga

Daroczi, S., Fantana, C., Gallo, U., Guziová, Z., Langgemach, T., Maderič, B., Papp, T., Zeitz, R. (2015). European Union Single Species Recovery Plan for the Lesser Spotted Eagle *Clanga pomarina*. DRAFT September 2015.

Meyburg, C. (2009). Hohe Mortalität bei Jung- und Atvögeln: Todesursachen von Schreiadlern. Der Falke 56.

Meyburg, B.-U., Meyburg, C., Matthes, J., Matthes, H. (2006). GPS-Satelliten-Telemetrie beim Schreiadler *Aquila pomarina*: Aktionsraum und Territorialverhalten im Brutgebiet. Vogelwelt 127: 127-144.

Meyburg, B.-U., Scheller, W., Bergmanis, U. (2004). Home range size, Habitat utilisation, Hunting and Time budgets of Lesser Spotted Eagles *Aquila pomarina* with regard to Disturbance and Landscape Fragmentation. In: Chancellor, R. D. & B.-U. Meyburg eds. *Raptors Worldwide*. WWGBP/MME. Penti Kft. Budapest: 615-635.

Scheller, W. (2007). Standortwahl von Windenergieanlagen und Auswirkungen auf die Schreiadlerbrutplätze in Mecklenburg-Vorpommern. *Naturschutzarb. Meckl.-Vorp.* 50 (2): 12-22.

Treins, R., Mozgeris, G. (2010). Relationship between the Productivity of the Lesser Spotted Eagle *Aquila pomarina* and Forest Characteristics at the Macrohabitat Level. *Baltic Forestry*, 16 (1): 87-92.